STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS 2015 METAIS

Veiklos ataskaita

Kuriame palankias sąlygas aukštojo mokslo kokybės gerinimui Lietuvoje bei laisvam asmenų judėjimui pasaulyje

Turinys

KAS NAUJO ĮVYKO SKVC 2015 METAIS 2

Bendra apžvalga 2

SKVC taryba ir veikla 5

SKVC strategija 7

Darbo grupės ir tarptautinė veikla 8

SKVC komanda 8

Finansai 11

Projektai 13

PALANKIŲ LAISVO ASMENŲ JUDUMO SĄLYGŲ KŪRIMAS..... 15

Kvalifikacijų pripažinimas 15

Pažymių pervedimas ir dalykų atitikmenų nustatymas 22

Konsultavimas ir metodinės medžiagos kūrimas 23

Informavimas, konsultavimas 23

Dalyvavimas kuriant bendrą kvalifikacijų pripažinimo erdvę Europoje 25

AUKŠTŲJŲ MOKYKLŲ VEIKLOS KOKYBĖS SKATINIMAS 28

Vykdomų studijų programų vertinimas 2015 m. 29

Institucinis aukštųjų mokyklų veiklos vertinimas 63

Pirmojo institucinio aukštųjų mokyklų veiklos vertinimo ciklo rezultatai 63

Institucinis aukštųjų mokyklų veiklos vertinimas 2015 m. 66

Aukštųjų mokyklų vertinimo komisija 67

KAS NAUJO ĮVYKO SKVC 2015 METAIS

Bendra apžvalga

2015 metų sausio 24 dieną suėjo 20 metų nuo Studijų kokybės vertinimo centro įkūrimo. Šia proga SKVC organizavo diskusiją tema „Aukštasis mokslas – misija (ne)įmanoma?“, kurioje dalyvavo prof. Leonidas Donskis, dr. Aurelija Jakubė (Vilniaus universitetas), Nora Skaburskienė (Centro), Arminas Varanauskas (Vilniaus universiteto studentų atstovybė), Andrius Zalitis (Lietuvos studentų sąjunga), dr. Nijolė Zinkevičienė (Kauno kolegija).

Ataskaitiniais metiniais metais buvo baigtas pirmasis visų Lietuvos aukštųjų mokyklų vertinimo ciklas – priimti akreditavimo sprendimai dėl įvertintų institucijų. 34 aukštosios mokyklos (15 universitetų ir 19 kolegijų) buvo akredituotos 6 metų laikotarpiui, 12 – 3 metams (8 universitetai ir 4 kolegijos).

2015 metai įsimintini tuo, jog buvo pasirengta pirmajam Centro, kaip užsienio kvalifikacijų pripažinimą atliekančio ENIC-NARIC tinklų atstovo Lietuvoje, išoriniam vertinimui.

2012 metais buvo pradėtas užsienio kvalifikacijų pripažinimo sistemos decentralizavimas. 2015 metų balandžio 24 d. pirmieji du Lietuvos universitetai – Vilniaus universitetas ir Vilniaus Gedimino technikos universitetas – gavo Švietimo ir mokslo ministerijos leidimą vykdyti išsilavinimo ir kvalifikacijų, susijusių su aukštuoju mokslu ir įgytų pagal užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų švietimo programas, akademinį pripažinimą. Šios aukštosios mokyklos įgijo teisę pripažinti būsimų užsienio studentų kvalifikacijas savo reikmėms, tai yra, gali spręsti dėl užsienio kvalifikacijų turėtojų kvalifikacijų lygmens bei tinkamumo studijuoti jų vykdomose studijų programose. Priimdamos akademinio pripažinimo sprendimus, aukštosios mokyklos privalo remtis Centro rekomendacijomis. Galutinis sprendimas dėl individualios kvalifikacijos pripažinimo priimamas priklausomai nuo baigtų studijų kokybės, paskirties, studijų rezultatų, turinio, apimties (trukmės) bei nuo aukštosios mokyklos nustatytų specifinių reikalavimų priėmimui į konkrečią studijų programą.

2015 metais šios aukštosios mokyklos klausimais, susijusiais su užsienio kvalifikacijų pripažinimu, buvo konsultuojamos telefonu, elektroniniu paštu, bei raštu, taip pat buvo parengtos ir Centro tinklalapyje paskelbtos ir bendrosios rekomendacijos dėl 17-oje šalių teikiamų kvalifikacijų pripažinimo. Remiantis Centro gauta informacija, Vilniaus universitetas 2015 metais priėmė 165 akademinio pripažinimo sprendimus, Vilniaus Gedimino technikos universitetas – 216. Centras, išnagrinėjęs šiuos sprendimus, yra

įpareigotas kasmet iki balandžio 1 d. pateikti Švietimo ir mokslo ministerijai apibendrintą informaciją apie įgaliotųjų aukštųjų mokyklų vykdomą užsienio kvalifikacijų pripažinimą.

Prie bendros pripažinimo sistemos vystymo Europoje, kaip vienas iš regioninio bendradarbiavimo pavyzdžių, prisideda ir kasmetiniai Estijos, Latvijos ir Lietuvos ENIC/NARIC centrų susitikimai. 2015 metais toks – jau 12-asis bendras seminaras – organizuotas Taline. Susitikimuose gauta informacija naudojama vertinant kvalifikacijas, rengiant metodikas ir darbo įrankius, teikiant informaciją, rekomendacijas bei konsultacijas.

Kaip kokybės vertinimo agentūra Centras 2015 m. organizavo 61 renginį, kuriuose dalyvavo virš 600 dalyvių. Kaip ENIC/NARIC narys turejo 4 renginius (3 mokymus aukštosioms mokykloms ir 1 darbdaviams), susijusius su užsienio kvalifikacijų vertinimu. Dalyvių bendras skaičius apie 110.

2015 m. Centras minėjo veiklos 20-metį

Išorinis ENIC-NARIC tinklų atstovo Lietuvoje SKVC veiklos vertinimas vykdomas savanoriškai, remiantis dokumentu „SQUARE: pripažinimo tinklų kokybės užtikrinimo sistema“ (angl. „SQUARE: System of Quality Assurance for the Recognition Networks“). Išorinio veiklos vertinimo tikslas – užsienio kvalifikacijų pripažinimą vykdančių ENIC-NARIC centrų kokybės užtikrinimo sistemos tolesnis vystymas pagal SQUARE aprašomus 6 standartus.

2015 metais parengti ir Centro svetainėje paskelbti pirmieji užsienio šalių švietimo sistemų aprašai (iš viso 7), taip pat bendrosios rekomendacijos dėl užsienio kvalifikacijų (iš 17 šalių) vertinimo. (Plačiau žiūrėti skyrių "Įrankių kvalifikacijų pripažinimui kūrimas")

2015 m. aktyviai dalyvauta rengiant Baltarusijos ir Lietuvos sutartį dėl abipusio kvalifikacijų, susijusių su aukštuoju mokslu, pripažinimo.

2015 m. Rygoje vykusiame 5-ajame Azijos ir Europos švietimo ministrų forume pasirašytas Lietuvos ir Kinijos susitarimas dėl kvalifikacijų, susijusių su aukštuoju mokslu, abipusio pripažinimo. Susitarimu nustatomos gairės abiejose valstybėse išduodamų vidurinio ugdymo ir aukštojo mokslo kvalifikacijų pripažinimui. Taip siekiama palengvinti abipusį kvalifikacijų, susijusių su aukštuoju mokslu, pripažinimą bei paskatinti informacijos apie abiejų valstybių švietimo sistemų mainus.

2015 m. toliau aktyviai dalyvauta atnaujinant Lietuvos Respublikos ir Lenkijos Respublikos sutartį dėl dokumentų, suteikiančių teisę į aukštąjį mokslą, dalinių studijų, aukštojo mokslo kvalifikacijų bei mokslo ir meno laipsnių tarpusavio pripažinimo abipusio kvalifikacijų pripažinimo. Sutartis nustato sąlygas ir nurodo dokumentus, suteikiančius teisę pradėti ir tęsti aukštojo mokslo studijas, įgyti aukštojo mokslo kvalifikacijas, mokslo

ir meno laipsnius abiejų šalių valstybės mokslo ir studijų institucijose. Ši sutartis buvo pasirašyta 2005 m. kovo 9 d. Vilniuje. Per dešimtmetį šalyse vyko švietimo sistemų pokyčiai, keitėsi ir teikiamos kvalifikacijos.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2013 m. balandžio 3 d. nutarimu ,,Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. rugpjūčio 22 d. nutarimo Nr. 911 ,,Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Lenkijos Respublikos Vyriausybės sutarties dėl dokumentų, suteikiančių teisę į aukštąjį mokslą, dalinių studijų, aukštojo mokslo kvalifikacijų bei mokslo ir meno laipsnių tarpusavio pripažinimo patvirtinimo“ pakeitimo“ Nr. 289 pavedė Švietimo ir mokslo ministerijai sudaryti ekspertų komisiją dėl šios sutarties įgyvendinimo. Ekspertai 2013-2015 metais atnaujino informaciją apie Lietuvoje teikiamas kvalifikacijas bei, suderinę pozicijas su Lenkijos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos ekspertais, parengė dvišalės sutarties pakeitimo projektą. Šis projektas turės būti patvirtintas abiejų šalių šveitimo ir mokslo ministrų bei Vyriausybių.

Tobulinant užsienio kvalifikacijų, susijusių su aukštuoju mokslu, pripažinimo sistemą, 2015 m. parengtas tvarkos, skirtos dokumentais neįrodomų (ar tik iš dalies įrodomų) kvalifikacijų pripažinimui, projektas. Daugėjant pabėgėlių Europoje skaičiui ir atsirandant vis daugiau galimybių gauti paraiškų dėl kvalifikacijų, kurių jų turėtojai dėl pagrįstų priežasčių negali įrodyti dokumentais, tokia tvarka suteiks didesnes galimybes pripažinti minėtas kvalifikacijas.

SKVC parengė paskesnės veiklos metodines rekomendacijas aukštosioms mokykloms. Jomis siūloma aukštosios mokyklos (ar jos padalinio) veiklos ar kokybės gerinimo plane numatyti veiklas susijusias su programos tobulinimu pagal ekspertų pateiktas rekomendacijas, plano vykdymo periodinius aptarimus. Daugiau apie paskesnės veiklos rekomendacijas galite rasti SKVC tinklapyje adresu http://www.skvc.lt/default/lt/kokybes-uztikrinimas/vsp/vsp-paskesne-veikla

2015 m. SKVC su Europos socialinio fondo agentūra (ESFA) pasirašė sutartis, pagal kurias bus įgyvendinami projektai ,,Aukštųjų mokyklų išorinio vertinimo sistemos stiprinimas (AMIS-3)“ ir ‚Akademinio pripažinimo sistemos stiprinimas (KAPRIS-2)“.

Įgyvendinant projektą „Studijas reglamentuojančių aprašų sistemos plėtra“, Švietimo ir mokslo ministerijos (ŠMM) patvirtinti SKVC parengti 53 studijų krypčių aprašai, pagal kuriuos aukštosios mokyklos iki 2016 m. birželio 1 d. turi suderinti savo studijų programas. Aprašus rengė ekspertų grupės, Centro sudarytos iš skirtingų aukštųjų mokyklų ir socialinių partnerių atstovų. Aprašų projektai buvo aktyviai aptariami tiek su akademine bendruomene, tiek su socialiniai partneriais – veiklos pasaulio ir studentų atstovais.

2015 m. Centras pasirašė bendradarbiavimo sutartį su Austrijos kokybės užtikrinimo ir akreditavimo agentūra (AQ Austria) dėl ekspertų mainų, jungtinių vertinimo procedūrų, bendrų projektų, taip pat patirties ir informacijos, siekiant sukurti priemones skirtas suderinti veiklas aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo srityje. Taip pat susitarta skatinti bendradarbiavimą dėl akreditacijos ir kokybės užtikrinimo procedūrų.

Nuotraukoje viršuje dešinėje – pasikeitimas sutartimis tarp Centro direktorės Noros Skaburskienės ir AQ Austria direktorius Achimo Hopbacho

2015 m. birželio mėnesį Centras pasirašė bendra-darbiavimo sutartį su Nepriklausoma Kazachstano kokybės užtikrinimo agentūra (IQAA). Buvo susitarta bendradarbiauti pasidalinant ins-titucinio aukštojo mokslo vertinimo ir akreditavimo procedūrų ir mechanizmų patirtimi. Taip pat – organizuojant seminarus, konferencijas,

Nuotraukoje kairėje - SKVC direktoriaus pavaduotoja Aurelija Valeikienė su IQAA direktore Šolpan Kalanova (pirmoje eilėje centre) ir kitais agentūros darbuotojais

apskritojo stalo diskusijas ir kitas priemones, kurios prisidėtų prie aukštojo mokslo kokybės gerinimo.

Centro taryba ir veikla

Pirmoji Centro Taryba 6 metų kadenciją baigė 2015 m. lapkričio 15 d.

Centro taryba (toliau – Taryba) 2015 m. tęsė darbą šioje sudėtyje (nariai išvardinti abėcėlės tvarka):

- Antanas Levickas, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos Studijų skyriaus vedėjas;
- Doc. Daiva Daugvilienė, „Tarptautinės teisės ir verslo aukštosios mokyklos“, UAB direktorė;
- Prof. habil. dr. Domas Kaunas, Lietuvos mokslų akademijos mokslinis sekretorius;
- Prof. Dr. Jonas Čičinskas, Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto profesorius;
- Paulius Baltokas, Lietuvos studentų sąjungos prezidentas;

- Nadežda Filipova, Vilniaus prekybos, pramonės ir amatų rūmų viceprezidentė, UAB „Rožė“ valdybos pirmininkė;
- Prof. habil. dr. Renaldas Jurkevičius, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto prorektorius klinikinei medicinai, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninės viešosios įstaigos Kauno klinikos generalinis direktorius, – Tarybos pirmininkas;
- Prof. Dr. Rimvydas Jasinavičius, Lietuvos pramonininkų konfederacijos garbės viceprezidentas, Vilniaus miesto ir apskrities verslininkų darbdavių konfederacijos;
- Rūta Norkienė, Lietuvos Respublikos Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto biuro patarėja;
- Tomas Baranauskas, Lietuvos kultūros ir meno tarybos narys;
- Prof. Dr. Viktoras Senčila, Lietuvos aukštosios jūreivystės mokyklos direktorius, – Tarybos pirmininko pavaduotojas.

Pirmoji taryba tęsia darbus

2015 m. Taryba rinkosi 3 kartus. Posėdžių metu buvo svarstomi tiesiogiai su Centro vykdomomis funkcijomis susiję klausimai, taip pat ir platesni aukštojo mokslo sisteminiai reikalai.

I ketvirtį Taryba svarstė ir patvirtino Centro 2014 m. veiklos ataskaitą, aptarė 2014 m. iškeltų Tarybos veiklos tikslų įgyvendinimą ir išsikėlė naujus tikslus 2015 m.

Taryba II 2015 m. ketvirtį nagrinėjo diplominių darbų pardavinėjimo problematiką, susipažino su Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos vykdomomis funkcijomis, svarstė studijų išorinio vertinimo ir akreditavimo sistemos reformos modelį bei Centro metodikas, reglamentuojančias užsienio aukštųjų mokyklų institucinį ir studijų programų vertinimą.

Taryba III ketvirtį nagrinėjo Centro naujų Centro įgyvendinamų projektų tikslus ir ketinamus sukurti rezultatus, susipažino su Centro dalyvavimo tarptautinėse darbo grupėse rezultatais, nagrinėjo bei pritarė siūlomiems Centro struktūros pakeitimams.

Pirmoji Centro Taryba 6 metų kadenciją baigė 2015 m. lapkričio 15 d.Taryba prisideda prie Centro strateginio veiklų orientavimo ir atskaitomybės visuomenei įgyvendinimo.

Centro strategija

Centras yra savarankiška biudžetinė organizacija, įkurta 1995 m. pradžioje, įgyvendinanti Lietuvos valstybės mokslo ir studijų politiką savo kompetencijos ribose ir užtikrinanti Lietuvos studijų sistemos suderinamumą su Europos aukštojo mokslo erdvės nuostatomis.

Centro veiklos tikslas – skatinti Lietuvos aukštojo mokslo kokybę bei kokybės kultūrą, kurti palankias studijų ir profesinės veiklos, laisvo asmenų judėjimo sąlygas.

SKVC atlieka dvi pagrindines funkcijas – kokybės agentūros bei kvalifikacijų pripažinimo centro

Nuo pat įkūrimo pradžios Centras atlieka dvi pagrindines funkcijas – kokybės agentūros bei kvalifikacijų pripažinimo centro. Centras:

- Vykdo aukštųjų mokyklų ir jų studijų programų išorinį vertinimą, kurio pagrindu akredituojamos aukštosios mokyklos ir jose vykdomos studijų programos. Vykdydamas šią veiklą, Centras tapo patikima bei pripažinta aukštojo mokslo kokybės vertinimo agentūra. Išoriniam vertinimui pasitelkdamas Lietuvos ir užsienio ekspertus – akademikus, studentus bei profesinės veiklos pasaulio atstovus – Centras prisideda prie sistemingo aukštojo mokslo kokybės gerinimo;
- Pripažįsta užsienyje įgytas vidurinio ir aukštojo mokslo kvalifikacijas bei vykdo kitas Lietuvos ENIC/NARIC[1] funkcijas. Tokio centro funkcijas Centras vykdo nuo 1999 metų ir yra sukaupęs didelę šios srities patirtį, kuria dalijasi konsultuodamas ir teikdamas informaciją fiziniams ir juridiniams asmenims apie užsienio kvalifikacijų akademinį ir profesinį pripažinimą, Lietuvos ir užsienio šalių švietimo sistemas, dalinių studijų įskaitymą bei kitais klausimais.

Taigi, mūsų misija yra kurti palankias sąlygas aukštojo mokslo kokybės gerinimui Lietuvoje bei laisvam asmenų judėjimui pasaulyje siekiant Lietuvos aukštojo mokslo konkurencingumo didinimo ir kvalifikacijų aiškumo. Mūsų vizija: Centras – įtakingas aukštojo mokslo kokybės gerinimo ir tarptautiškumo didinimo idėjų kūrėjas, diegėjas ir skleidėjas Lietuvoje ir Europoje.

[1]Centras yra įgaliotasis Lietuvos ENIC (angl. *European Network of Information Centres in the European Region*) ir NARIC (angl. *National Academic Recognition Information Centres in the European Union*) tinklų centras

Savo veikloje vadovaujamės šiomis vertybėmis:

Kompetentingai ir veiksmingai vykdome funkcijas; siekdami savo veiklos kokybės, ją analizuojame, nuolat mokomės ir dalijamės patirtimi. Esame savarankiška organizacija; veiklą vykdome skaidriai, viešai ir objektyviai pagal iš anksto nustatytus ir skelbiamus kriterijus bei procedūras; sprendimus grindžiame faktais ir jų vertinimu. Gerbiame valstybinę kalbą, asmenų ir institucijų pasirinkimą, įsiklausome į jų nuomonę, siekiame padėti jiems tobulėti. Veiklą grindžiame partneryste organizacijos viduje bei su socialiniais dalininkais Lietuvoje ir užsienyje.

Darbo grupės ir tarptautinė veikla

Centras yra paskirtas ENIC ir NARIC tinklų atstovu Lietuvoje, taigi dalyvauja šių tinklų organizuojamuose susitikimuose ir vykdomuose projektuose. Centras taip pat yra kelių su aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo veikla susijusių organizacijų ir tinklų narys (ENQA, INQAAHE, CEENQA), todėl pagal galimybes dalyvauja ir prisideda prie jų organizuojamų generalinių asamblėjų, seminarų ir forumų, taip pat ir formalių projektų bei neformalių iniciatyvų. Centro Direktoriaus pareigas einanti Nora Skaburskienė dirbo CEENQA taryboje.

2015 metais darbą baigė Europinė Struktūrinių reformų Bolonijos procese darbo grupė, kurios darbe ketverius metus dalyvavo Centro Direktoriaus pavaduotoja Aurelija Valeikienė. Darbo grupė nagrinėjo pasiekimus ir iššūkius dėl kokybės užtikrinimo, kvalifikacijų sąrangų, kvalifikacijų pripažinimo ir skaidrumo instrumentų aukštajame moksle. Parengta ataskaita pateikta svarstyti 2015 m. gegužę įvykusiam Europos aukštojo mokslo erdvėje dalyvaujančių 47 šalių švietimo ministrams; kai kurie siūlymai tapo ministrų komunikato dalimi.

Centro atstovas dalyvavo Bolonijos proceso nuostatų stebėsenos ir sklaidos Lietuvoje darbo grupėje, kuri parengė rekomendacijas Lietuvos aukštojo mokslo politikos

formuotojams ir aukštojo mokslo bendruomenei, atsakingiems už Lietuvos aukštojo mokslo plėtrą. Rekomendacijos sutelktos į tuos Lietuvos aukštojo mokslo raidos aspektus, kuriuose ekspertai mato tam tikrą atotrūkį tarp Europos aukštojo mokslo erdvės politikos tendencijų, išreikštų EAME ilgalaikiuose strateginiuose dokumentuose ir EAME aukštojo mokslo ministrų Jerevano konferencijoje (2015).

2015 metais keturi Centro darbuotojai buvo įsitraukę į ENQA darbo grupių veiklą dėl:

- Išorinio kokybės vertinimo poveikio aukštųjų mokyklų veiklai;
- Europinio kokybės agentūrų vertinimo modelio tobulinimo;
- Išskirtinės kokybės aukštajame moksle;
- Kokybės agentūrų personalo plėtros;
- Kokybės užtikrinimo ir kvalifikacijų pripažinimo susiejimo;
- Kokybės agentūrų vidinės kokybės tobulinimo ir ESG[2] nuostatų įgyvendinimo.

Taip pat dalyvauta Centrinio profesinio komiteto sudėtyje, patvirtintoje Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centro direktoriaus. Tai kolegiali, bendradarbiavimo pagrindu veikianti patariamoji institucija, koordinuojanti strateginius kvalifikacijų sistemos formavimo klausimus.

Dalyvauta Tarptautinių studijų komisijos veikloje. Šios užduotis – teikti siūlymus dėl Lietuvos Respublikos piliečių ir užsieniečių, vykstančių studijoms, mokslinėms stažuotėms užsienio valstybių mokslo ir studijų institucijose pagal tarptautines sutartis ir susitarimus. Dalyvavo LR Švietimo ir mokslo ministerijos sudarytų darbo grupių siūlymams dėl studijų programų išorinio vertinimo ir akreditavimo teisiniam reglamentavimui tobulinti, taip pat dėl Lietuvos švietimo klasifikatoriaus versijos pagal ISCED-2013 parengimo ir dėl esminių aukštojo mokslo rodiklių nustatymo veiklose.

Centro atstovas taip pat dalyvavo tarptautiniu lygmeniu sudarytoje darbo grupėje, skirtoje numatyti konkrečias priemones Europos ir Azijos regionų bendradarbiavimo kvalifikacijų pripažinimo srityje deklaracijos (angl. Asia-Europe Meeting of Ministers of Education [ASEM] Recognition Bridging Declaration) įgyvendinimui.

Trys Centro darbuotojai kaip ekspertai prisidėjo prie kitų Europos kokybės agentūrų gyvendinamų tarptautinių projektų veiklų.

Centro atstovų įtraukimas į europines darbo grupes ir projektus yra jų asmeninio aktyvumo išraiška ir tarptautinis kompetencijų įvertinimas. Per dalyvavimą ENQA darbo grupėse plečiami Centro kontaktai su kitomis agentūromis, kas palengvina ekspertų paiešką, padeda įgyti pasitikėjimą, siekiant tolesnio bendro darbo (pvz., organizuojant renginius, projektuose). Centro tarptautinė veikla tarnauja mūsų darbo (kaip

[2] Europos aukštojo mokslo erdvės kokybės užtikrinimo gairės ir nuostatos (angl. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area –ESG)

organizacijos) kokybės tobulinimui, mūsų funkcijų geresniam vykdymui ir misijos realizavimui. Centras kaip vienintelė nacionalinė kokybės agentūra ENQA atstovauja Lietuvą, prisideda prie Lietuvos aukštojo mokslo žinomumo ir pasitikėjimo juo didinimo.

Centro komanda

Visi Centro darbuotojai turi aukštąjį universitetinį išsilavinimą, dauguma yra įgiję antros pakopos arba jai prilygintą kvalifikaciją. Kolektyvas yra gana jaunas – bendras čia dirbančių amžiaus vidurkis 2015 metais buvo 34 metai. 2015 m. gruodžio 31 d. 80 proc. viso Centro kolektyvo sudarė moterys, 20 proc. – vyrai; 75 proc. vadovaujančių įstaigos pozicijų (įstaigos vadovas, skyrių vedėjai, pavaduotojai) dirbo moterys, 25 proc. – vyrai. 2015 m. pabaigoje vaiko priežiūros atostogose buvo 5 darbuotojos.

Centro kolektyvas yra gana jaunas, visi turi aukštąjį išsilavinimą

2015 m. Centre buvo 28 pareigybės (iš jų 27 valstybės tarnautojai ir 1 pagal darbo sutartį dirbantis darbuotojas). Siekiant užtikrinti efektyvų žmogiškųjų resursų panaudojimą, keitėsi įstaigos struktūra: 2015 m. spalio 29 d. direktoriaus įsakymu nr. V-77 panaikintas „Teisės skyrius“ ir patvirtintas naujas „Teisės ir bendrųjų reikalų skyrius“ (žr. 1 pav. SKVC struktūra).

Į pastarąjį skyrių įtrauktos Teisės skyriuje buvusios pareigybės; taip pat ūkvedys ir vyriausieji specialistai, atsakingi už komunikaciją ir personalo valdymą, kurie iki struktūros pertvarkymo nebuvo priskirti jokiam padaliniui (iš viso – 5 pareigybės).

Įstaigoje siekiama užtikrinti tobulėjimo ir karjeros galimybes. 2015 m. Centro nariai gavo 84 kompetencijos tobulinimo pažymėjimus. Vienam valstybės tarnautojui po neeilinio tarnybinės veikos vertinimo buvo pasiūlytos aukštesnės pareigos.

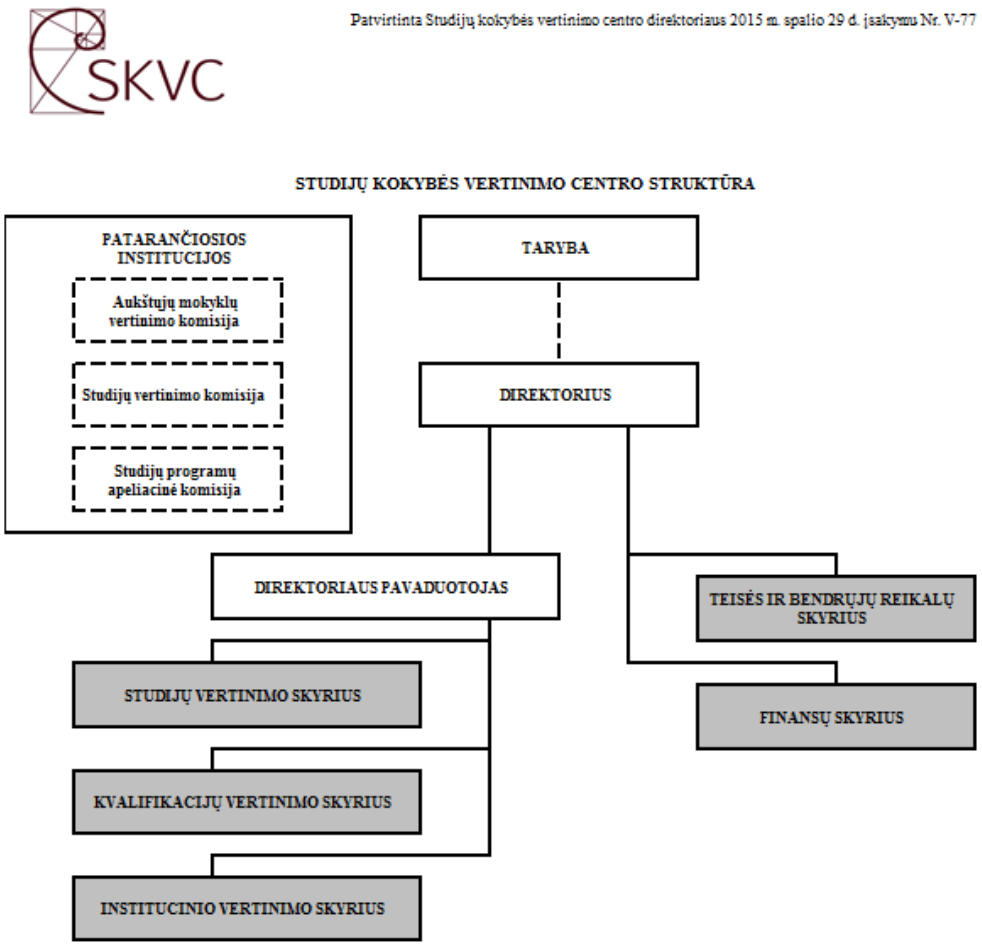

1 pav. SKVC struktūra

2015 m. spalio mėn. startavo du Europos Sąjungos Struktūrinio fondo lėšomis finansuojami projektai: ,,Aukštųjų mokyklų išorinio vertinimo sistemos stiprinimas (AMIS-3)“ ir ,,Akademinio pripažinimo sistemos stiprinimas (KAPRIS-2)“, kuriuose 2015 m. pabaigai dirbo 36 darbuotojai.

Finansai

Pajamos

Centro lėšų šaltiniai:

- planinės valstybės biudžeto lėšos;
- projektų lėšos.

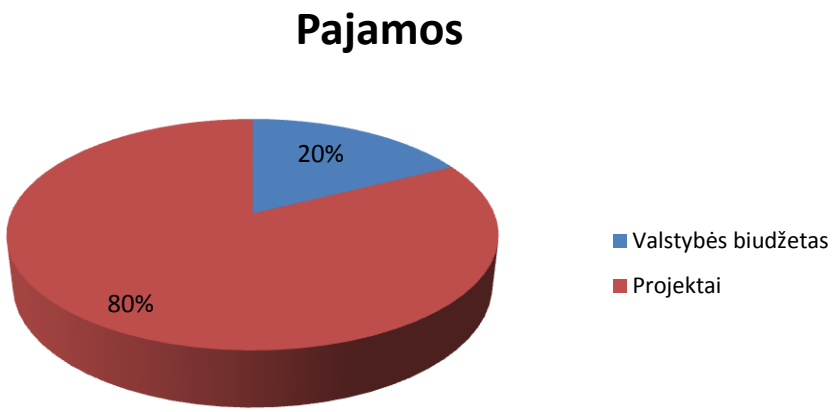

2 pav. Centro pajamų šaltiniai

Centro pajamos 2015 metais sudarė 2424,1 tūkst. Eur. Planiniai valstybės biudžeto asignavimai, įskaitant patikslinimus, skirti studijų ir mokslo plėtrai programai įgyvendinti, sudarė 488,1 tūkst. Eur, arba 20,1 % nuo visų pajamų, 1936,0 tūkst. Eur gauta iš įvairių šaltinių projektinės veiklos vykdymui, arba sudarė 79,9 % Centro pajamų.

Pajamos gautos 2015 metais, vykdant projektinę veiklą sudarė 23,2 % per 2006 m. – 2014 metus gautų pajamų, o lyginant su 2014 metų gautomis lėšomis sumažėjo 15,7 %, arba 355,1 tūkst. Eur. Pajamų sumažėjimą 15,7 %, arba 355,1 tūkst. Eur 2015 metais nulėmė 3 Centro vykdomų projektų pabaiga: „Užsienio institucijose įgytų, susijusiu su aukštuoju mokslu, kvalifikacijų akademinio pripažinimo sistemos tobulinimas“ (KAPRIS), „Aukštųjų mokyklų išorinio vertinimo sistemos stiprinimas“ (AMIS-2) ir „Studijų pakopų aprašų ir studijų krypčių aprašų sandaros sukūrimas“ (SKAR-2) bei naujai startavusių 2 tęstinių projektų pradžia tik 2015 metų pabaigoje.

Pažymėtina, kad 2015 m. planinės valstybės biudžeto lėšų pajamos, įskaitant patikslinimą, lyginant su 2014 m. padidėjo 48,5 tūkst. Eur, arba 11,0 %, tačiau nepasiekė 2006 m. lygio.

Išlaidos

Išlaidų pavadinimas	*Suma*	*% nuo visų išlaidų*
Nuolatinių Centro darbuotojų darbo užmokestis	272,8	55,9
Socialinis draudimas	84,3	17,3
Transporto išlaikymas	1,6	0,3
Komandiruotės	6,7	1,4
Centro funkcionavimas	122,2	25,1
Pagrindinė veikla	0,2	0,0
Iš viso asignavimų:	487,8	100,0

3 pav. Centrui skiriamų valstybės biudžeto išlaidų struktūra

Projektai

2015 m. Centras baigė vykdyti tris stambius projektus, kurių finansavimui buvo skirtos ES struktūrinių fondų ir Lietuvos valstybės biudžeto lėšos pagal Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 2 prioritetą „Mokymasis visą gyvenimą“. Tai:

- „Studijas reglamentuojančių aprašų sistemos plėtra“ (SKAR-2), kuriuo siekiama tobulinti nacionalinę studijas reglamentuojančių aprašų rengimo sistemą ir sukurti 50 studijų krypčių aprašų;
- „Aukštųjų mokyklų išorinio vertinimo sistemos stiprinimas“ (AMIS-2), kuriuo siekiama stiprinti aukštųjų mokyklų išorinio vertinimo sistemą;
- „Užsienio institucijose įgytų kvalifikacijų vertinimo ir akademinio pripažinimo sistemos tobulinimas“ (KAPRIS), kurio tikslas – tobulinti užsienio institucijose įgytų, susijusių su aukštuoju mokslu, kvalifikacijų vertinimo ir akademinio pripažinimo sistemą.

2015 m. pabaigoje Centras pradėjo vykdyti du naujus projektus, kurių finansavimui buvo skirtos ES struktūrinių fondų lėšos pagal 2014-2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos 9 prioriteto „Visuomenės švietimas ir žmogiškųjų išteklių potencialo didinimas“ įgyvendinimo priemonę „Stebėsenos, išorinio vertinimo stiprinimas ir kvalifikacijų pripažinimas“:

- „Aukštųjų mokyklų išorinio vertinimo sistemos stiprinimas“ (AMIS-3), kuriuo siekiama stiprinti aukštųjų mokyklų išorinio vertinimo sistemą;
- „Akademinio pripažinimo sistemos stiprinimas“ (KAPRIS-2), kurio tikslas – vystyti su aukštuoju mokslu susijusių užsienio kvalifikacijų akademinio pripažinimo sistemą ir optimizuoti kvalifikacijų vertinimo procesą.

Centras, vykdant projektinę veiklą 2015 m., išleido

Išlaidų pavadinimas	*Suma*
Užsienio institucijose įgytų, susijusių su aukštuoju mokslu, kvalifikacijų akademinio pripažinimo sistemos tobulinimas (KAPRIS), Europos socialinis fondas	**231 747,91**
Akademinio pripažinimo sistemos stiprinimas (KAPRIS-2), Europos socialinis fondas	**28 475,00**
Studijų pakopų aprašų ir studijų krypčių aprašų sandaros sukūrimas (SKAR-2), Europos socialinis fondas	**70 766,20**
Aukštųjų mokyklų išorinio vertinimo sistemos stiprinimas (AMIS-3), Europos socialinis fondas	**210 516,00**
Aukštųjų mokyklų išorinio vertinimo sistemos stiprinimas (AMIS-2), Europos socialinis fondas	**881 354,55**
Iš viso išlaidų:	**1 422 859,66**

4 pav. Išlaidų Centre išsidėstymas pagal projektus

PALANKIŲ LAISVO ASMENŲ JUDUMO SĄLYGŲ KŪRIMAS

Kvalifikacijų pripažinimas

Kreipimųsi srautai ir apimtys

2015 metais Centre gautos 1169 paraiškos dėl teisę į aukštąjį mokslą teikiančių kvalifikacijų pripažinimo bei 1866 paraiškos dėl užsienio aukštojo mokslo kvalifikacijų pripažinimo (iš viso 3035 paraiškos). Gautų paraiškų skaičius lyginant su 2014 metais nežymiai sumažėjo (4 %), nors lyginant su 2013 metais yra išaugęs 20 % (žr.5 pav.).

Kaip ir kasmet, 2015 metais besikreipiančiųjų dėl užsienio kvalifikacijų, teikiančių teisę į aukštąjį mokslą, asmenų srautą sąlygojo stojimo į Lietuvos aukštąsias mokyklas terminai: daugiausia pareiškėjų kreipėsi birželio ir liepos mėnesiais. Rugsėjo ir spalio mėnesį pareiškėjų skaičiaus augimą paskatino norinčių studijuoti Europos humanitariniame universitete prašymai dėl užsienio kvalifikacijų akademinio pripažinimo.

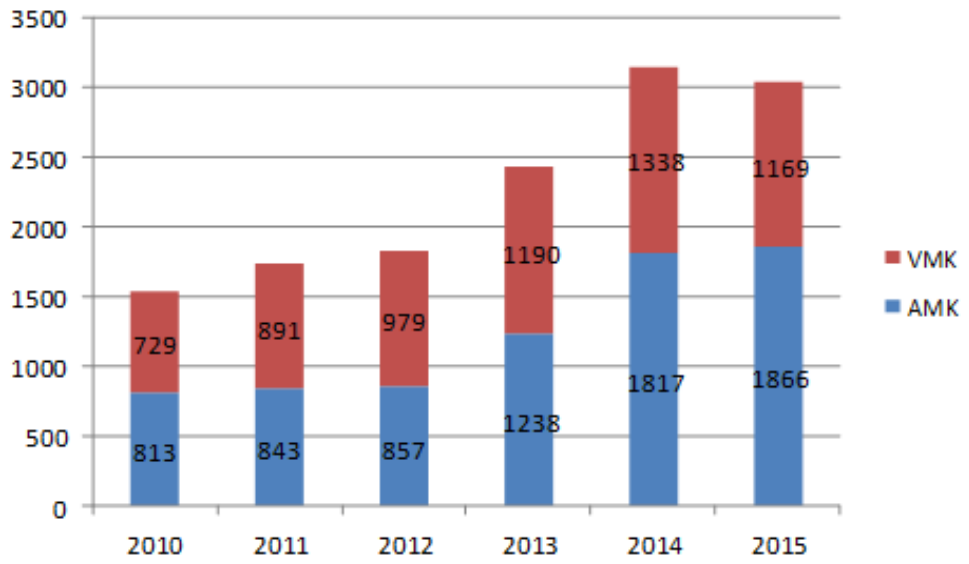

5 pav. Gautų 2010-2015 metais paraiškų dėl užsienio kvalifikacijų, teikiančių teisę į aukštąjį mokslą (VMK) ir aukštojo mokslo (AMK) kvalifikacijų pripažinimo skaičius

Kitais mėnesiais užsienio kvalifikacijų turėtojų srautas išlieka pakankamai tolygus visus metus. Darytina prielaida, kad užsienio kvalifikacijų turėtojai į Lietuvą atvyksta ne tik studijuoti, bet ir dirbti ar kitu tikslu.

Paraiškų dėl pripažinimo nagrinėjimo rezultatai

2015 metais išnagrinėta 96% Centre per metus gautų paraiškų dėl su aukštuoju mokslu susijusių užsienio kvalifikacijų akademinio pripažinimo. 4% pateiktų paraiškų nespėta išnagrinėti, nes jos buvo pateiktos paskutinėmis 2015 metų gruodžio dienomis arba buvo pateikti ne visi prašomi dokumentai.

„nepripažinimo sprendimai sudaro mažiau nei 1% visų sprendimų“

Paraiškų nagrinėjimo rezultatai gali būti kelių rūšių:

- priimamas vienas iš galimų sprendimų dėl akademinio pripažinimo;
- priimamas kitas dalykinis sprendimas, t. y. nustatoma, kad kvalifikacija nėra formali ir negali būti atliktas jos palyginimas arba nustatoma, kad panaši kvalifikacijai Lietuvoje nėra teikiama;
- paraiškos nagrinėjimas nutraukiamas (asmens prašymu ar įtariamo dokumentų klastojimo atveju, nustačius, kad kvalifikacija nėra vertinimo objektas Centre);
- pratęsiamas terminas, nes sprendimui priimti nepateikti reikalingi dokumentai ar informacija ar reikalingi papildomi dokumentai.

Sprendimai dėl akademinio pripažinimo

Užsienio kvalifikacijos pripažinimo tikslas – nustatyti tos kvalifikacijos akademinę vertę Lietuvoje

Paraiškos nagrinėjimo metu renkama informacija apie užsienio kvalifikaciją, nustatant jos vertę ir vietą kilmės šalies švietimo sistemoje. Nustačius, kad užsienio kvalifikacija yra vertinimo objektas, ji palyginama su Lietuvoje teikiama panašiausia kvalifikacija. Užsienio kvalifikacijos pripažinimo tikslas – nustatyti tos kvalifikacijos akademinę vertę Lietuvoje, kad kvalifikacija taptų suprantama aukštosioms mokykloms, darbdaviams ar kitoms institucijoms, o pats kvalifikacijos turėtojas žinotų savo galimybes studijuoti, dirbti ar užsiimti kita veikla Lietuvoje.

Tais atvejais, kai nenustatomas esminis skirtumas, kvalifikacijos pripažįstamos besąlygiškai. Jei besąlyginis pripažinimas dėl švietimo sistemų skirtumų ar kitų priežasčių nėra galimas, svarstomas alternatyvus pripažinimo sprendimas. Ir tik išskirtiniais atvejais, kai joks kitas sprendimas nėra galimas, kvalifikaciją atsisakoma pripažinti, t.y. ji nėra prilyginama nė vienai iš Lietuvoje teikiamų kvalifikacijų. Tokie nepripažinimo sprendimai įprastai sudaro mažiau nei 1% visų sprendimų.

Kvalifikacijų, dėl kurių pripažinimo kreiptąsi, kilmės šalys (regionai)

2015 metais daugiausia paraiškų dėl su aukštuoju mokslu susijusių užsienyje įgytų kvalifikacijų pripažinimo gauta dėl Baltarusijoje (14 proc.), Rusijoje (14 proc.), Nigerijoje (9 proc.) ir Jungtinėje Karalystėje (8 proc.) įgyto išsilavinimo. Didžiausias skaičius pareiškėjų kreipėsi dėl Baltarusijoje įgytų kvalifikacijų pripažinimui.

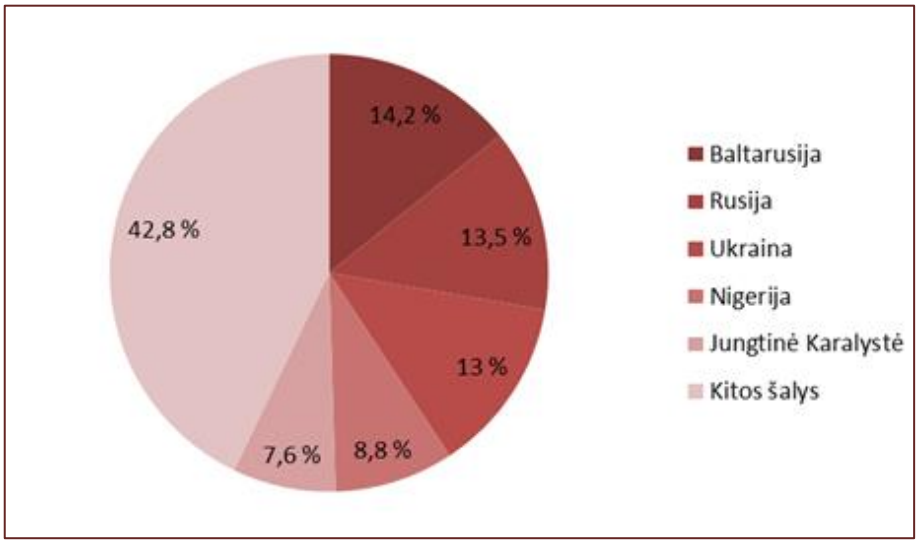

6 pav. Pateiktų kvalifikacijų santykinis pasiskirstymas 2015 metais pagal pirmojo penketuko šalis

2015 į Centrą pirmą kartą per pastaruosius šešerius metus kreiptasi dėl Zambijoje,

Gambijoje, Benine, Palestinoje, Brunėjuje, Kroatijoje, Slovėnijoje, Mauricijuje, Botsvanoje, Turkmenistane, Tailande ir Saudo Arabijoje įgytų susijusių su aukštuoju mokslu kvalifikacijų pripažinimo. Pareiškėjams kreipiantis dėl skirtingų lygmenų kvalifikacijų detaliai išnagrinėjama tos šalies atitinkamo lygmens švietimo sistema, ši informacija Centro sisteminama ir prisideda prie visapusiškos šių kvalifikacijų pripažinimo praktikos formavimo. Šia susisteminta informacija ir praktika yra sudaromos sąlygos užtikrinti kokybišką ir greitą aukštųjų mokyklų, darbdavių ir kitų suinteresuotų asmenų informavimą dėl šiose šalyse įgyto išsilavinimo.

54 proc. pripažinimui pateiktų kvalifikacijų sudaro įgytos Europos regione, iš jų – 35 proc. įgytos ES, EEE ir Šveicarijos Konfederacijoje. Azijos, Afrikos ir Amerikos regionams priklausančiose šalyse įgytos kvalifikacijos atitinkamai sudaro 23 proc., 12 proc. ir 4 proc. visų kvalifikacijų (žr. 7 pav.).

Kvalifikacijų, susijusių su aukštuoju mokslu regioninis pasiskirstymas rodo, jog daugiausiai asmenų kreipiasi dėl Europoje įgytų kvalifikacijų pripažinimo. Dėl aukštojo mokslo kvalifikacijų pripažinimo kreiptasi beveik 3 kartus daugiau, nei dėl kvalifikacijų teikiančių teisę į aukštąjį mokslo pripažinimo. Iš ES, EEE ir Šveicarijos aukštojo mokslo kvalifikacijų skaičius yra beveik 4 kartus didesnis, nei šių regionų kvalifikacijų, teikiančių teisę į aukštąjį mokslą. Iš kitų Europos regiono šalių dėl aukštojo mokslo kvalifikacijų kreiptasi beveik 3 kartus dažniau.

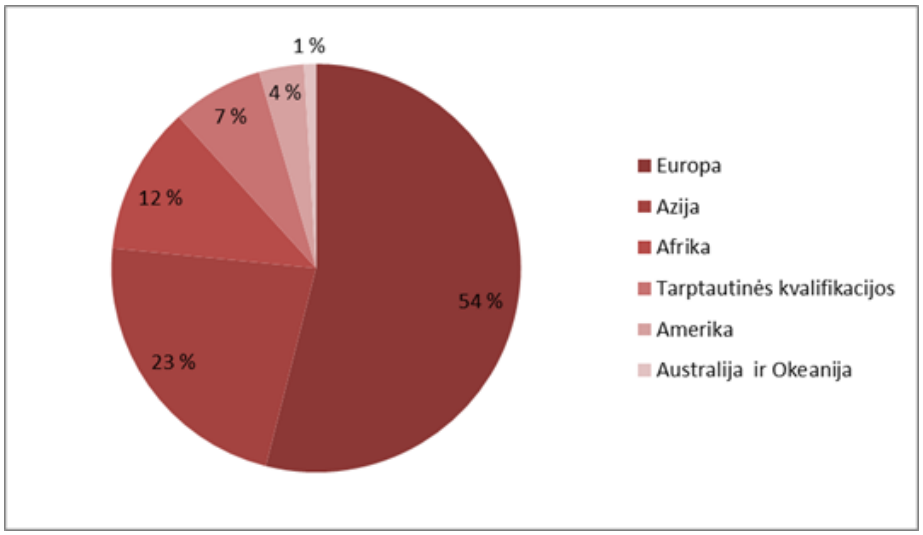

7 pav. 2015 metais gautų su aukštuoju mokslu susijusių užsienio kvalifikacijų kiekybinis pasiskirstymas pagal pasaulio regionus

Atvirkštinė tendencija yra pastebima su Azijos ir Afrikos regionais, juose kur kas daugiau kreipiamasi dėl kvalifikacijų teikiančių teisę į aukštąjį mokslą, 82 proc. pareiškėjų dėl Afrikoje įgytų kvalifikacijų pripažinimo kreipiasi dėl kvalifikacijų teikiančių teisę į aukštąjį mokslą pripažinimo, o dėl Azijoje įgytų kvalifikacijų teikiančių teisę į aukštąjį mokslą kreipiasi 59 proc. visų to regiono pareiškėjų.

7 proc. besikreipusiųjų dėl kvalifikacijos pripažinimo sudarė Tarptautinio bakalaureato diplomai, kurie yra laikomai tarptautinėmis kvalifikacijomis ir nėra priskiriami jokiam regionui.

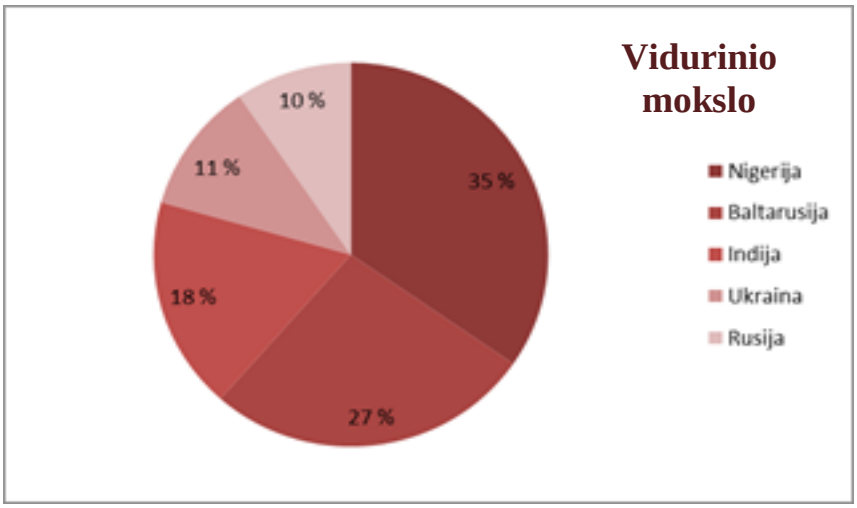

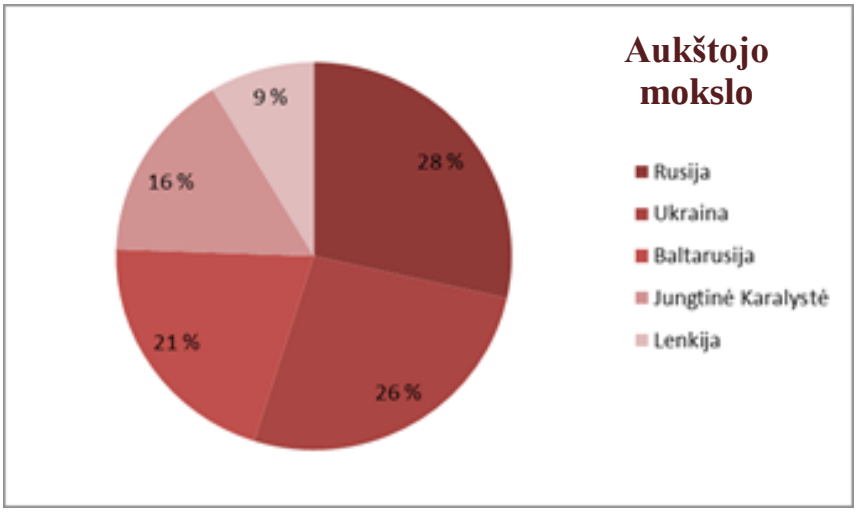

8 pav. 2015 metais pateiktų kvalifikacijų, teikiančių teisę į aukštąjį mokslą (VMK) ir aukštojo mokslo kvalifikacijų (AMK) kiekybinis pasiskirstymas pagal pirmojo penketuko šalis

Lyginant su 2014 m. pastebėta, kad vis daugiau pareiškėjų kreipiasi dėl kvalifikacijų iš įvairesnių šalių. 2015 m. 43 proc. pareiškėjų kreipėsi dėl pripažinimo iš šalių, nepatekančių į pirmąjį penketuką (palyginus su 39 proc. 2014 m.). Didžioji dalis (20 proc.) paraiškų dėl kvalifikacijų teikiančių teisę į aukštąjį mokslą buvo dėl Nigerijoje įgyto išsilavinimo. Dėl aukštojo mokslo kvalifikacijų pripažinimo buvo kreiptąsi daugiausiai dėl Rusijoje įgytų kvalifikacijų (19 proc.) (žr. 8. pav.).

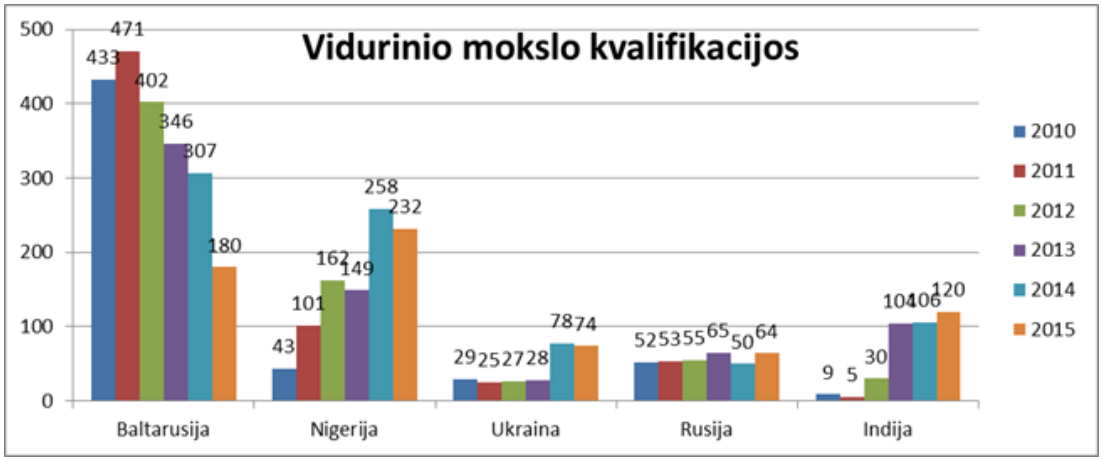

9 pav. 2010-2015 metais gautų kvalifikacijų, teikiančių teisę į aukštąjį mokslą (VMK) ir aukštojo mokslo kvalifikacijų (AMK) kiekybinis pasiskirstymas pagal pirmojo penketuko šalis.

Kvalifikacijų turėtojų pilietybė

Net 42% pareiškėjų – Lietuvos piliečiai

Bendra statistika

Pagal 2015 metais Centrui pripažinti pateiktų užsienio kvalifikacijų turėtojų pilietybę, pirmąjį penketuką sudaro šių valstybių piliečiai: Lietuvos (42 proc.), Ukrainos (18 proc.), Baltarusijos (18 proc.), Nigerijos (11 proc.), Rusijos (11 proc.) (žr. 10 pav.).

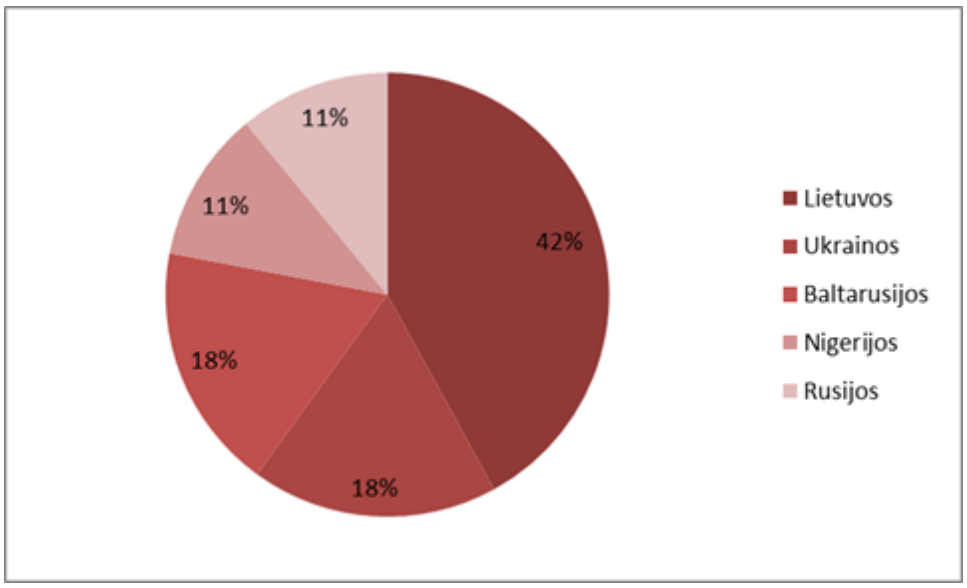

10 pav. Besikreipusiųjų dėl pripažinimo 2014 metais pilietybė, pirmasis penketukas.

Iš Europos Sąjungos šalių (be Lietuvos) daugiausiai kreipėsi Vokietijos ir Lenkijos piliečiai. ES šalių (be Lietuvos) piliečiai sudaro apie 5 proc. visų besikreipusių.

Besikreipusiųjų dėl kvalifikacijų, teikiančių teisę į aukštąjį mokslą, daugiausia (20 proc.) sudarė Nigerijos piliečiai, Lietuvos, Baltarusijos (dauguma jų studijuojantys EHU), Indijos bei Ukrainos piliečiai. Palyginus su 2014 metais, pareiškėjų iš Šri Lankos skaičius išaugo keturis kartus, iš Kazachstano – beveik tris kartus, dvigubai išaugo pareiškėjų skaičius iš Bangladešo.

Tuo tarpu didžioji dalis pareiškėjų, siekusių aukštojo mokslo kvalifikacijos pripažinimo, yra Lietuvos piliečiai. Jie sudaro 36 proc. (678 iš 1866) visų besikreipusių į Centrą. Į penketuką pagal pilietybę taip pat įeina Ukrainos, Rusijos, Baltarusijos ir Indijos piliečiai.

Skirtingas pasiskirstymas pagal užsienio kvalifikacijų turėtojų pilietybę parodytas 11 pav.

11 pav. Užsienio kvalifikacijų, teikiančių teisę į aukštąjį mokslą (VMK) ir aukštojo mokslo kvalifikacijų (AMK) turėtojų, kurie 2015 metais kreipėsi dėl pripažinimo, pasiskirstymas pagal pilietybę

Pažymių pervedimas ir dalykų atitikmenų nustatymas

Centras pažymių pervedimą bei dalykų atitikmenų nustatymą atlieka, kai užsienio kvalifikacija, teikianti teisę į aukštąjį mokslą, pripažįstama kaip lygiavertė Lietuvoje teikiamai vidurinio mokslo kvalifikacijai bei ketinama stoti į pirmosios pakopos ir vientisąsias studijas bendrojo priėmimo metu (daugiau apie bendrąjį priėmimą www.lamabpo.lt/). Visais kitais atvejais pažymių pervedimą atlieka mokykla, kurioje norima mokytis ar studijuoti. Pažymiai pervedami ir dalykų atitikmenys nustatomi tik tiems dalykams, iš kurių formuojamas konkursinis balas Lietuvoje.

2015 metais Centre gauti 134 prašymai dėl atitikmenų nustatymo ir pažymių pervedimo. Parengta 119 pažymų. Penkiolikos pareiškėjų prašymai dėl atitikmenų nustatymo ir pažymių pervedimo nepatenkinti dėl įvairių priežasčių: nutraukta pripažinimo procedūra, nes įgyta kvalifikacija nebuvo Centro vertinimo objektas; nepateikė pripažinimui visų reikalingų dokumentų; kvalifikacijos pripažintos kartu su papildomais reikalavimais ir pan.

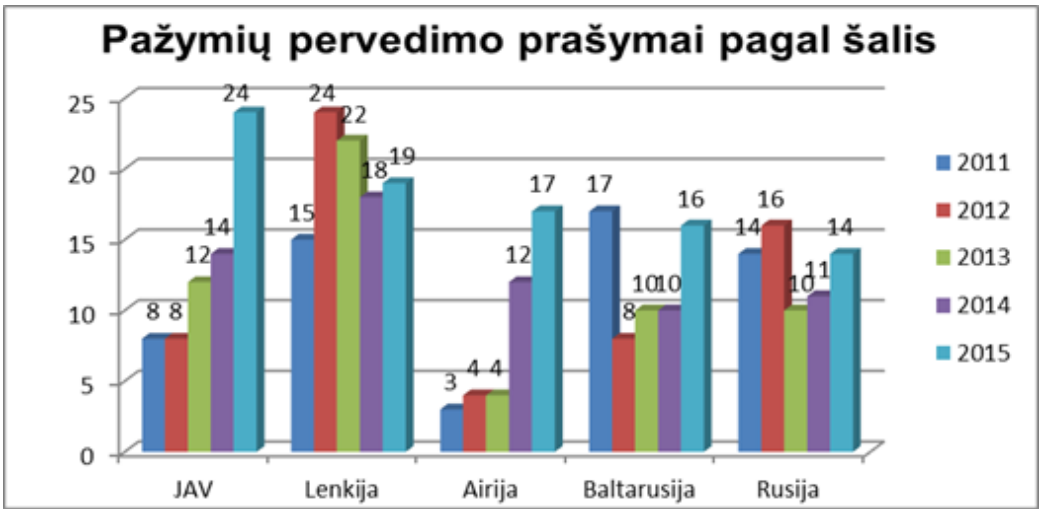

12 pav. Besikreipusiųjų 2011-2015 metais dėl atitikmenų nustatymo bei pažymių pervedimo šalių pirmasis penketukas

Daugiau, nei du trečiadaliai 2015 metais visų besikreipusių kvalifikacijas įgijo šiose penkiose šalyse: JAV (18%), Lenkijoje (14%), Airijoje (13%), Baltarusijoje (12%) ir Rusijoje (10%). Tendencijos per paskutiniuosius penkerius metus lieka tos pačios: pagrindinį besikreipiančiųjų srautą sudaro pareiškėjai, įgiję išsilavinimą Lenkijoje, Rusijoje, JAV. 2015 metais kreipėsi šiek tiek mažiau asmenų, įgijusių išsilavinimą Jungtinėje Karalystėje, bei padaugėjo asmenų, įgijusių išsilavinimą JAV, Airijoje, Baltarusijoje. Pirmą kartą dėl atitikmenų nustatymo bei pažymių pervedimo kreipėsi asmuo, įgijęs kvalifikaciją Azerbaidžane. Iš viso 2015 metais atitkmenys nustatyti ir pažymiai pervesti kvalifikacijoms, įgytoms 20-yje skirtingų šalių.

Konsultavimas ir metodinės medžiagos kūrimas

Informavimas, konsultavimas

2015 metais vien bendraisiais Centro kontaktais gauta 5000 paklausimų. Juose prašoma suteikti informaciją ir (ar) konsultacijas bei rekomendacijas, susijusias su užsienio šalių ir Lietuvos švietimo sistemomis, švietimo įstaigų ar jų vykdomų programų statusu, kvalifikacijų pripažinimu, kvalifikacijų teikiamomis galimybėmis studijuoti ir (ar) dirbti bei kt.

2015 metais vien bendraisiais Centro kontaktais gauta apie 5000 paklausimų

Didžiąją dalį, kaip ir ankstesniais metais, sudaro fizinių asmenų paklausimai, kuriuose įprastai išreiškiamas studijoms ir (ar) įsidarbinimui reikalingos informacijos, susijusios su jau įgytomis ar ketinamomis įgyti kvalifikacijomis, poreikis.

Iš juridinių asmenų dėl informacijos, konsultacijų ir rekomendacijų į Centrą dažnai kreipėsi Lietuvos aukštosios mokyklos. Joms buvo reikalingos konsultacijos ar rekomendacijos dėl užsienio kvalifikacijų vertinimo, užsienio institucijų statuso, šalių švietimo sistemų, vertinimo procedūros įdiegimo (siekiant gauti pripažinimo teisę), pažymių pervedimo klausimų bei kt.

Kita didelė Centro interesantų grupė – darbdaviai ir įstaigos, kurioms reikalinga informacija ir (ar) rekomendacijos, ar sprendimai dėl užsienyje baigtų studijų ar įgytų kvalifikacijų įvertinimo, siekiant jų turėtojus įdarbinti ir (ar) spręsti mokesčių (pvz., Lietuvos mokesčių inspekcija), draudimo (pvz., Lietuvos ligonių kasa), tinkamumo valstybės tarnybai (pvz., Lietuvos valstybės tarnybos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos) ar reglamentuojamai profesinei veiklai (pvz., atitinkamos ministerijos) klausimus. Neįskaitant paklausimų telefonu ar el. paštu, 2015 m. buvo gauti 73 darbdavių oficialūs prašymai suteikti rekomendaciją dėl užsienio kvalifikacijų atitikmens Lietuvoje.

Dažniausiai besikreipiančios į Centrą užsienio institucijos – užsienio šalių ENIC/NARIC centrai, kitos Lietuvoje įgytų kvalifikacijų vertinimą ir pripažinimą vykdančios ar informaciją apie tai renkančios bei teikiančios institucijos.

Remiantis interesantų užduodamais klausimais, parengta padalomoji medžiaga (lankstinukai, plakatai), skirta besirenkantiems studijas užsienyje ir Lietuvoje, atkreipiant dėmesį kylančius aktualius klausimus, taip pat į naudingus informacijos šaltinius dėl kvalifikacijų ir dalinių studijų pripažinimo, studijų kokybės, ketinamų įgyti kvalifikacijų

Lietuvoje bei užsienyje. Padalomoji medžiaga naudota ją dalinant pareiškėjams tiesiogiai Centre bei 2015 metais vykusioje parodoje „Studijos. Mokslas. Karjera".

Įrankių kvalifikacijų pripažinimui kūrimas

2015 metais parengti ir Centro svetainėje paskelbti pirmieji užsienio šalių švietimo sistemų aprašai (iš viso 7), taip pat bendrosios rekomendacijos dėl užsienio kvalifikacijų (iš 17 šalių) vertinimo.

„parengti ir paskelbti pirmieji užsienio šalių švietimo sistemų aprašai"

Aprašai ir rekomendacijos skirti palengvinti užsienio kvalifikacijų ir dalinių studijų pripažinimą aukštosiose mokyklose, kokybiškiau Centrui teikti konsultacijas ir rekomendacijas aukštosioms mokykloms, darbdaviams ir kitoms institucijoms, užtikrinti nuoseklią užsienio kvalifikacijų vertinimo praktiką.

2012 metais buvo pradėtas užsienio kvalifikacijų pripažinimo sistemos decentralizavimas. 2015 metų balandžio 24 d. pirmieji du Lietuvos universitetai – Vilniaus universitetas ir Vilniaus Gedimino technikos universitetas – gavo Švietimo ir mokslo ministerijos leidimą vykdyti išsilavinimo ir kvalifikacijų, susijusių su aukštuoju mokslu ir įgytų pagal užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų švietimo programas, akademinį pripažinimą. Šios aukštosios mokyklos įgijo teisę pripažinti būsimų užsienio studentų kvalifikacijas savo reikmėms, tai yra, gali spręsti dėl užsienio kvalifikacijų turėtojų kvalifikacijų lygmens bei tinkamumo studijuoti jų vykdomose studijų programose. Priimdamos akademinio pripažinimo sprendimus, aukštosios mokyklos privalo remtis Centro rekomendacijomis. Galutinis sprendimas dėl individualios kvalifikacijos pripažinimo priimamas priklausomai nuo baigtų studijų kokybės, paskirties, studijų rezultatų, turinio, apimties (trukmės) bei nuo aukštosios mokyklos nustatytų specifinių reikalavimų priėmimui į konkrečią studijų programą.

2015 metais šios aukštosios mokyklos klausimais, susijusiais su užsienio kvalifikacijų pripažinimu, buvo konsultuojamos telefonu, elektroniniu paštu, bei raštu, taip pat buvo parengtos ir Centro tinklalapyje paskelbtos ir bendrosios rekomendacijos dėl 17-oje šalių teikiamų kvalifikacijų pripažinimo. Remiantis Centro gauta informacija, Vilniaus universitetas 2015 metais priėmė 165 akademinio pripažinimo sprendimus, Vilniaus Gedimino technikos universitetas - 216. Centras, išnagrinėjęs šiuos sprendimus, yra įpareigotas kasmet iki balandžio 1 d. pateikti Švietimo ir mokslo ministerijai apibendrintą informaciją apie įgaliotųjų aukštųjų mokyklų vykdomą užsienio kvalifikacijų pripažinimą.

2015 m. aktyviai dalyvauta rengiant Baltarusijos ir Lietuvos sutartį dėl abipusio kvalifikacijų, susijusių su aukštuoju mokslu, pripažinimo.

Tobulinant užsienio kvalifikacijų, susijusių su aukštuoju mokslu, pripažinimo sistemą, 2015 m. parengtas tvarkos, skirtos dokumentais nejrodomų (ar tik iš dalies įrodomų) kvalifikacijų pripažinimui, projektas. Daugėjant pabėgėlių Europoje skaičiui ir atsirandant vis daugiau galimybių gauti paraiškų dėl kvalifikacijų, kurių jų turėtojai dėl pagrįstų priežasčių negali įrodyti dokumentais, tokia tvarka suteiks didesnes galimybes pripažinti minėtas kvalifikacijas.

Renginiai aukštosioms mokykloms

Pagal susiklosčiusią praktiką, įprastai bent kartą per metus Centras organizuoja aukštosioms mokykloms mokymus joms aktualiais su kvalifikacijų pripažinimu bei priėmimu į studijas susijusiais klausimais. 2015 m. aukštosioms mokyklos organizuotas seminaras apie Indijos švietimo sistemą ir šios šalies kvalifikacijų vertinimą. Seminaras vestas Vilniuje ir Kaune.

Taip pat organizuotas mokymas apie mobilumo įrankių naudojimą, pripažinimo sistemą, pagrindinius kvalifikacijų pripažinimo principus bei nuostatas. Šis mokymas organizuotas vykdant projektą „EU-MTR: Judumo įrankių panaudojimas pripažinimui“ (žr. žemiau).

Dalyvavimas kuriant bendrą kvalifikacijų pripažinimo erdvę Europoje

1999 metais įsigaliojusi Lisabonos pripažinimo konvencija padėjo pamatus bendrai kvalifikacijų vertinimo ir pripažinimo sistemai Europoje. Šiai sistemai harmonizuoti ir vystyti kuriamos atitinkamos priemonės bei įrankiai. Jų kūrimas ir vystymas atliekamas tarptautinių projektų rėmuose.

2015 metais dalyvauta penkiuose Europos Komisijos finansuotuose projektuose

2015 metais projekto partnerio teisėmis Centras toliau dalyvavo penkiuose dar 2014 m. pradėtuose, Europos Komisijos remiamuose projektuose pagal Erasmus+ programą, kuriuos koordinavo NARIC centrai iš Nyderlandų, Prancūzijos, Italijos ir Latvijos.

Prancūzijos ENIC-NARIC koordinuojamame projekto „EU-MTR: Judumo įrankių panaudojimas pripažinimui“ (angl. “EU-MTR: Enhancing the use of mobility tools for recognition”) tikslas buvo didinti mobilumo ir pripažinimo įrankių žinomumą, skatinti tų įrankių naudojimą bei akademinį ir profesinį judumą, taip pat didinti akademinio (aukštosios mokyklos) bei profesinio (darbdaviai, administravimo įstaigos) sektorių bendradarbiavimą.

Pagal šį projektą Centras Lietuvoje organizavo dvejus mokymus aukštosioms mokykloms ir darbdaviams apie mobilumo įrankius, kvalifikacijų pripažinimo sistemą, pagrindinius principus ir nuostatas. Vykdant projektą 2015 m. aukštųjų mokyklų ir Centro atstovai dalyvavo konferencijoje Paryžiuje, skirtoje mobilumo įrankių panaudojimo pripažįstant kvalifikacijas temai.

Centras buvo partneris dvejuose Nyderlandų ENIC-NARIC koordinuojamuose projektuose – STREAM ir SQUARE.

„STREAM: institucijų atliekamo pripažinimo gerinimas: mokymų platforma už studentų priėmimą atsakingiems darbuotojams“ (angl. “STREAM: Streamlining Institutional recognition: a Training platform for admissions officers”) tikslas – tobulinti studentų priėmimo darbuotojų aukštosiose mokyklose žinias ir gebėjimus, kad būtų vykdomas teisingas ir pareiškėjų neapsunkinantis kvalifikacijų pripažinimas. Projekto metu buvo numatyta skleisti informaciją apie aukštosioms mokykloms parengtą kvalifikacijų pripažinimo praktinį vadovą (EAR-HEI), organizuoti mokymus, kaip tuo vadovu naudotis ir jį taikyti bei, surinkus gerąją pripažinimo praktiką iš aukštųjų mokyklų, patobulinti patį vadovą.

Centras, kaip STREAM projekto partneris, per 2015 m. kartu su kitais projekto dalyviais parengė kelis mokymo modulius, skirtus aukštųjų mokyklų darbuotojams, dirbantiems su užsienio kvalifikacijų turėtojų priėmimu į studijas.

„SQUARE: pripažinimo tinklų kokybės užtikrinimo sistema“ (angl. “SQUARE: System of Quality Assurance for the Recognition Networks“) tikslu buvo pripažinimą vykdančių ENIC-NARIC centrų kokybės užtikrinimo sistemos tolesnis vystymas. Projektu buvo numatyta surinkti informaciją apie minėtų centrų tipologiją, siekiant didinti skaidrumą apie jų vaidmenis bei užduotis skirtingose šalyse. Taip pat numatyta sukurti standartus ir gaires, pagal kuriuos ENIC-NARIC centrai galėtų atlikti savianalizę, o pageidaujantys – praeiti ir išorinio vertinimo procedūrą.

Centras, kaip projekto partneris, aktyviai dalyvavo rengiant klausimyną, skirtą informacijai apie centrų tipologiją surinkti ir pats tokią informaciją teikė. Vykdant projektą 2015 Centras atliko veiklos savianalizę ir parengė jos suvestinę, o 2016 m. sausio pirmomis

dienomis įvyko tarptautinės ekspertų grupės vizitas Centre. Išorinio vertinimo ataskaita sudaryta Centro parengtos savianalizės ir išorinį vertinimo atlikusios institucijos (Italijos ENIC/NARIC) atstovų vizito Centre pagrindu. Daugiau apie išorinį vertinimą žr. skyriuje „Išorinis Lietuvos ENIC/NARIC vertinimas".

Italijos ENIC-NARIC centro CIMEA koordinuojamame projekte „SCAN-D: Nacionalinių akademinių diplomų pavyzdžiai ir kopijos" (angl. "SCAN-D: Samples & Copies of Academic National Diplomas"), kurio tikslas – surinkti nacionalinių kvalifikacijų suteikimą liudijančių diplomų bei pažymėjimų pavyzdžius iš šalių – ENIC-NARIC tinklų narių. Tokiu būdu numatyta sukurti įrankį, pagerinsiantį kvalifikacijų pripažinimą tarp minėtų šalių.

Vykdant projektą Centras surinko Lietuvos aukštųjų mokyklų per paskutiniuosius 25 metus išduotų diplomų pavyzdžius. Centras parengė tų diplomų informacinius aprašymus, kuriuos kartu su nuasmenintais diplomų pavyzdžiais patalpino pagal projektą sukurtoje duomenų bazėje. Šia baze galės naudotis ENIC/NARIC centrai vertinant ir pripažįstant ir (ar) teikiant informaciją apie užsienio kvalifikacijas.

Latvijos ENIC-NARIC centro AIC koordinuojamo projekto „AURBELL: automatinis pripažinimas tarp Estijos, Latvijos ir Lietuvos" (angl. "AURBELL: Automatic recognition between Estonia, Latvia and Lithuania") tikslas – išanalizuoti užsienio kvalifikacijų pripažinimo praktiką Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje bei nustatyti galimybes greičiau atlikti kvalifikacijų pripažinimą tarp tų šalių.

Centras 2015 m. aktyviai dalyvavo parengiant projektu numatytą studiją, skirtą nustatyti kvalifikacijų automatinio pripažinimo galimybes ir sąlygas.

Svarbų vaidmenį harmonizuojat bendrą užsienio kvalifikacijų pripažinimo sistemą Europoje vaidina ir metiniai ENIC ir NARIC tinklų narių susitikimai, kuriuose aktyviai dalyvauja ir Centras, kaip įgaliotasis Lietuvos ENIC/NARIC. 2015 m. toks metinis susitikimas vyko Bregenze (Austrija). Centro atstovai aktyviai dalyvavo diskusijose ir skaitė vieną pranešimą.

Prie bendros pripažinimo sistemos vystymo Europoje, kaip vienas iš regioninio bendradarbiavimo pavyzdžių, prisideda ir kasmetiniai Estijos, Latvijos ir Lietuvos ENIC/NARIC centrų susitikimai. 2015 metais toks – jau 12-asis bendras seminaras – organizuotas Taline. Susitikimuose gauta informacija naudojama vertinant kvalifikacijas, rengiant metodikas ir darbo įrankius, teikiant informaciją, rekomendacijas bei konsultacijas.

AUKŠTŲJŲ MOKYKLŲ VEIKLOS KOKYBĖS SKATINIMAS

Organizuodamas aukštųjų mokyklų ir studijų programų vertinimą Centras remiasi Europos aukštojo mokslo erdvės kokybės užtikrinimo nuostatose ir gairėse nustatytais principais ir taikant esminius išorinio kokybės užtikrinimo proceso etapus – savianalizė, išorinių ekspertų atliekamas vertinimas su vizitu į vertinamąją aukštąją mokyklą, vertinimo išvadų parengimas ir viešas skelbimas, paskesnė veikla.

Sudarydamas ekspertų grupes išoriniam vertinimui atlikti Centras į jas įtraukia akademikus, studentus, socialinius partnerius.

Akimirkos iš ekspertų grupių vizitų

Vykdydamas savo misiją Centras organizuoja renginius (seminarus, mokymus, diskusijas), konsultuoja aukštųjų mokyklų dėstytojus, ekspertus, bendradarbiauja su aukštojo mokslo sektoriuje veikiančiomis institucijomis – Švietimo ir mokslo ministerija, Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centru, Lietuvos mokslo taryba, Lietuvos universitetų rektorių konferencija, Lietuvos kolegijų direktorių konferencija ir kitomis.

Vykdomų studijų programų vertinimas 2015 m.

Šioje 2015 m. ataskaitoje vykdomų studijų programų vertinimo rezultatai pateikiami trumpai. Su išsamiais ekspertų pastebėjimais, įžvalgomis, rekomendacijomis, vertinimais galima susipažinti Centro tinklapyje adresu http://www.skvc.lt/default/lt/kokybes-uztikrinimas/vsp/vsp-vertinimo-rezultatai (studijų krypčių apžvalgos) arba nagrinėjant kiekvienos studijų programos vertinimo išvadas.

Kiekviena studijų programa yra įvertinama pagal 6 vertinamąsias sritis

Studijų programų išorinio vertinimo tikslas – nustatyti, kaip studijų programų vykdymo kokybė atitinka teisės aktų reikalavimus, Europos aukštojo mokslo erdvės nuostatas ir aukštosios mokyklos įsipareigojimus, sudaryti prielaidas tobulinti studijų programas, kurti studijų kokybės užtikrinimo kultūrą.

Kiekviena studijų programa yra įvertinama pagal Švietimo ir mokslo ministro įsakymu nustatytas 6 vertinamąsias sritis: programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai, programos sandara, personalas, materialieji ištekliai, studijų eiga ir jos vertinimas, programos vadyba. Kiekviena vertinamoji sritis įvertinama pagal Centro direktorius įsakymu nustatytus kriterijus. Studijų programos vykdymo kokybės įvertinimas apibendrinamas vertinamųjų sričių įvertinimu balais keturių balų skalėje, kur 4 yra labai gerai, o 1 – yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti. Jei visos studijų programos vertinamosios sritys įvertinamos 3 ir 4 balais, studijų programa akredituojama 6 metams. Jei bent viena vertinamoji sritis įvertinama 2 balais, tokia studijų programa akredituojama 3 metams. Studijų programos vertinamosios srities įvertinimas 1 balu reiškia, kad studijų programa nebegali būti akredituojama.

2015 m. Centras vertino 192 vykdomas studijų programas. Didesnė dalis studijų programų (52 proc.) buvo siūlomos akredituoti 3 metams. Šiek tiek mažiau (45 proc.) buvo įvertintos kaip pakankamai geros ir pasiūlytos akredituoti 6 metams. Neakredituotinų studijų programų buvo tik keletas (3 proc.).

Organizuojant vykdomų studijų programų vertinimą 2015 m. pastebėta, kad aukštosios mokyklos vis dažniau nusprendžia nebevykdyti dalies studijų programų, į kurias stoja vis mažiau studentų. Taip pat jaučiamas siekis parengti iš esmės naujas studijų programas, o ne atnaujinti iki šiol vykdomas programas. Todėl būta nemažai prašymų pratęsti baigiamų vykdyti studijų programų akreditavimo terminus neatlikus išorinio vertinimo iki jas baigs paskutiniai iki tol priimti studentai.

Centrą pasiekia prašymai atidėti kai kurių naujų studijų programų, akredituotų prieš keletą metų, vertinimą, nes į studijų programas nepavyko surinkti pakankamo skaičiaus

norinčiųjų studijuoti, todėl studijos nebuvo pradėtos, o tokių studijų programų vertinimas nėra tikslingas.

Išsamūs ekspertų pastebėjimai, įžvalgos ir vertinimai publikuoti Centro tinklalapyje.

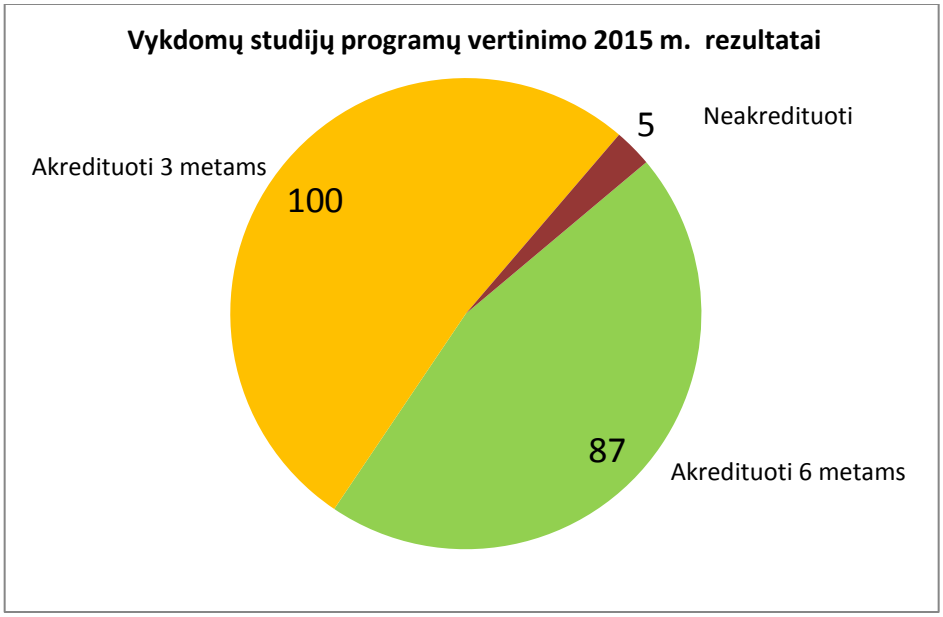

13 pav. Vykdomų studijų programų vertinimo 2015 m. rezultatai

Kolegijų studijų programų vertinimo rezultatai yra šiek tiek geresni nei universitetinių pirmosios pakopos studijų programų. Daugiau nei pusė jų akredituota 6 metams. Tuo tarpu universitetinių studijų programų, akredituotų 6 metams dalis, nuo visų programų yra mažesnė. Dar silpnesnė yra magistrantūros studijų programos – mažiau nei trečdalis jų buvo akredituotos 6 metams.

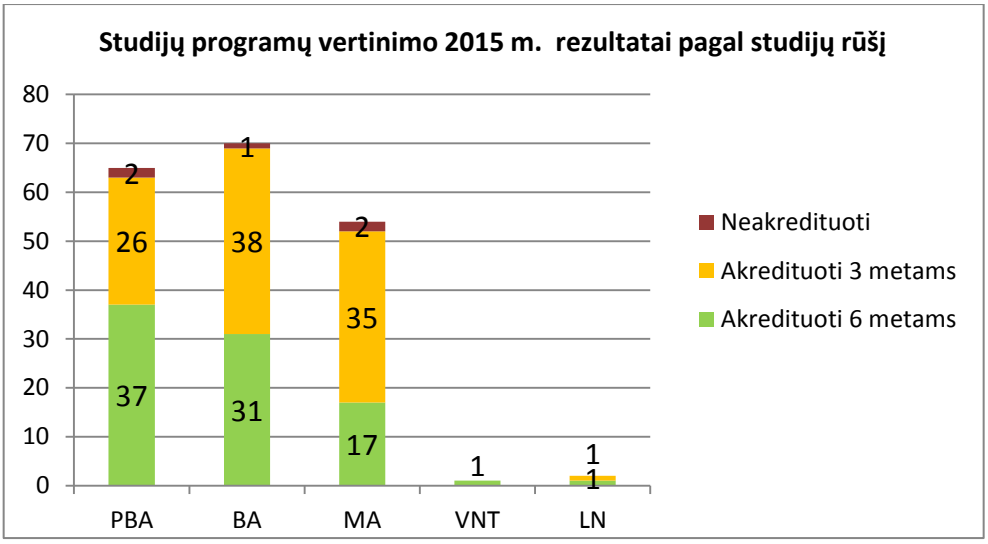

14 pav. Studijų programų vertinimo 2015 m. rezultatai pagal studijų rūšį

PBA – profesinio bakalauro studijos; BA – bakalauro studijos; MA - magistrantūros studijos; VNT – vientisosios studijos; LN – laipsnio neteikiančios studijos.

Nors kasmet vertinamos vis kitos studijų krypčių programos ir kiekvienoje kryptyje vertinimo rezultatai gali būti kardinaliai priešingi, tačiau bendros tendencijos išlieka.

Per 2010-2015 m. laikotarpį įvertinta beveik 1300 studijų programų ir apie pusė jų akredituota 6 metams. Šiek tiek mažiau programų (46 proc.) akredituotos 3 metams. Neakredituojamų programų dalis nuo visų įvertintų studijų programų tiek 2015 m., tiek ir bendrai per 2010-2015 m. laikotarpį sudaro 3 procentus.

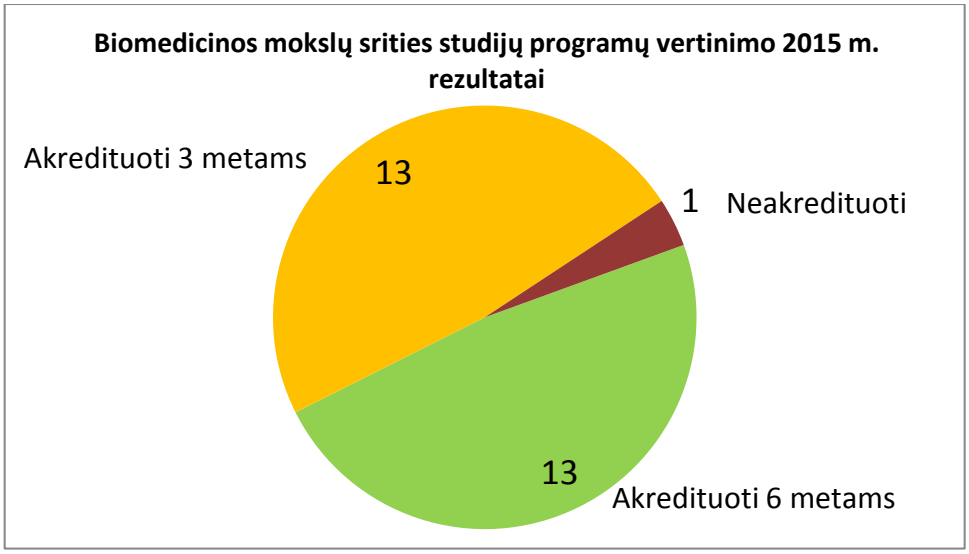

15 pav.

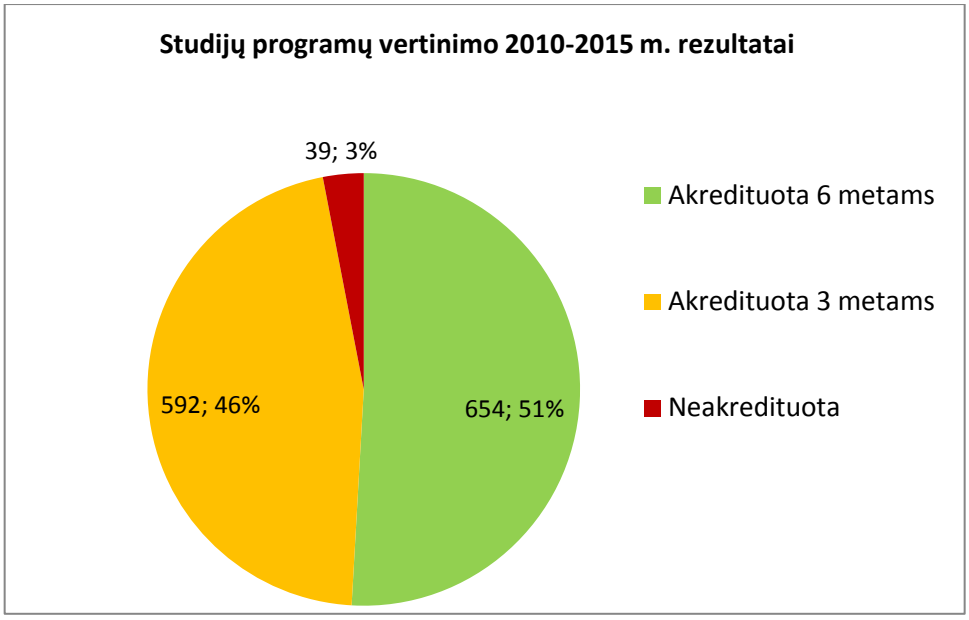
Studijų programų vertinimo 2010-2015 m. rezultatai
39; 3%
592; 46%
654; 51%
Akredituota 6 metams
Akredituota 3 metams
Neakredituota

16 pav.

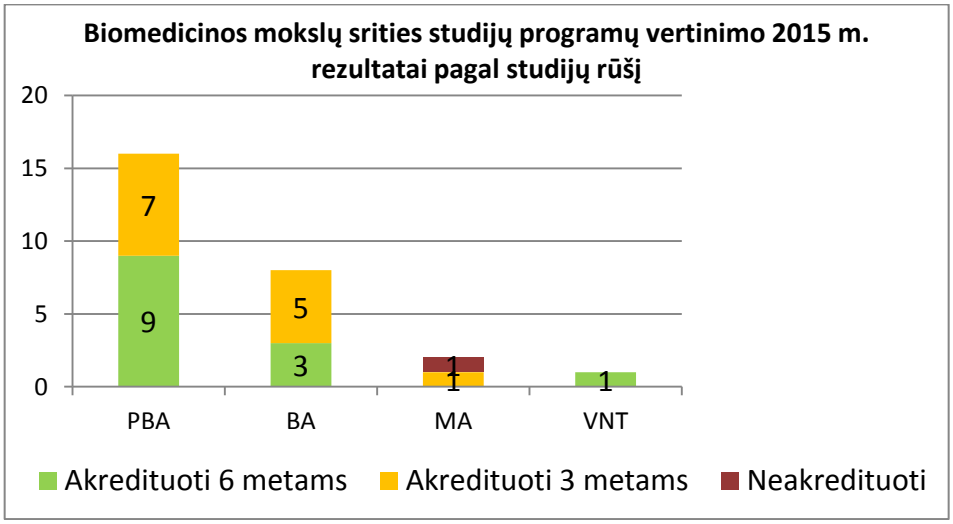
Biomedicinos mokslų srities studijų programų vertinimo 2015 m. rezultatai pagal studijų rūšį
20
15
10
5
0
7
9
5
3
1
1
1
PBA
BA
MA
VNT
Akredituoti 6 metams
Akredituoti 3 metams
Neakredituoti

17 pav.

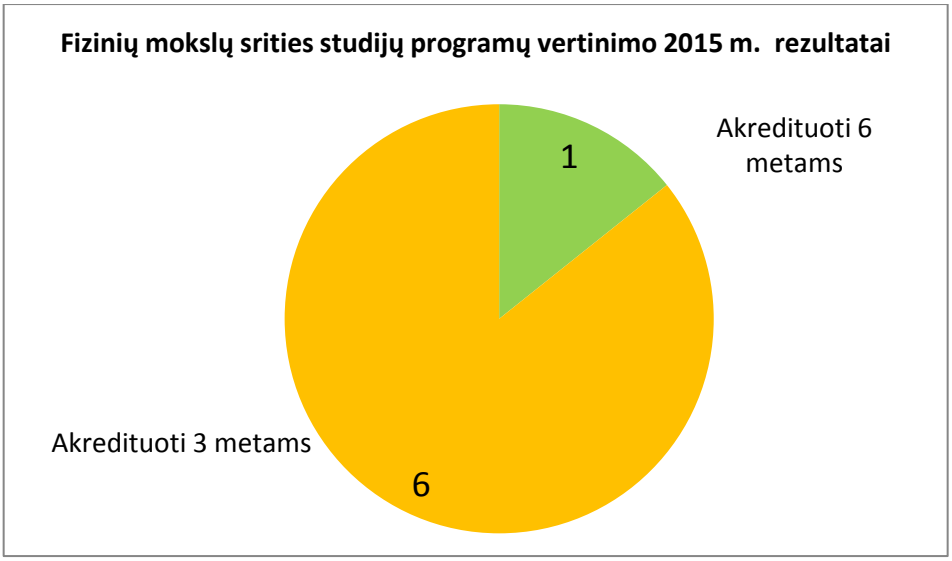
Fizinių mokslų srities studijų programų vertinimo 2015 m. rezultatai
1
Akredituoti 6 metams
Akredituoti 3 metams
6

18 pav.

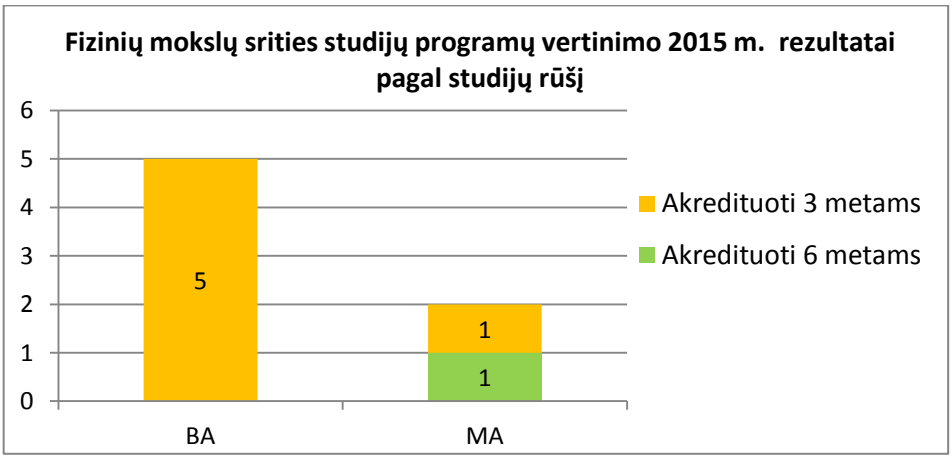
Fizinių mokslų srities studijų programų vertinimo 2015 m. rezultatai pagal studijų rūšį
6
5
4
3
2
1
0
5
1
1
BA
MA
Akredituoti 3 metams
Akredituoti 6 metams

19 pav.

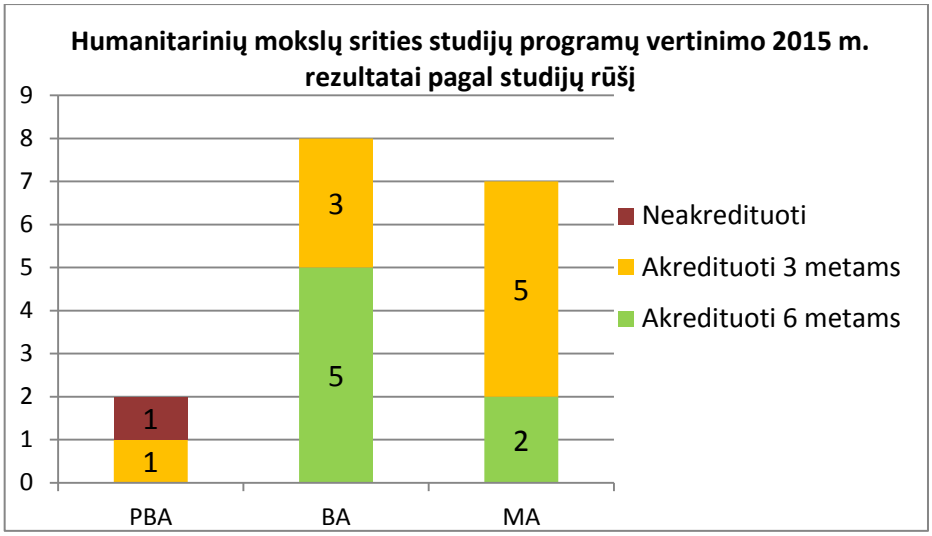
Humanitarinių mokslų srities studijų programų vertinimo 2015 m. rezultatai pagal studijų rūšį
9
8
7
6
5
4
3
2
1
0
1
1
3
5
5
2
PBA
BA
MA
Neakredituoti
Akredituoti 3 metams
Akredituoti 6 metams

20 pav.

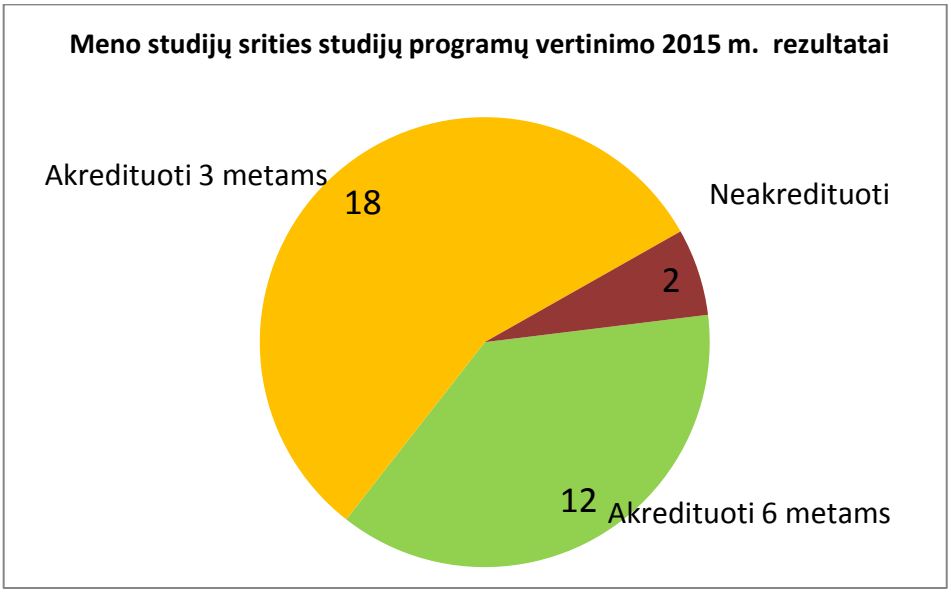
Meno studijų srities studijų programų vertinimo 2015 m. rezultatai
Akredituoti 3 metams
18
Neakredituoti
2
12
Akredituoti 6 metams

21 pav.

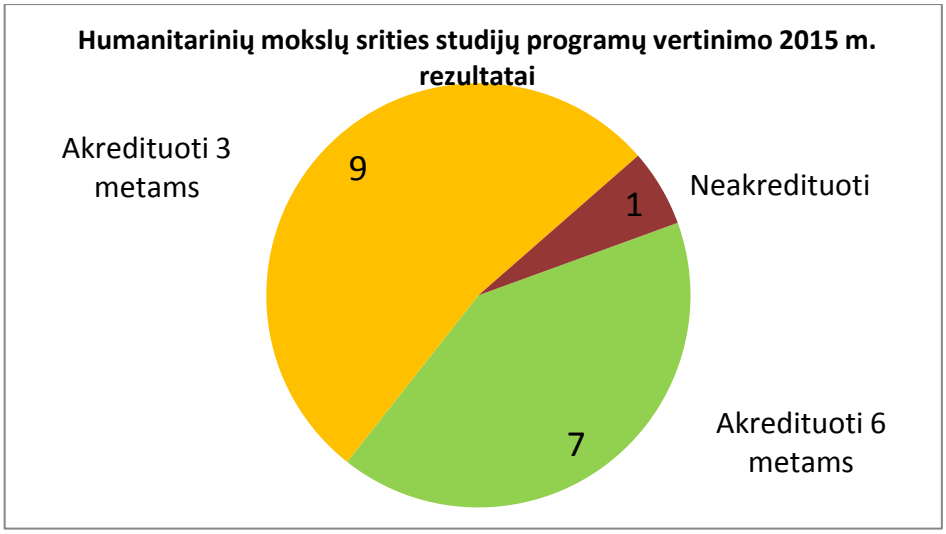
Humanitarinių mokslų srities studijų programų vertinimo 2015 m. rezultatai
Akredituoti 3 metams
9
1
Neakredituoti
7
Akredituoti 6 metams

22 pav.

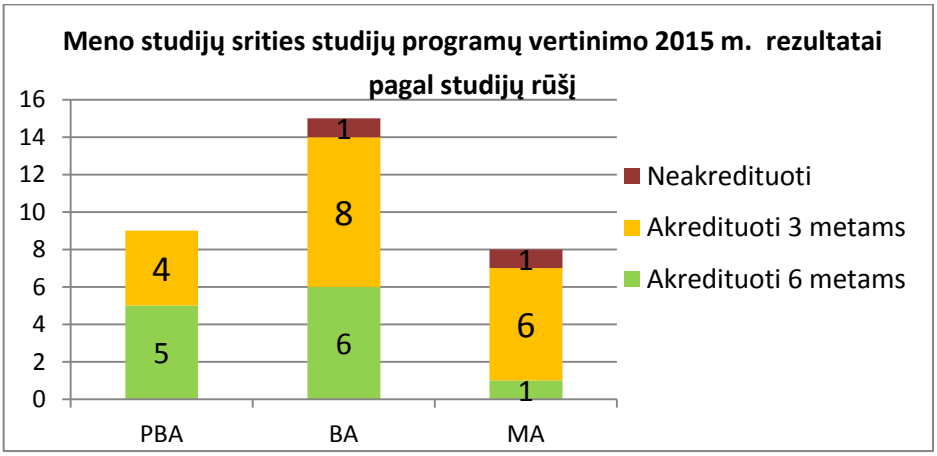
Meno studijų srities studijų programų vertinimo 2015 m. rezultatai pagal studijų rūšį
16
14
12
10
8
6
4
2
0
4
5
1
8
6
1
6
1
PBA
BA
MA
Neakredituoti
Akredituoti 3 metams
Akredituoti 6 metams

23 pav.

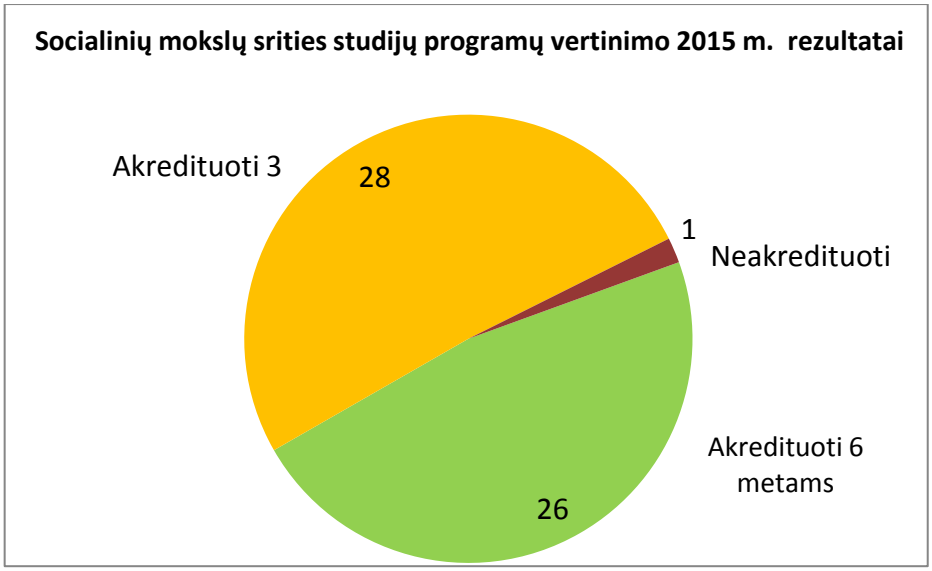
Socialinių mokslų srities studijų programų vertinimo 2015 m. rezultatai
Akredituoti 3
28
1
Neakredituoti
Akredituoti 6 metams
26

24 pav.

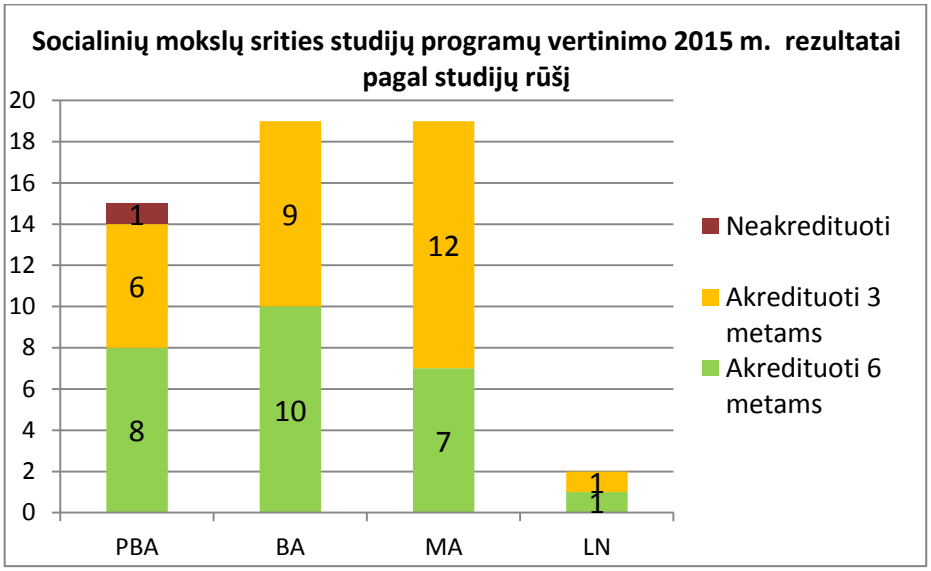
Socialinių mokslų srities studijų programų vertinimo 2015 m. rezultatai pagal studijų rūšį
20
18
16
14
12
10
8
6
4
2
0
1
6
8
9
10
12
7
1
1
PBA
BA
MA
LN
Neakredituoti
Akredituoti 3 metams
Akredituoti 6 metams

25 pav.

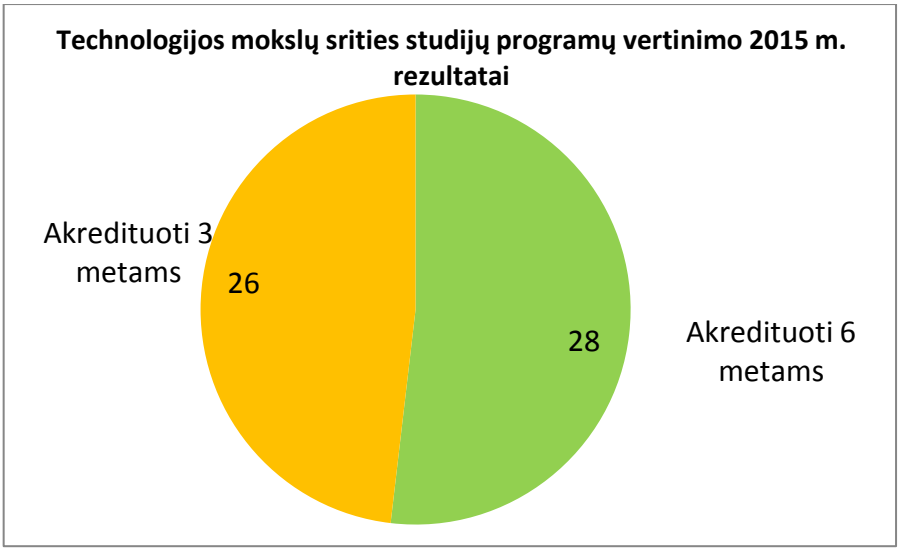
Technologijos mokslų srities studijų programų vertinimo 2015 m. rezultatai
Akredituoti 3 metams
26
28
Akredituoti 6 metams

26 pav.

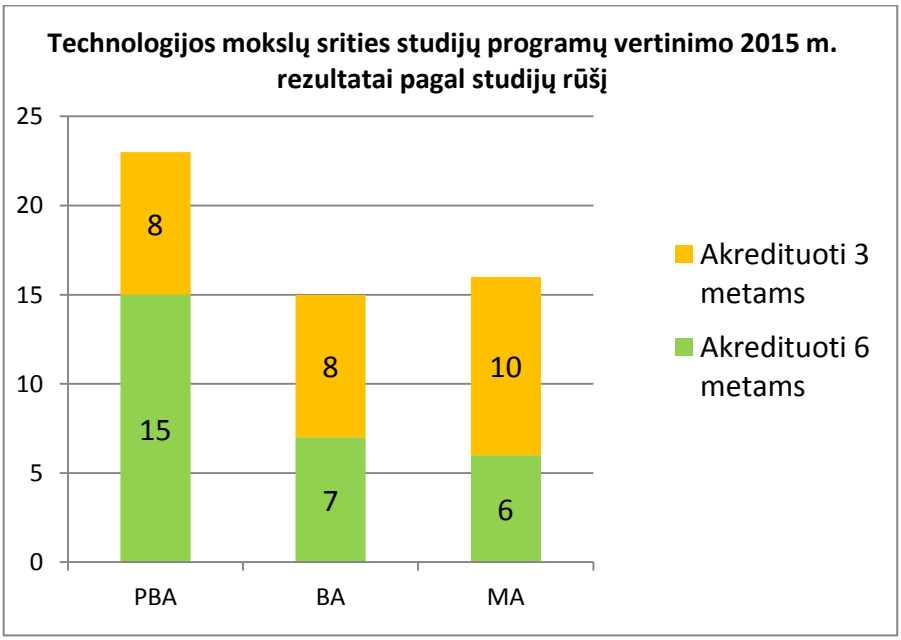
Technologijos mokslų srities studijų programų vertinimo 2015 m. rezultatai pagal studijų rūšį
25
20
15
10
5
0
8
15
8
7
10
6
PBA
BA
MA
Akredituoti 3 metams
Akredituoti 6 metams

27 pav.

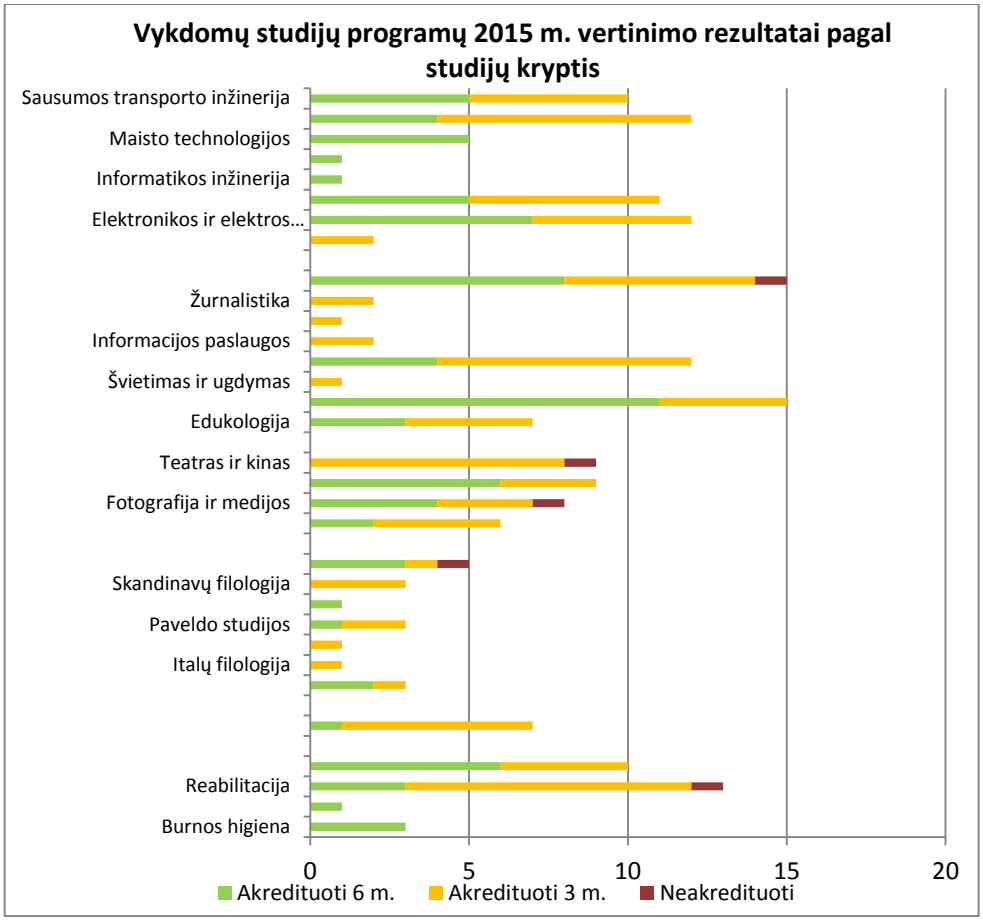

28 pav.

Trejiems metams 2015 m. akredituotos ir neakredituotos studijų programos

2015m. daugiau kaip pusė įvertintų studijų programų buvo pasiūlytos akredituoti 3 metams arba neakredituoti. Analizuojant šių studijų programų tokio akreditavimo priežastis pastebima, kad didžiausių priekaištų jos dažniausiai susilaukė dėl programos sandaros, tikslų ir studijų rezultatų bei programos vadybos. Akivaizdžiai mažiau priekaištų ekspertai turėjo dėl programas įgyvendinančio personalo. Tačiau nagrinėjant vertinimo rezultatus kiekvienoje studijų srityje situacija skiriasi.

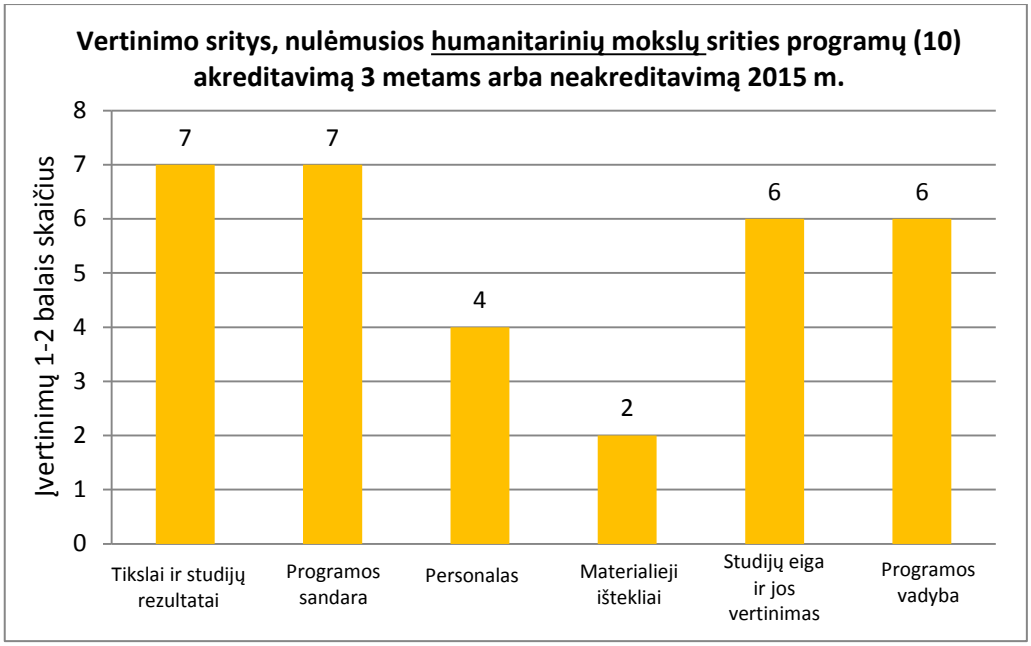
Vertinimo sritys, nulėmusios humanitarinių mokslų srities programų (10) akreditavimą 3 metams arba neakreditavimą 2015 m.
Įvertinimų 1-2 balais skaičius
0
1
2
3
4
5
6
7
8
7
7
4
2
6
6
Tikslai ir studijų rezultatai
Programos sandara
Personalas
Materialieji ištekliai
Studijų eiga ir jos vertinimas
Programos vadyba

29 pav.

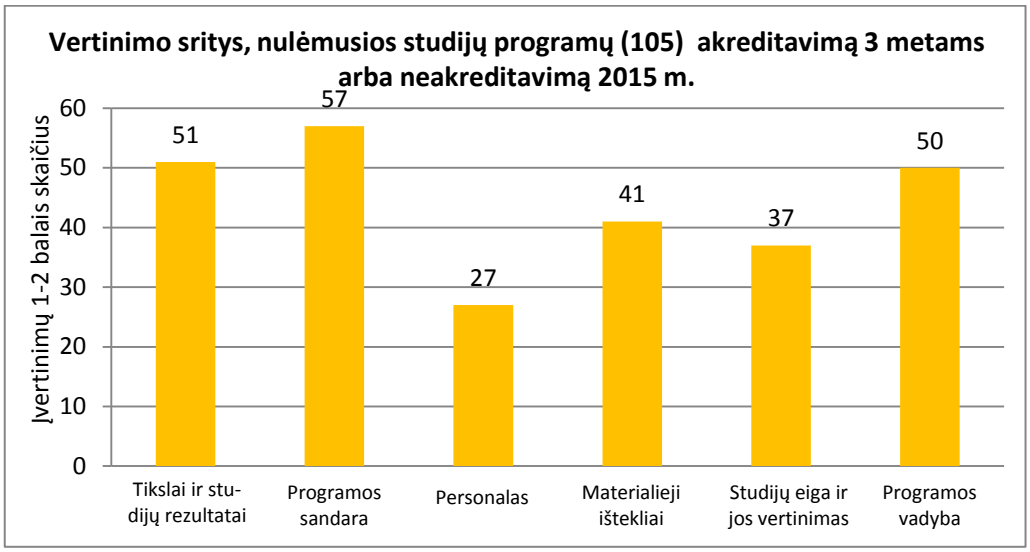
Vertinimo sritys, nulėmusios studijų programų (105) akreditavimą 3 metams arba neakreditavimą 2015 m.
Įvertinimų 1-2 balais skaičius
0
10
20
30
40
50
60
51
57
27
41
37
50
Tikslai ir studijų rezultatai
Programos sandara
Personalas
Materialieji ištekliai
Studijų eiga ir jos vertinimas
Programos vadyba

30 pav.

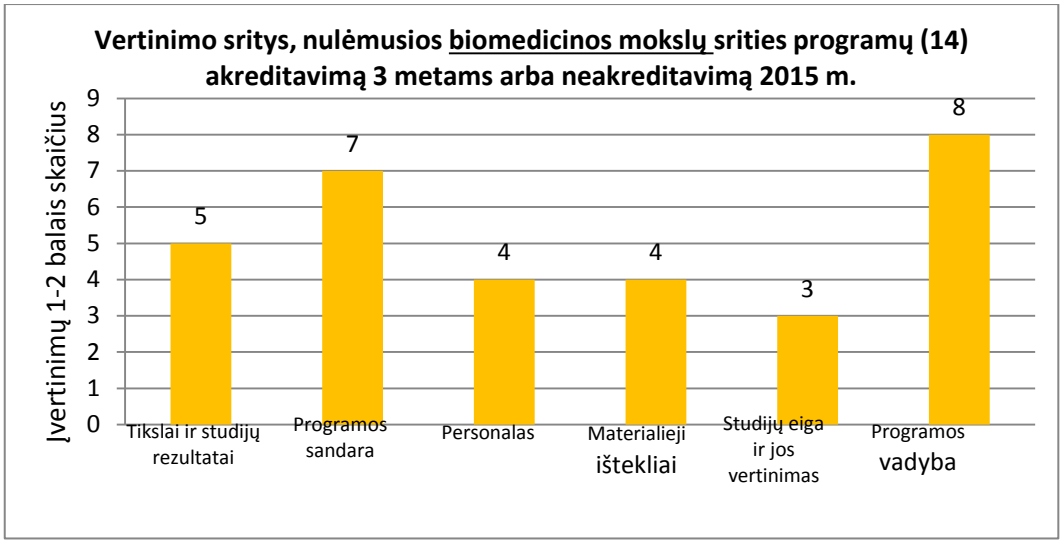
Vertinimo sritys, nulėmusios biomedicinos mokslų srities programų (14) akreditavimą 3 metams arba neakreditavimą 2015 m.
Įvertinimų 1-2 balais skaičius
0
1
2
3
4
5
6
7
8
9
5
7
4
4
3
8
Tikslai ir studijų rezultatai
Programos sandara
Personalas
Materialieji ištekliai
Studijų eiga ir jos vertinimas
Programos vadyba

31 pav.

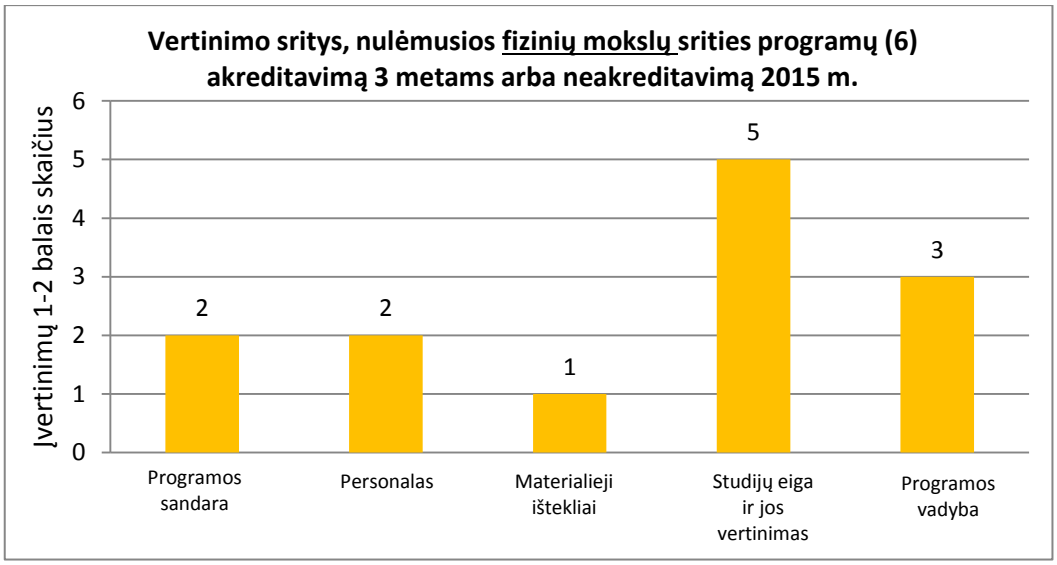
Vertinimo sritys, nulėmusios fizinių mokslų srities programų (6) akreditavimą 3 metams arba neakreditavimą 2015 m.
Įvertinimų 1-2 balais skaičius
0
1
2
3
4
5
6
2
2
1
5
3
Programos sandara
Personalas
Materialieji ištekliai
Studijų eiga ir jos vertinimas
Programos vadyba

32 pav.

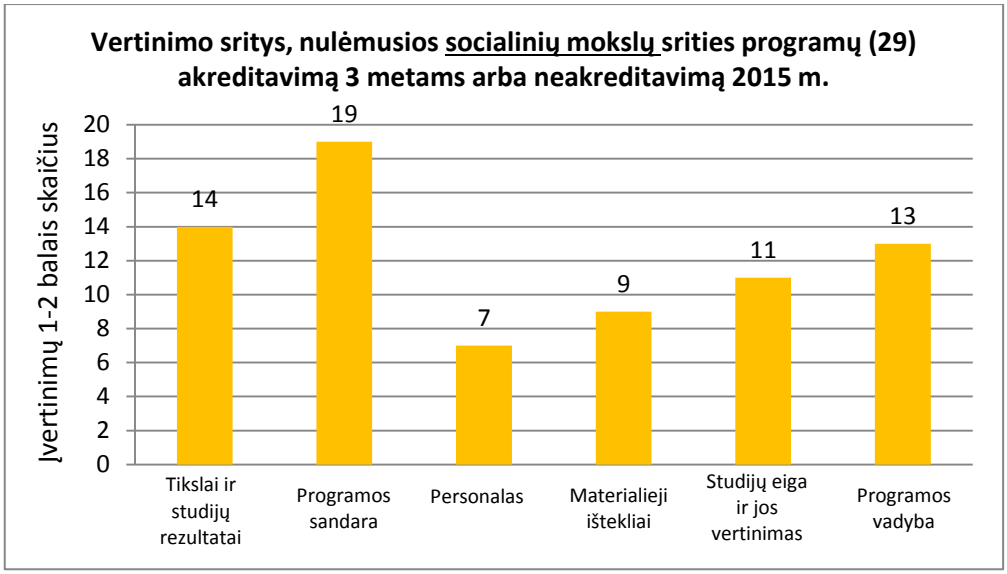
Vertinimo sritys, nulėmusios socialinių mokslų srities programų (29) akreditavimą 3 metams arba neakreditavimą 2015 m.
Įvertinimų 1-2 balais skaičius
20
18
16
14
12
10
8
6
4
2
0
14
19
7
9
11
13
Tikslai ir studijų rezultatai
Programos sandara
Personalas
Materialieji ištekliai
Studijų eiga ir jos vertinimas
Programos vadyba

33 pav.

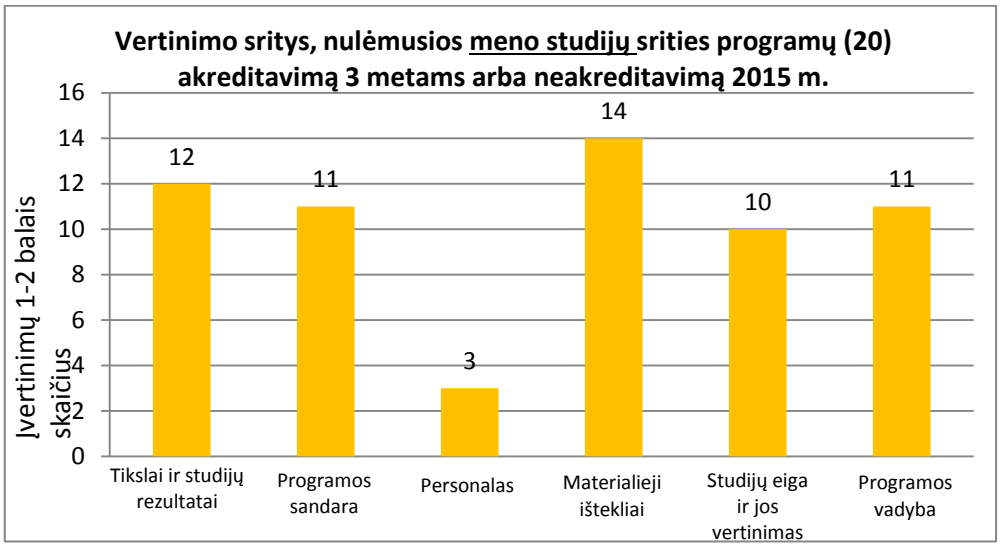
Vertinimo sritys, nulėmusios meno studijų srities programų (20) akreditavimą 3 metams arba neakreditavimą 2015 m.
Įvertinimų 1-2 balais skaičius
16
14
12
10
8
6
4
2
0
12
11
3
14
10
11
Tikslai ir studijų rezultatai
Programos sandara
Personalas
Materialieji ištekliai
Studijų eiga ir jos vertinimas
Programos vadyba

34 pav.

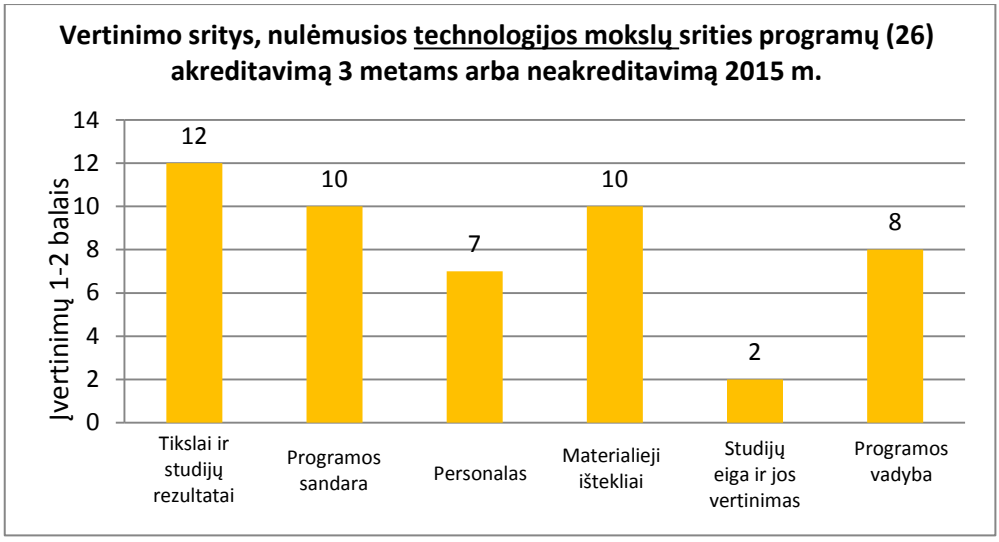

35 pav.

Pakartotinis studijų programų vertinimas 2015 m

2015 m. buvo vertinta dalis studijų programų, kurios ankstesnio vertinimo metu buvo akredituotos 3 metams. Iš viso per 2015 m. įvertinta 34 studijų programos, kurios ankstesnio vertinimo metu buvo akredituotos 3 metams. Žemiau pateikiami pakartotinio tokių studijų programų vertinimo 2015 m. rezultatai. Deja, bet beveik pusė (16) studijų programų pakartotinai buvo įvertintos 3 metams.

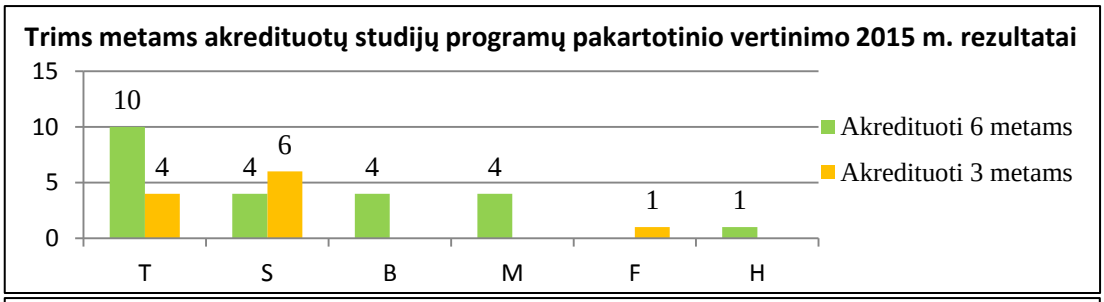

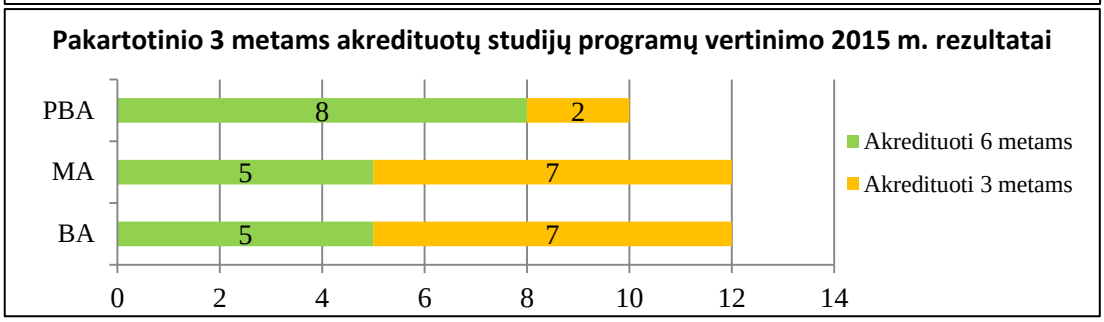

36 ir 37 pav. T – technologijos mokslai; S – socialiniai mokslai; B – biomedicinos mokslai; M – meno studijos; F – fiziniai mokslai; H – humanitariniai mokslai.

Kitų užsienio agentūrų atliktų vertinimų pagrindu priimti sprendimai dėl akreditavimo

Aukštosios mokyklos gali rinktis, kad studijų programų išorinį vertinimą atliktų ir kitos aukštojo mokslo kokybės vertinimo agentūros, įtrauktos į Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo agentūrų registrą. Šia galimybe per 2010 – 2015 metus pasinaudojo 4-ios aukštosios mokyklos.

Buvo kreiptasi į 3 užsienio agentūras: AHPGS, EVALAG (abi iš Vokietijos) ir AVEPRO (Vatikanas). Iš viso šios agentūros įvertino 56-ias studijų programas. Pažymėtina, kad visos studijų programos, kurias įvertino Lietuvos aukštųjų mokyklų pasitelktos užsienio šalių aukštojo mokslo kokybės vertinimo agentūros, buvo akredituotos 6 metams.

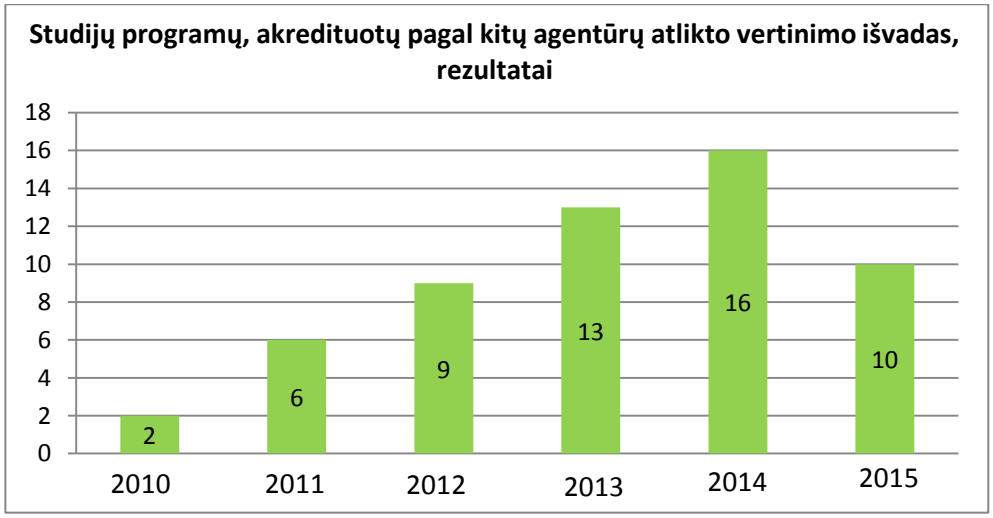

38 pav.

Priimdamas sprendimus dėl studijų programų akreditavimo pagal kitų aukštojo mokslo kokybės vertinimo agentūrų atliktą vertinimą Centras išnagrinėja:

1. Agentūra yra Europos aukštojo mokslo kokybės vertinimo agentūrų registre (www.EQAR.eu);
2. aukštoji mokykla prašymą ir vertinimo išvadas pateikė lius ne mažiau kaip 2 mėnesiams iki studijų programos akreditavimo termino pradžios;
3. vertinimo išvados yra ne senesnės kaip 1 metų;
4. vertinimo išvadose yra įvertinimas pagal Studijų programų vertinimo ir akreditavimo tvarkos apraše nustatytas sritis ir skalę (jeigu išvadų struktūra neatitinka minėtame apraše nustatytų sričių, išvadose turi būti nurodyta, kurios vertinimo sritys Agentūros išvadose atitinka Studijų programų vertinimo ir akreditavimo tvarkos apraše nustatytas sritis);
5. jeigu vertinimo išvadose yra įrodymai, kad studijų programa atitinka teisės aktų reikalavimus.

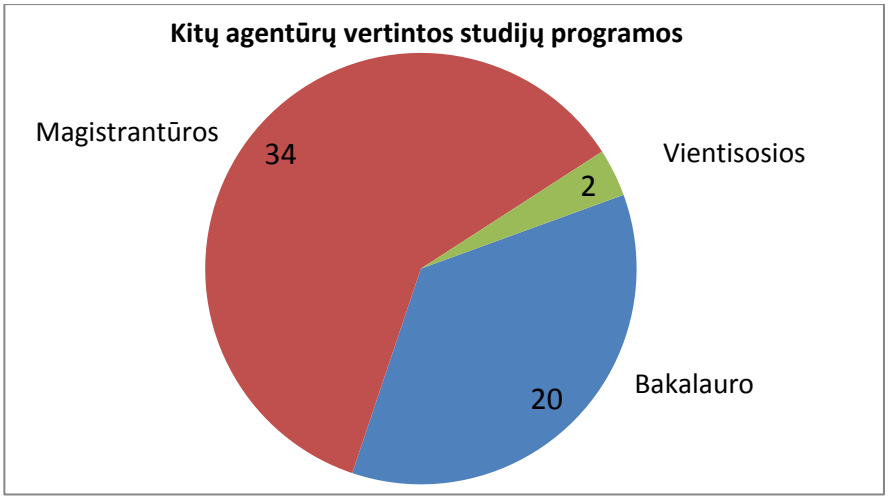

39 pav.

Užsienio aukštųjų mokyklų vertinimas

2015 m. vasario 23-25 d. Centras organizavo Alma Mater Europaea aukštosios mokyklos Slovėnijoje institucinį ir trijų vadybos krypties studijų programų vertinimus. Tai buvo pirmasis Centro atliktas užsienio aukštosios mokyklos ir jos studijų programų vertinimas kitoje valstybėje.

Vertinimas buvo atliktas vadovaujantis bendraisiais išorinio vertinimo principais aprašytais tiek ESG. tiek ir taikomais Lietuvoje. Šiam vertinimui atlikti buvo parengtos atskiros metodikos, numatančios iš esmės tokias pat vertinamąsias sritis ir kriterijus. Vienas svarbesnių skirtumų šiame vertinime buvo tai, kad studijų programos nebuvo įvertinamos balais ir pagrindinis vertinimo tikslas buvo studijų programų tobulinimas, pasinaudojant išorinio vertinimo metu suformuluotomis rekomendacijomis.

Šio išorinio vertinimo metu Centro pasitelkti ekspertai susitiko su aukštosios mokyklos administracija, savianalizės suvestinių rengėjais, dėstytojais, studentais, absolventais ir jų darbdaviais bei apžiūrėjo universiteto materialiąją bazę, reikalingą studijų įgyvendinimui. Po vizito ekspertai parengė išorinio vertinimo išvadas bei pateikė rekomendacijas institucijos ir studijų programų tobulinimui.

ALMA MATER EUROPAEA
ECM
THE UNIVERSITY FOR LEADERSHIP

Vertinimui pasitelkiami ekspertai

Dauguma studijų programų, t. y. 99,5 proc., buvo vertintos pasitelkiant tarptautines ekspertų grupes (tik 1 studijų programa buvo vertinta ekspertų grupės, sudarytos iš lietuvių). Tarptautinių ekspertų grupių atliekamas vertinimas nulemia didesnį vertinimo objektyvumą ir skaidrumą, leidžia įvertinti programas tarptautiniame kontekste. Be to, Lietuva yra pernelyg maža, kad vertinant konkrečios krypties programas būtų galima lengvai išvengti galimo interesų konflikto, vertinimui pasitelkiant iš lietuvių ekspertų suformuotą grupę.

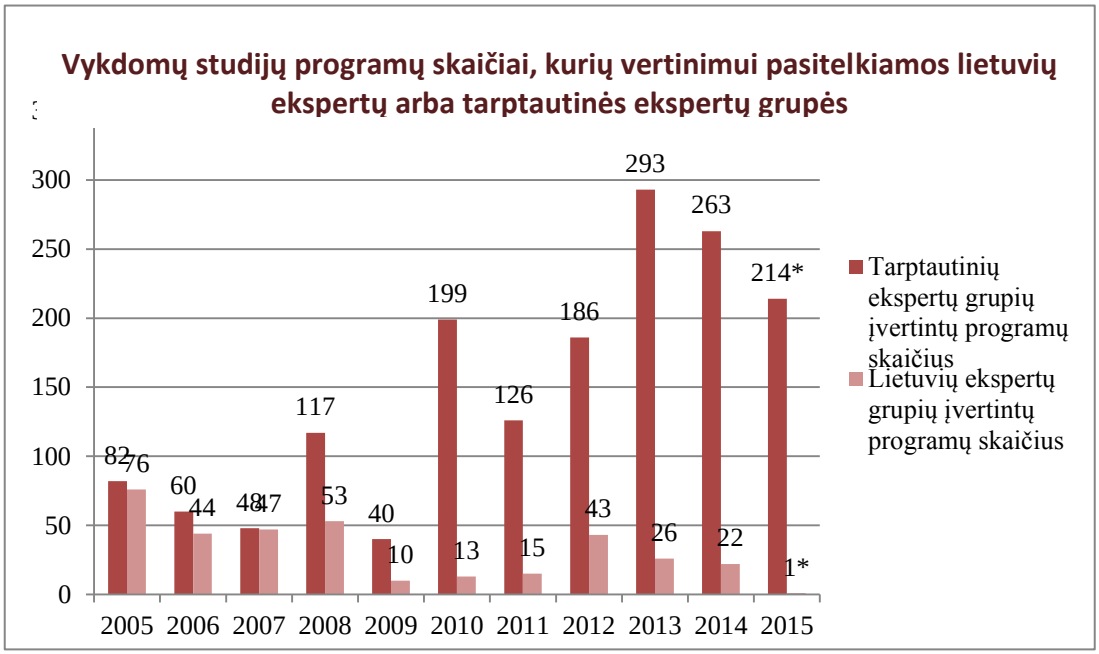

40 pav.

40 pav. histogramoje 2015 m. įvertintų studijų programų skaičius (215) yra didesnis nei ataskaitoje nurodomas vertintų vykdomų studijų programų skaičius (192), nes ataskaitoje nurodomos tik tos studijų programos, kurių vertinimas 2015 m. buvo baigtas arba 2015 m. pabaigoje buvo žinomas bent preliminarus įvertinimas, o aukštosioms mokykloms buvo pateiktas vertinimo išvadų projektas, nors vertinimo procesas dar nepasibaigęs.

Organizuojant tarptautinių ekspertų grupių atliekamus vertinimus, kiekvieną grupę paprastai sudaro akademikai iš kelių skirtingų šalių. Kiekviena ekspertų grupė, tiek lietuvių, tiek tarptautinė, paprastai būna sudaryta iš akademikų (dėstytojų, mokslininkų), darbdavio ir studento. Išoriniame vykdomų studijų programų vertinime 2015 m. iš viso dalyvavo 244 ekspertai: iš jų 92 lietuviai. Lietuvių ekspertų skaičius lyginant su 2014 m. sumažėjo (2014 m. vertinimo grupėse dalyvavo 151 lietuvis).

2015 metais išoriniam vykdomų studijų programų vertinimui atlikti buvo pasitelkta 50 ekspertų grupių, iš jų 1 grupė buvo suformuota tik iš lietuvių ekspertų, likusios 49 grupės buvo tarptautinės.

2015 metais bent po vieną studentų atstovą buvo įtraukta į visas vykdomų programų vertinimą atlikusias grupes. Paminėtina, kad atliekant vertinimą ekspertų grupių veikloje dalyvavo 41 studentas. Kaip ir 2014 m., daugiausia studentų ekspertų grupėse dalyvavo iš Vilniaus universiteto ir Kauno technologijos universiteto. Vertinimuose dalyvavo 11 studentų, rekomenduotų Vilniaus universiteto studentų atstovybės, 8 studentai, rekomenduoti Lietuvos studentų sąjungos, ir 2 studentai, rekomenduoti Lietuvos jaunųjų mokslininkų sąjungos.

Iš viso vertinimuose dalyvavo 36 socialiniai partneriai. Vienas jų dalyvavo lietuvių ekspertų grupėje, 35 – tarptautinėse grupėse. Keturi socialiniai partneriai skirtingose ekspertų grupėse dalyvavo po 2 kartus.

Į tarptautines ekspertų grupes ekspertai atvyko iš 30 užsienio šalių. Dažniausiai 2015 m. vykdomų studijų programų vertinimuose dalyvavo ekspertai iš Didžiosios Britanijos (23 ekspertai). Taip pat vertinimuose dalyvavo 15 ekspertų iš Estijos, 11 iš Nyderlandų, 10 iš Lenkijos ir Suomijos, 9 iš Airijos, Latvijos, Portugalijos, Vokietijos ir t.t. Iš Didžiosios Britanijos atvykę ekspertai dažniausiai buvo grupių vadovais (15 ekspertų), taip pat 5 grupių vadovai buvo ekspertai, atvykę iš Nyderlandų, 4 grupių vadovai – atvykę iš Airijos, Estijos, Vokietijos.

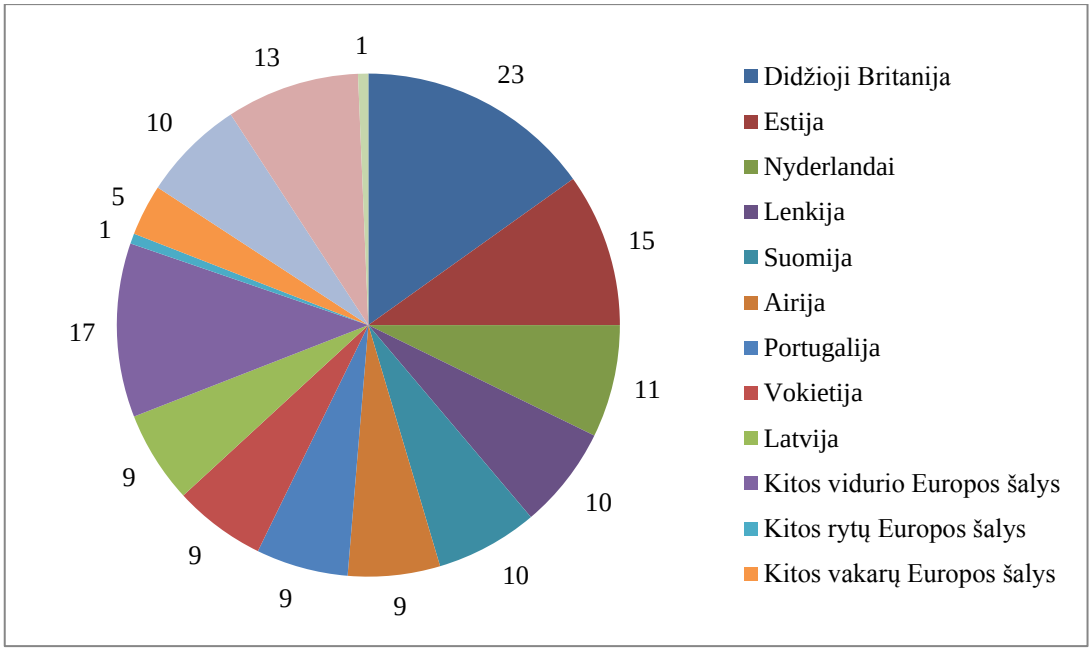

41pav. Ekspertų pasiskirstymas pagal regionus 2015 m.

2015 m. vertintos studijų programos vykdomos 33 aukštosiose mokyklose (be filialų). Daugiausia ekspertų grupių lankėsi Kauno kolegijoje (10 ekspertų grupių). Taip pat po 9 ekspertų grupes lankėsi Vilniaus, Klaipėdos, Šiaulių universitetuose bei Vilniaus kolegijoje, 7 ekspertų grupės – Lietuvos edukologijos universitete ir Klaipėdos valstybinėje kolegijoje.

Ketinamų vykdyti (naujų) studijų programų vertinimas

Ketinamos vykdyti studijų programos vertinamos ir akredituojamos pagal Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro patvirtintą tvarką. Sprendimai dėl ketinamų vykdyti studijų programų akreditavimo priimami:

- atlikus supaprastintą programos vertinimą;

arba

- atlikus išsamų ekspertinį programos vertinimą.

2015 m. 29 aukštosios mokyklos SKVC pateikė 65 ketinamas vykdyti studijų programas.

Išsamus ekspertinis ketinamos vykdyti studijų programos vertinimas atliekamas šiais atvejais:

- jei programą teikia naujai įsteigta aukštoji mokykla, kuri nėra akredituota remiantis atlikto išorinio jos veiklos vertinimo išvadomis;
- jei programą teikia aukštoji mokykla, kurios veikla paskutinio išorinio vertinimo metu buvo įvertinta neigiamai;
- jei per paskutinius 3 metus buvo neigiamai įvertinta ir neakredituota arba vertinimui nepateikta vykdoma studijų programa, kuri yra tos pačios krypties ir pakopos, kaip ir tos aukštosios mokyklos teikiama ketinama vykdyti studijų programa, išskyrus atvejus kai vertinimui nebuvo pateikta studijų programa, kuri yra atnaujinta pagal projektus, finansuojamus Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšomis;
- jei aukštoji mokykla nevykdo tokios krypčių grupės studijų, kaip teikiama ketinama vykdyti studijų programa;
- jei Lietuvos Respublikoje įsteigta aukštoji mokykla ketina vykdyti studijų programą užsienio valstybėje įsteigtame padalinyje.

Išsamų ekspertinį programos vertinimą atlieka ne mažiau kaip du ekspertai, turintys atitinkamą kompetenciją ketinamos vykdyti studijų programos kryptyje. Ekspertinis programos vertinimas susideda iš programos aprašo analizės, ekspertų vizito į aukštąją mokyklą bei programos vertinimo išvadų parengimo bei jų svarstymo Studijų vertinimo komisijoje. Sprendimas dėl programos akreditavimo priimamas atsižvelgiant į ekspertų vertinimo išvadas bei Studijų vertinimo komisijos siūlymą.

2015 m. aukštosios mokyklos Centrui pateikė 65 ketinamas vykdyti studijų programas. 38 atvejais buvo atliktas supaprastintas programos vertinimas, po kurio 36 ketinamos vykdyti studijų programos buvo akredituotos (iš jų 10 akredituota iš antro karto, 2 – iš trečio karto), 1 studijų programos akreditavimo procedūra nutraukta, nes aukštoji mokykla per nustatytą laikotarpį nepateikė pataisytos studijų programos, 1 atveju buvo priimtas sprendimas leisti vykdyti studijas[3].

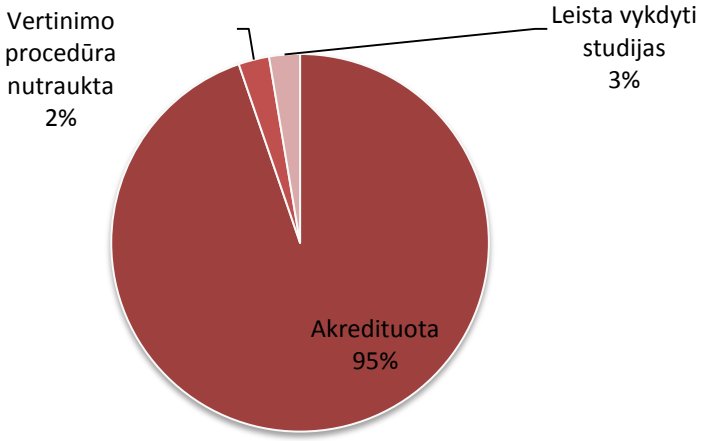

42 pav. 2015 metais pateiktos ketinamos vykdyti studijų programos vertintos supaprastinta tvarka (procentais)

27 atvejais (42 proc. nuo visų pateiktų programų) buvo atliekamas išsamus ekspertinis programos vertinimas, iš jų 16 ketinamų vykdyti studijų programų buvo įvertintos teigiamai ir akredituotos, 6 – įvertintos neigiamai, 5 ketinamų vykdyti studijų programų vertinimas procesas dar nepasibaigęs.

[3] Užsienio aukštosios mokyklos filialo, veikiančio Lietuvoje Respublikoje, pateiktų ketinamų vykdyti studijų programų Centras neakredituoja, o tik įvertina jų atitikimą Lietuvos teisės aktų reikalavimams ir priimta sprendimą dėl teisės vykdyti studijas Lietuvos Respublikoje.

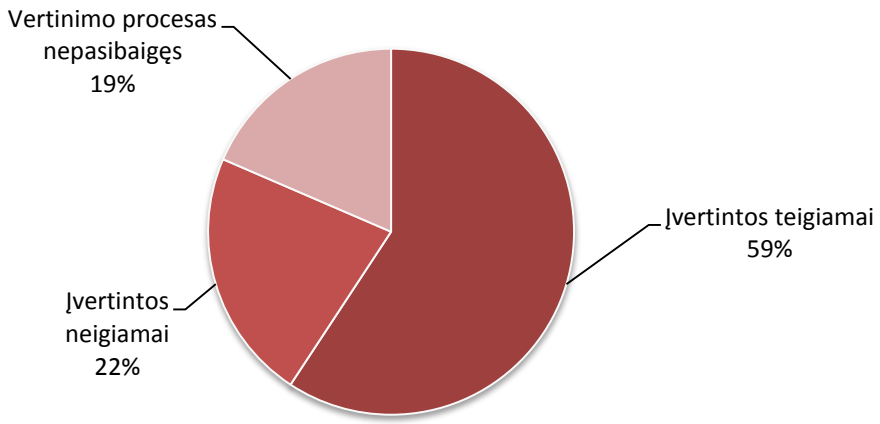

43 pav. 2015 metais pateiktos ketinamoms vykdyti studijų programoms, kurioms atliktas išorinis vertinimas (procentais)

Lyginant pastarųjų trijų metų (2013-2015) duomenis Centrui pateiktų ketinamų vykdyti studijų programų skaičius mažėja (2013 m. – 128, 2014 m. – 93, 2015 m. – 65), tačiau studijų programų, kurioms reikalingas išorinis vertinimas, skaičius lyginant su bendru per metus pateiktų ketinamų vykdyti studijų programų skaičiumi nemažėja, beveik pusė 2015 m. pateiktų ketinamų vykdyti studijų programų buvo vertinamos pasitelkiant ekspertus (2013 m. – 24, 2014 m. – 39, 2015 m. – 27).

Didžiąją dalį 2015 m. pateiktų ketinamų vykdyti studijų programų sudarė socialinių mokslų srities programos – 35 (54 proc.). Biomedicinos ir technologijos mokslų sričių ketinamų vykdyti studijų programų buvo pateikta tiek pat - po 10 (po 15 proc.), fizinių mokslų srities – 5 (8 proc.), humanitarinių mokslų srities – 4 (6 proc.), menų – 1 (2 proc.) (žiūrėtoi 44 pav.).

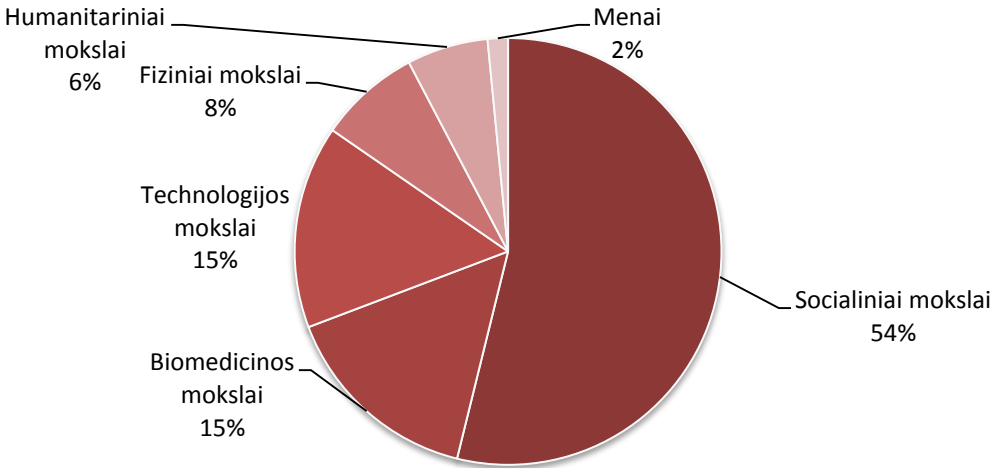

44 pav. 2015 metais pateiktos ketinamos vykdyti studijų programos pagal studijų sritis (procentais)

Analizuojant per pastaruosius 3 metus vertinti pateiktų ketinamų vykdyti studijų programų pasiskirstymą pagal studijų sritis pastebima, kad 2015 m. beveik visų studijų sričių pateikiamų programų skaičius sumažėjo. Nors daugiausiai vertinti vis dar teikiama socialinių mokslų srities ketinamų vykdyti studijų programų, pastebima ženkli šios srities studijų programų skaičiaus (2013 m. – 74, 2014 m. – 41, 2015 m. – 35) mažėjimo tendencija.

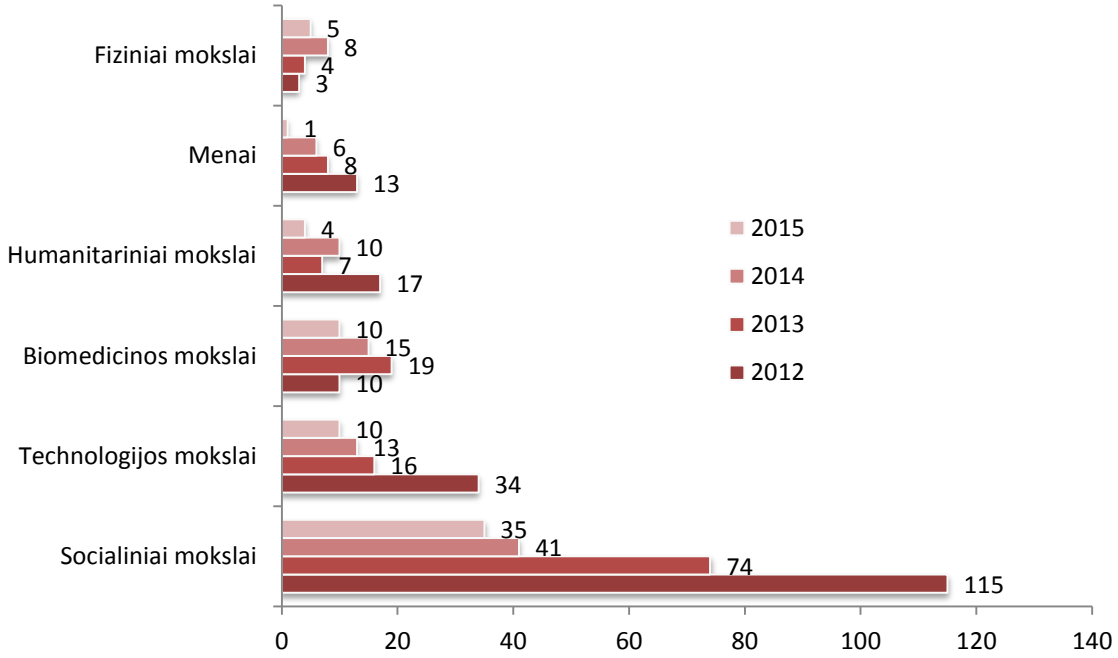

45 pav. 2013-2015 metais pateiktos ketinamos vykdyti studijų programos pagal studijų sritis (vienetais)

Iš 2015 m. pateiktų 65 ketinamų vykdyti studijų programų didesnę dalį sudarė koleginių studijų programos – 24 (37 proc.) ir antrosios pakopos studijų programos – 23 (35 proc.). Universitetinių pirmosios pakopos studijų programų pateikta – 17 (26 proc.), vientisųjų –1 (2 proc.).

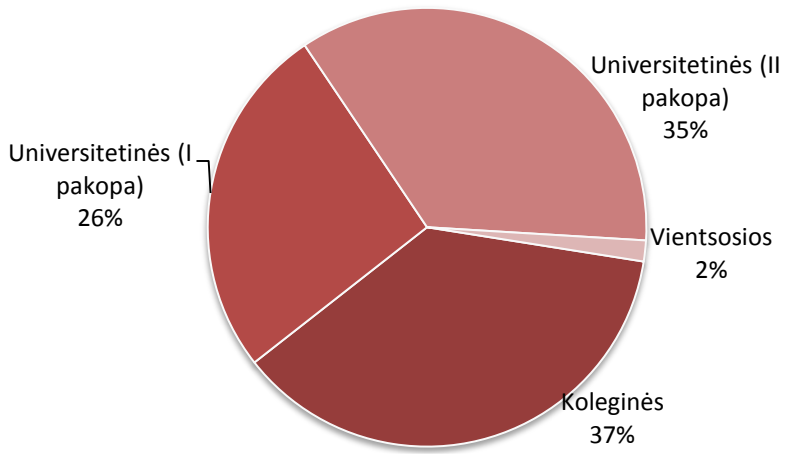

46 pav. 2015 metais pateiktos ketinamos vykdyti studijų programos pagal studijų rūšį (procentais)

Analizuojant per pastaruosius 3 metus vertintų ketinamų vykdyti studijų programų pasiskirstymą pagal studijų rūšis, pastebima, kad universitetinių pirmosios ir antrosios pakopos studijų programų skaičius kasmet mažėjo, o koleginių studijų programų skaičius 2014 m. ryškiai sumažėjęs, šiemet nežymiai padidėjo. (2013 m. – 36, 2014 m. – 22, 2015 m. – 24).

2015 m. buvo pateikta 7 jungtinės ketinamos vykdyti studijų programos: 5 antrosios pakopos studijų programos, 2 pirmosios pakopos studijų programos. Daugiausiai jungtinių studijų programų pateikė Mykolo Romerio universitetas (4, iš jų trys su Ukrainos aukštąją mokykla), kitos jungtinės studijų programos parengtos Lietuvos aukštųjų mokyklų (KTU ir LSMU, LMTA ir VU, LEU ir GJŽLKA).

Iš 2015 m. pateiktų 60 ketinamų vykdyti studijų programų (neskaitant 5 studijų programų, kurių vertinimo procesas dar nepasibaigęs) 52 (87 proc.) atvejais sprendimas akredituoti studijų programą buvo priimtas po programos supaprastinto arba išorinio vertinimo. Vienos (2 proc.) studijų programos akreditavimo procedūra buvo nutraukta aukštajai mokyklai per nustatytą laikotarpį nepateikus pataisytos studijų programos. Šešios (10 proc.) studijų programos ekspertų buvo įvertintos neigiamai ir neakredituotos. Vienu atveju (2 proc.) buvo priimtas sprendimas studijų programą leisti vykdyti (Balstogės universiteto filialo Vilniuje atvejis – Centras tik įvertina, o akredituoti gali tik Lenkijos agentūra).

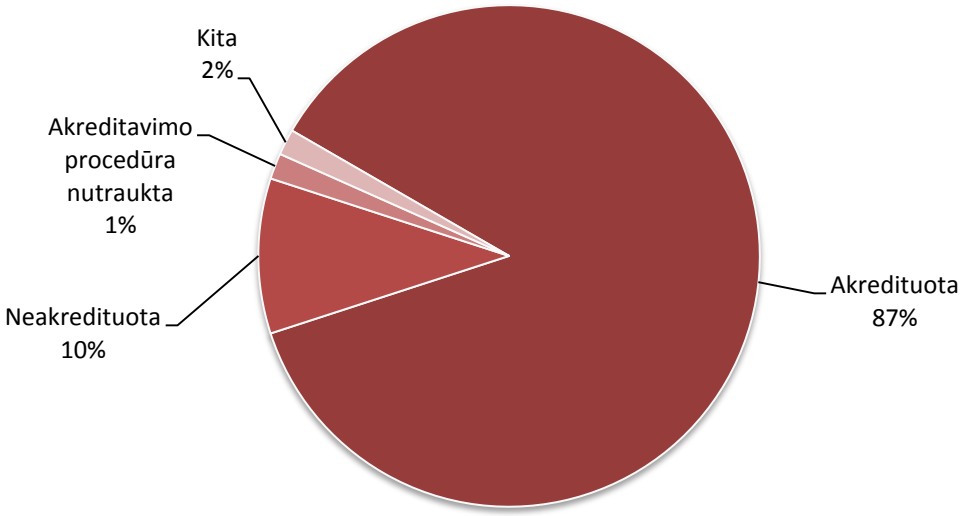

47 pav. 2015 metais pateiktų ketinamų vykdyti studijų programų vertinimo rezultatai (vienetais)

2015 m. Centrui ketinamas vykdyti studijų programas vertinimui pateikė daugiau aukštųjų mokyklų nei 2014 m. – 29 (2013 m. – 32, 2014 m. – 27): 14 kolegijų ir 15 universitetų. Šiemet iš universitetų daugiausiai ketinamų vykdyti studijų programų pateikė Kauno technologijos universitetas – 6, Vilniaus universitetas – 5, Klaipėdos universitetas – 5. Iš kolegijų daugiausiai ketinamų vykdyti studijų programų pateikė Socialinių mokslų kolegija – 7.

2015 m. 12 (18 proc.) pateiktų ketinamų vykdyti studijų programų akreditavimo procedūra buvo sustabdyta dėl tam tikrų formalių trūkumų. Dažniausiai pasitaikantys trūkumai – programos aprašas parengtas nesilaikant Metodikos reikalavimų (netinkamai užpildyta programos tikslų, studijų rezultatų ir dalykų sąsajų lentelė, nepateiktas materialiosios bazės gerinimo planas, netinamai pateiktas programos studijų planas, pateiktas nepilnas programos aprašas esant išorinio programos vertinimo poreikiui) 9 (75 proc.), programos sandara (kreditų skaičius, vertinimo forma) neatitinka bendrųjų reikalavimų studijų programoms 4 (33 proc.), programos apraše trūksta informacijos pagal Metodikoje nustatytas struktūrines dalis (nepakankamai pagrįstas programos poreikis,) 3 (25 proc.), nepateiktas LR sveikatos apsaugos ministerijos pritarimas studijų programai 2 (17 proc.), kiti netikslumai programos apraše 1 (8 proc.).

2015 m. pateiktos 27 ketinamos vykdyti studijų programos, kurioms buvo reikalingas išorinis ekspertinis vertinimas. Iš jų 14 studijų programos buvo ekspertų teigiamai įvertintos ir akredituotos. Ekspertų teigiamai įvertintų ketinamų vykdyti studijų programų balų vidurkis – 18. Šešios ketinamos vykdyti studijų programos ekspertų buvo įvertintos neigiamai (t.y. bent viena programos vertinamoji sritis buvo įvertinta 1 balu) ir neakredituotos. Silpniausia neigiamai įvertintų studijų programų sritis – studijų programos tikslais ir studijų rezultatais (4 programų atveju, 67 proc.).

Išorinis ekspertinis vertinimas ketinamoms vykdyti studijų programoms buvo atliekamas dėl šių priežasčių: aukštoji mokykla, teikianti naują studijų programą buvo įvertinta neigiamai (7 atvejai), per pastaruosius 3 metus buvo neigiamai įvertinta ir neakredituota tos pačios krypties ir pakopos vykdoma studijų programa kaip ir teikiama nauja studijų programa (6 atvejai), per pastaruosius 3 metus buvo nepateikta vertinimui tos pačios krypties ir pakopos vykdoma studijų programa kaip ir teikiama nauja studijų programa (10 atvejai), aukštoji mokykla nevykdo studijų krypčių grupės studijų kaip ir teikiama nauja studijų programa (4 atvejai).

2015 m. vertinti ir akredituoti buvo pateiktos 37 studijų krypčių ketinamos vykdyti studijų programos. Daugiausiai pateikta verslo studijų krypties programų – 6, pedagogikos – 5, politikos mokslų – 4. Medicinos ir sveikatos, rinkodaros, teisės ir vadybos krypčių studijų programų buvo pateikta po 3, visų kitų krypčių po 1-2 studijų programas.

10 ketinamų vykdyti studijų programų vertinimo proceso eigoje ekspertai rekomendavo pataisyti per 10 d. nuo programos vertinimo išvadų projekto gavimo dienos. Programos rengėjams pataisus studijų programas ir pateikus tai pagrindžiančius dokumentus, buvo priimtas sprendimas programas vertinti teigiamai ir akredituoti.

Studijų vertinimo komisija

Studijų vertinimo komisija svarsto ekspertų parengtas studijų programų vertinimo išvadas ir pataria Centrui programų vertinimo ir akreditavimo klausimais. Komisija nagrinėja ekspertų parengtas išvadas siekdama užtikrinti, kad jos būtų objektyvios, išsamios ir pagrįstos. Komisiją sudaro universitetų ir kolegijų dėstytojai, aukštųjų mokyklų socialiniai partneriai, studentai, kiti asmenys.

2015 m. Studijų vertinimo komisija rinkosi į 9 posėdžius ir 4 kartus svarstė klausimus elektroninių posėdžių pagalba. Iš viso per šiuos metus Studijų vertinimo komisija apsvarstė 221 studijų programų vertinimo išvadas (kai kurias jų po keletą kartų, nes vertinimo išvadų pagrįstumas nebuvo pakankamas sprendimui priimti).

Studijų vertinimo komisijos sudėtis:

- Prof. dr. Alfredas Račkauskas, Vilniaus universitetas (komisijos pirmininkas);
- Doc. dr. Leonas Balaševičius, Kauno technologijos universitetas;
- Linas Leonas, Lietuvos sveikatos mokslų universitetas (komisijos pirmininko pavaduotojas);
- Prof. dr. Petras Grecevičius, Klaipėdos universitetas;
- Jolita Butkienė, ISM Vadybos ir ekonomikos universitetas;
- Doc. dr. Valdas Jaskūnas,Vilniaus universitetas;
- Doc. dr. Daiva Vitkutė-Adžgauskienė, Vytauto Didžiojo universitetas;
- Doc. dr. Linas Selmistraitis, Lietuvos edukologijos universitetas;
- Rita Liepuonienė, Vilniaus kolegija;

- Lekt. dr. Eglė Jaškūnienė, Vilniaus technologijų ir dizaino kolegija;
- Doc. dr. Audronė Rimkevičienė, Lietuvos verslo kolegija;
- Andrius Zalitis, Lietuvos studentų sąjunga;
- Prof. habil. dr. Danguolė Mikulėnienė, Lietuvių kalbos institutas;
- Stasys Švagždys, UAB "Sumanūs sprendimai" direktorius;
- Saulius Urbanas, UAB „GIS projektai“ vadovas.

Apeliacijos

Aukštosios mokyklos, nesutinkančios su studijų programų vertinimo rezultatais turi galimybę pateikti pagrįstą apeliaciją Studijų kokybės vertinimo centrui. Apeliacijas svarsto Studijų programų apeliacinė komisija (toliau – Apeliacinė komisija). Apeliacijos dėl institucinio aukštųjų mokyklų vertinimo teikiamos Švietimo ir mokslo ministerijai, kuri sudaro atskiras komisijas tokioms apeliacijoms nagrinėti.

Apeliacinę komisiją sudaro 7 nariai: po vieną Lietuvos mokslo tarybos (prof. Juozas Kulys), Lietuvos kolegijų direktorių konferencijos (Aliona Sinicienė), Lietuvos nevalstybinių mokslo ir studijų įstaigų asociacijos (doc. dr. Genovaitė Avižonienė), Lietuvos studentų sąjungos (Paulius Baltokas) ir aukštųjų mokyklų socialinius partnerius vienijančių organizacijų (Dovilė Satkauskienė) pasiūlytą asmenį, du Lietuvos universitetų rektorių konferencijos pasiūlyti asmenys (prof. dr. Vilija Salienė ir prof. dr. Romualdas Kliukas).

2015 metais apeliacijų pateikta keliomis mažiau nei 2013 metais ir ženkliai mažiau lyginant su 2014 m. (sumažėjo 47 %). Apeliacijos dėl ketinamų vykdyti studijų programų pateiktos ekspertams siūlant jas neakredituoti, o dėl vykdomų programų – ekspertams siūlant akredituoti 3 metams. Statistiškai daugiausia apeliuojama buvo dėl programos vadybos vertinamosios srities įvertinimo (5 programose), šiek tiek mažiau buvo apeliuojama dėl programos tikslų ir numatomų studijų rezultatų (3 programose), keliose programose buvo nesutinkama su materialiųjų išteklių įvertinimu, po kartą su personalo ir programos sandaros sričių įvertinimais. 2015 metais pateiktų apeliacijų skaičius sudarė nepilnai 4 % nuo visų įvertintų studijų programų, tuo tarpu 2014 metais, nors gautų apeliacijų skaičius didesnis, apeliacijos sudaro 4,5 % iš visų tais metais įvertintų programų.

Studijų programų apeliacinės komisijos sprendimai	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
Patenkinti apeliaciją (visa apimtimi ar iš dalies) ir įpareigoti Centrą priimti naują sprendimą/įpareigoti Centrą atlikti Apeliacinės komisijos nurodytus veiksmus	0	2	5	3
Nepatenkinti apeliacijos ir palikti galioti Centro sprendimą	3	9	12	6
Svarstyta apeliacijų **iš viso**:	**3**	**11**	**17**	**9**

6 atvejais Apeliacinė komisija apeliacijos nepatenkino ir paliko galioti Centro priimtą sprendimą, 3 atvejais apeliacija buvo patenkinta ir Centras įpareigotas atlikti Apeliacinės

komisijos nurodytus veiksmus (keliais atvejais buvo grąžinama ekspertams ir prašoma patikslinti išvadas, vienu atveju – siūloma apsvarstyti galimybę organizuoti naują vertinimą); Dauguma apeliacijų pateikta dėl vykdomų studijų programų, 2015 metais dėl ketinamų vykdyti programų gautos 2 apeliacijos.

Esminės priežastys, kodėl apeliacijos buvo patenkintos arba patenkintos iš dalies yra: nepakankamai konkretūs ekspertų vertinimo išvadose pateikti argumentai bei įrodymų trūkumas pagrindžiant konkrečių sričių įvertinimo balus.

Paskesnė veikla po studijų programų ir institucinio vertinimo

Paskesnė veikla po studijų programų vertinimo po truputį pradeda vykdyti vis sistemiškiau. Jau kelinti metai iš eilės yra organizuojami paskesnės veiklos metiniai renginiai, kuriuose aptariama aktualiausia problematika, išryškėjusi vertinant studijų programas. Taip pat parengtos ir paskelbtos paskesnės veiklos po išorinio studijų programų vertinimo metodinės rekomendacijos aukštosioms mokykloms. Jose išskiriami tokie pagrindiniai paskesnės veiklos etapai:

- išorinio vertinimo ekspertų tobulinimo rekomendacijų įtraukimas į aukštosios mokyklos padalinių (fakultetų/katedrų) veiklos ar aukštosios mokyklos kokybės gerinimo planus;
- padalinio vadovo ar kito atsakingo asmens priežiūra dėl rekomendacijų įgyvendinimo;
- rekomendacijų įgyvendinimo pažangos ataskaita, patvirtinta padalinio (fakulteto/katedros) vadovo ar už kokybę atsakingo padalinio;
- pažangos ataskaitos pateikimas Centrui ir viešinimas aukštosios mokyklos ar jos padalinio (fakulteto) tinklapyje.

Su paskesnės veiklos metodinėmis rekomendacijomis galima susipažinti Centro tinklapyje adresu http://www.skvc.lt/default/lt/kokybes-uztikrinimas/vsp/vsp-paskesne-veikla.

2015 m. Centras organizavo tarptautinį seminarą – diskusiją tema „Į studentą orientuotų studijų įgyvendinimas Lietuvos aukštosiose mokyklose“. Renginyje dalyvavo aukštųjų mokyklų administracijos atstovai ir studijų programų komitetų vadovai, kurie prisideda prie programų tobulinimo ir ekspertų pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo. Lektoriai iš Jungtinės Karalystės, Suomijos ir Lietuvos pristatė pagrindinius į studentą orientuotų studijų modelio įgyvendinimo aspektus. Taip pat kalbėta apie dėstytojų adragoginių kompetencijų vystymą, dalintasi teorinėmis ir praktinėmis įžvalgomis apie studento darbo krūvio aukštajame moksle nustatymą bei pristatytas atliktas tyrimas apie Europos kreditų perkėlimo ir kaupimo sistemos įgyvendinimą Lietuvoje. Antra seminaro dalis buvo skirta diskusijoms, kuriose dalyviai turėjo galimybę pasidalinti savo patirtimi ir padiskutuoti renginio temomis.

Centras organizavo tarptautinį seminarą – diskusiją tema „Į studentą orientuotų studijų įgyvendinimas Lietuvos aukštosiose mokyklose“.

Apibendrinus renginio dalyvių grįžtamojo ryšio apklausas, galima teigti, kad pasirinkta aktuali ir naudinga renginio tematika, kuri, pasak aukštųjų mokyklų atstovų, turi būti plėtojama ir toliau.

Mokymai, seminarai, kiti renginiai

Centras organizavo seminarą aukštųjų mokyklų kokybės skyrių darbuotojams apie aukštosios mokyklos centrinės administracijos ir akademinių padalinių sąveika vidiniame studijų kokybės užtikrinime.

Kaip ir ankstesniais metais, pernai Centras organizavo įvairius tarptautinius ir nacionalinius renginius bei aktyviai vykdė konsultacinę ir studijų kokybės užtikrinimo gerosios patirties sklaidos veiklą.

2015 m. organizuotas 61 renginys, kuriuose dalyvavo virš 600 dalyvių.

Prieš organizuojant renginius buvo teirautasi aukštųjų mokyklų atstovų, kokiomis temomis jie norėtų renginių bei prašoma pasiūlyti aktualių temų. Dauguma Centro vykdytų renginių vyko atsižvelgus į aukštųjų mokyklų atstovų išsakytus lūkesčius. 2015 m. organizuotas 61 renginys, kuriuose dalyvavo virš 600 dalyvių.

Akimirkos iš studentų mokymų

	Renginio tipas	Renginių skaičius	Dalyvių skaičius
1.	Paskesnės veiklos seminaras – diskusija „Į studentą orientuotų studijų įgyvendinimas Lietuvos aukštosiose mokyklose“.	1	50
2.	Paskesnės veikla (susitikimai) po išorinio institucinio vertinimo	22	apie 220
3.	Seminaras aukštųjų mokyklų kokybės skyrių darbuotojams – „Aukštosios mokyklos centrinės administracijos ir akademinių padalinių sąveika vidiniame studijų kokybės užtikrinime“	1	48
4.	Mokymai ekspertams – socialiniams partneriams (Tikslas – suteikti žinių ir gebėjimų vertinti aukštųjų mokyklų veiklos, studijų programų kokybę)	1	20
5.	Mokymai savianalizės suvestinių rengėjams	2	57
6.	Mokymai tarptautiniams ekspertams (Tikslas – supažindinti su Lietuvos aukštojo mokslo, studijų kokybės vertinimo sistema ir reikalavimais)	33	apie 230
7.	Mokymai studentams (Tikslas – suteikti žinių ir gebėjimų vertinti aukštųjų mokyklų veiklos, studijų programų kokybę)	1	19

Analizės, tyrimai,apžvalgos

Aukštųjų mokyklų išorinio vertinimo išvadų viešinimo apžvalga

2015 m. liepos – rugpjūčio mėn. Centras rinko informaciją, kaip bei kokiais būdais aukštosios mokyklos viešina savo studijų programų išorinio kokybės vertinimo ir akreditavimo rezultatus, kadangi kiekviena aukštoji mokykla privalo per 10 dienų nuo įvertinimo rezultatų gavimo interneto tinklapyje ar kitais tinkamais būdais informuoti apie

pateiktus studijų programos išorinio kokybės vertinimo rezultatus ir sprendimą dėl studijų programos akreditavimo.

Ekspertų parengtos vertinimo išvados turi būti skelbiamos, aiškios ir prieinamos akademinei bendruomenei, išoriniams partneriams bei kitoms suinteresuotoms šalims, nes ši informacija naudinga būsimiems ir esamiems studentams, taip pat absolventams bei visuomenei, teigiama 2015 m. Europos šalių švietimo ir mokslo ministrų konferencijoje Jerevane patvirtintose atnaujintose Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo nuostatose ir gairėse (angl. *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG)*).

Apžvelgus visų aukštųjų mokyklų internetinius tinklapius, nustatyta, kad 2015 m. 8 aukštosios mokyklos paviešino vertinamąsias išvadas arba jų santrauką su rekomendacijomis bei sprendimą dėl akreditavimo (2011 m. – 5 aukštosios mokyklos ir 2013 m. – 10 aukštųjų mokyklų tinkamai viešino išorinio kokybės įvertinimo rezultatus). 14 aukštųjų mokyklų savo internetiniuose tinklapiuose neviešino jokios arba beveik jokios informacijos apie išorinio vertinimo rezultatus. Dalinai vertinimo rezultatus viešino 23 aukštosios mokyklos, t.y. arba skelbė tik dalį išvadų (pvz. programos vertinamųjų sričių apibendrinamąjį įvertinimą balais ar rekomendacijas), arba pateikė tik informaciją apie studijų programų akreditavimą (žr. 48 pav.).

Pažymėtina, kad kiekviena aukštoji mokykla turi teisę pati nuspręsti, kur ir kokia forma bus pateikta informacija apie įvertinimo rezultatus, tačiau ši informacija turėtų būti lengvai prieinama ir suprantama visoms suinteresuotoms šalims. Reikėtų užtikrinti, kad informacija būtų nuolat atnaujinama, įdėtos nuorodos veiktų, o viešinama informacija būtų tolygi, t.y., būtų galimybė susipažinti tiek su vertinimo išvadomis ar jų santrauka bei rekomendacijomis, tiek su sprendimu dėl studijų programos akreditavimo.

Su pilnu atliktos analizės tekstu galite susipažinti Centro tinklapyje.

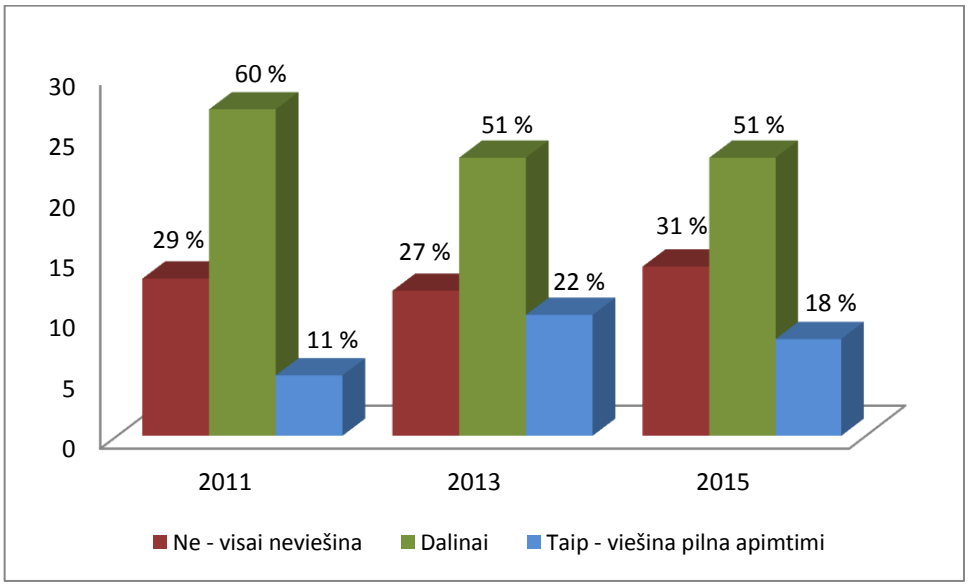

48 pav. Aukštųjų mokyklų studijų programų išorinio vertinimo rezultatų viešinimas 2011, 2013 ir 2015 m.

Naujų studijų programų pateiktų Centrui 2010-2015 metais analizė

2015 metų pabaigoje Centras atliko naujų studijų programų pateiktų Centrui 2010-2015 metais analizę. Analizė atskleidė, kad nuo 2010 metų iki 2015 m rugsėjo 30 d. Centrui buvo pateiktos 1109 naujos studijų programos iš kurių Centras akreditavo kiek daugiau nei pusę visų pateiktų programų – 654 (59 proc.). Iš visų akredituotų naujų studijų programų daugiau nei pusė – 348 (53 proc.) yra registruotos socialinių mokslų studijų srityje. Technologijos mokslų studijų srityje registruota 117 programų (18 proc.), biomedicinos mokslų – 65 (10 proc.), humanitarinių mokslų – 53 (8 proc.), fizinių mokslų – 31 (5 proc.) ir meno studijų – 40 (6 proc.).

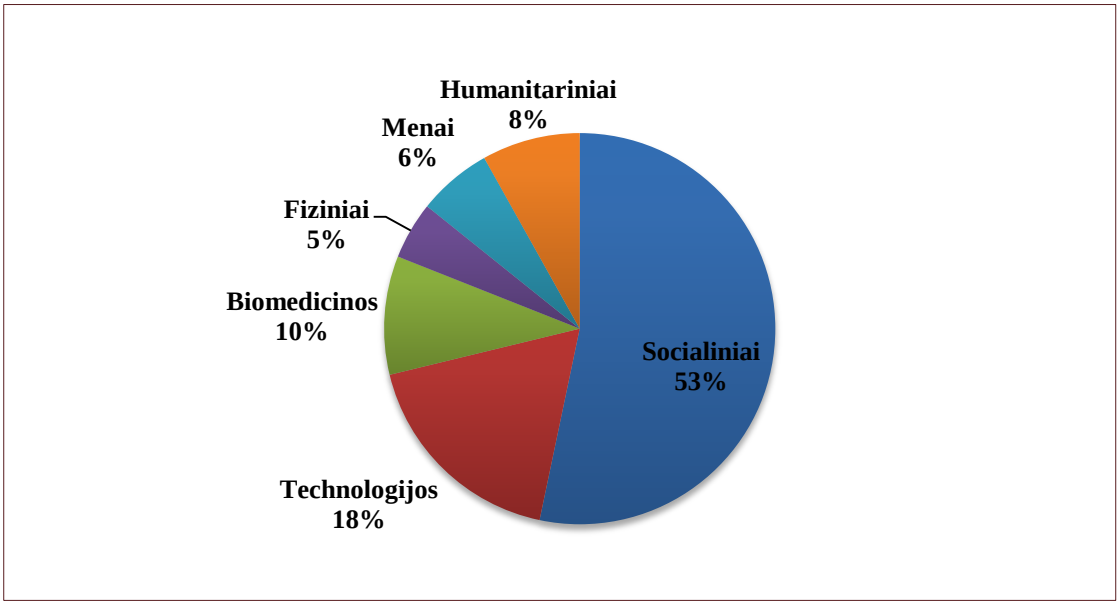

49pav. 2010-2015 m. SKVC akredituotos naujos studijų programos pagal studijų sritis

Analizėje taip pat aptariama naujų studijų programų teikimo kaitos tendencija nuo 2010 metų, analizuojama programų, kurioms atliktas išorinis ekspertinis vertinimas statistika. Taip pat analizuojami ryšiai tarp vertinimo sričių ir kurios vertinimo sritys dažniausiai ekspertų įvertinamos neigiamai, kas lemia tai, jog programa nėra akredituojama.

Su pilnu atliktos analizės tekstu galite susipažinti Centro tinklapyje.

Du kartus trims studijų metams akredituotų studijų programų kiekybinė ir kokybinė analizė

2015 metų pabaigoje Centras atliko 2010-2014 metais du kartus trims studijų metams akredituotų studijų programų kiekybinę ir kokybinę analizę. Analizuojamu laikotarpiu du kartus iš eilės trims studijų metams buvo akredituotos 64 studijų programos. Iš viso minėtuoju laikotarpiu trims studijų metams buvo akredituotos 467 studijų programos. Pakartotinai trims metams akredituotos studijų programos sudaro apie 14 proc. visų akredituotų trims studijų metams studijų programų 2010-2014 m. laikotarpyje.

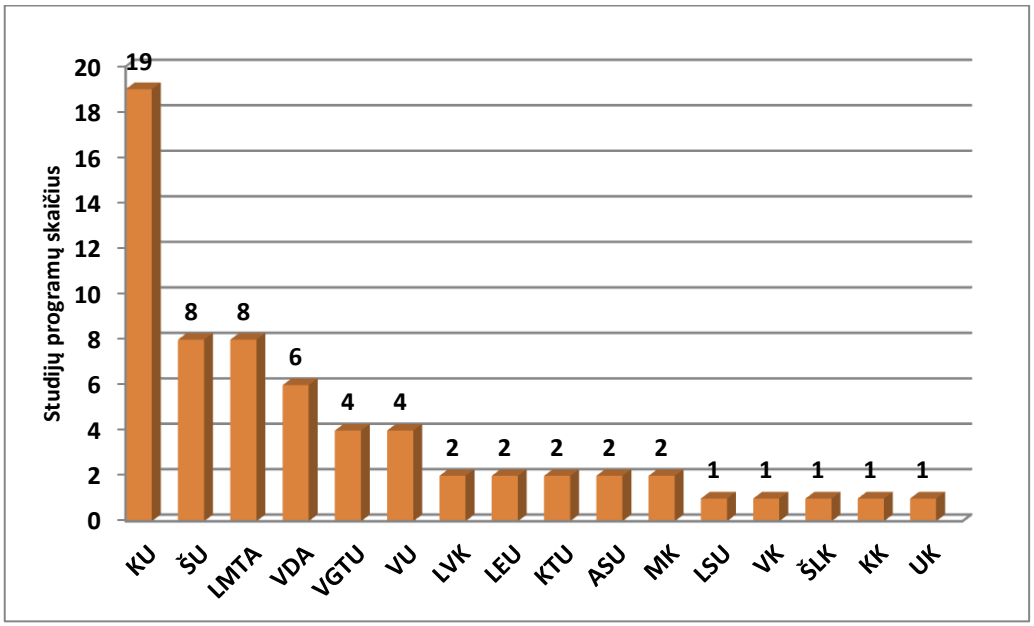

50 pav. Studijų programų pakartotinai akredituotų trims studijų metams

Analizėje yra pateikiama statistinių duomenų analizė, pagal aukštąsias mokyklas, studijų ir vertinamąsias sritis, taip pat yra aptariamos pagrindinės priežastys, lėmusios pakartotinį programų akreditavimą trims studijų metams.

Su pilnu atliktos analizės tekstu galite susipažinti Centro tinklapyje.

Jungtinių studijų programų vertinimo rezultatų analizė už 2010-2015 m.

Šiuo metu Lietuvoje įregistruota ir akredituota 42 jungtinės studijų programos, iš kurių 88 proc. (37 studijų programos) vykdomos su užsienio aukštosiomis mokyklomis ir 12 proc. (5 studijų programos) su Lietuvos aukštosiomis mokyklomis.

Didžioji dalis jungtinių studijų programų vykdomos universitetuose – 79 proc. (33 studijų programos) ir likusi dalis kolegijose – 21 proc. (9 studijų programos). Pagal tipą ir pakopą jungtinės studijų programos pasiskirsčiusios taip: 64 proc. programų (27 studijų programos) vykdomos antroje pakopoje (magistrantūra), 36 proc. – pirmoje pakopoje, iš

kurių 22 proc. (9 studijų programos) yra profesinio bakalauro programos ir likę 14 proc. (6 studijų programos) – bakalauro programos (žr. 51 pav.).

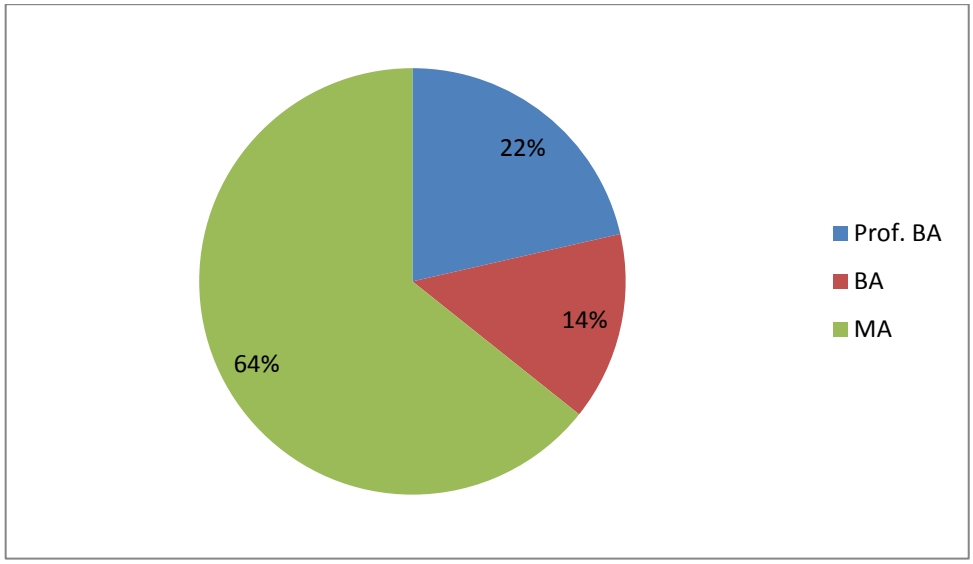

51 pav. Jungtinių studijų programų pasiskirstymas pagal tipą skaičius pagal aukštąją

Didžioji dalis jungtinių studijų programų įregistruotos ir vykdomos socialinių mokslų srityje (67 proc., 28 studijų programos). Iš socialinių mokslų sričiai priklausančių krypčių, kuriose dažniausiai įregistruotos jungtinės studijų programos, galima būtų išskirti tokias kryptis kaip Teisė, Ekonomika, Verslas ir vadyba, Socialinis darbas. Lyginant su kitomis sritimis biomedicinos mokslų srityje įregistruota šiek tiek daugiau jungtinių studijų programų (14 proc., 6 studijų programos) nei tokiose srityse kaip fiziniai (7 proc., 3 studijų programos) ar technologijos (7 proc., 3 studijų programos). Humanitarinių mokslų ir menų srityse įregistruota tik po 1 studijų programą (žr. 52 pav.).

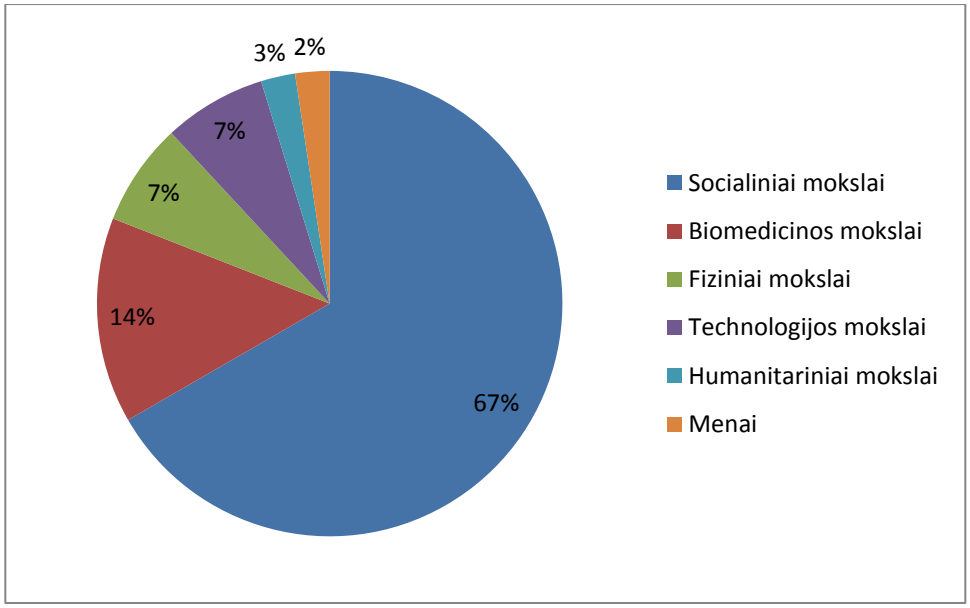

52 pav. Jungtinių studijų programų pasiskirstymas pagal sritį

Tokio tipo studijų programos mūsų šalyje pradėtos vykdyti 2008 m. Žemiau pateiktoje lentelėje pristatoma naujų jungtinių studijų programų akreditavimo statistika pagal metus, kurių vertinimą atliko Studijų kokybės vertinimo centras. Lentelėje matyti, jog kiekvienais metais šių programų skaičius augo ir savo viršūnę pasiekė 2014 m., kada buvo akredituota net 20 naujų studijų programų.

2008-2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
3	1	3	0	7	20	8

Iš visų šiuo metu vykdomų jungtinių studijų programų iki 2016 m. išoriškai įvertintos buvo 6 programos, 1 programos akreditavimo terminas pratęstas dėl krypčių vertinimo.4 2012 m. akredituota 1 vykdoma jungtinė studijų programa, 2013 m. – 3 programos ir 2014 m. – 2 programos. Išoriškai įvertintų šio tipo programų vertinimas pasiskirstė taip: 2 jungtinės studijų programos akredituotos 6 metams, 3 programos – 3 metams ir 1 programa – neakredituota. Likusių programų vertinimas numatomas šiais arba ateinančiais metais, nes dauguma jų akredituotos iki 2016 – 2018 m.

Su šiomis apžvalgomis išsamiai galima susipažinti Centro tinklapyje adresu www.skvc.lt.

[4] Remiantis Studijų programų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2009 m. liepos 24 d. įsakymu Nr ISAK-1652, 25.5. p. Studijų programos akreditavimo terminas gali būti pratęstas kai programos akreditavimo terminą būtina pratęsti tam, kad tokia studijų programa būtų vertinama kartu su kitomis tos pačios krypties (ar krypčių grupės) studijų programomis.

Institucinis aukštųjų mokyklų veiklos vertinimas

Institucinio aukštųjų mokyklų vertinimo tikslas – sukurti prielaidas aukštosios mokyklos veiklai gerinti, skatinti jos kokybės kultūrą, atsižvelgiant į veiklos efektyvumą įvertinti bazinio finansavimo poreikius, informuoti steigėjus (juridinio asmens dalyvius), akademinę bendruomenę ir visuomenę apie institucijos veiklos kokybę, vertinimo rezultatų pagrindu teikti rekomendacijas dėl veiklos plėtros. Vertinimas atliekamas pagal šias vertinamąsias sritis:

- strateginis valdymas;
- studijos ir mokymasis visą gyvenimą;
- mokslo ir (arba) meno veikla;
- poveikis regionų ir visos šalies raidai.

Pirmojo institucinio aukštųjų mokyklų veiklos vertinimo ciklo rezultatai

Centras pabaigė pirmąjį aukštųjų mokyklų veiklos vertinimo ciklą

2015 metais Centras pabaigė pirmąjį aukštųjų mokyklų veiklos vertinimo ciklą. Iš viso 2011-2015 m. vykusių vertinimų metu 34 aukštųjų mokyklų veikla įvertinta teigiamai, 12 – neigiama. Procentinis vertinimo rezultatų pasiskirstymas matomas paveiksle.

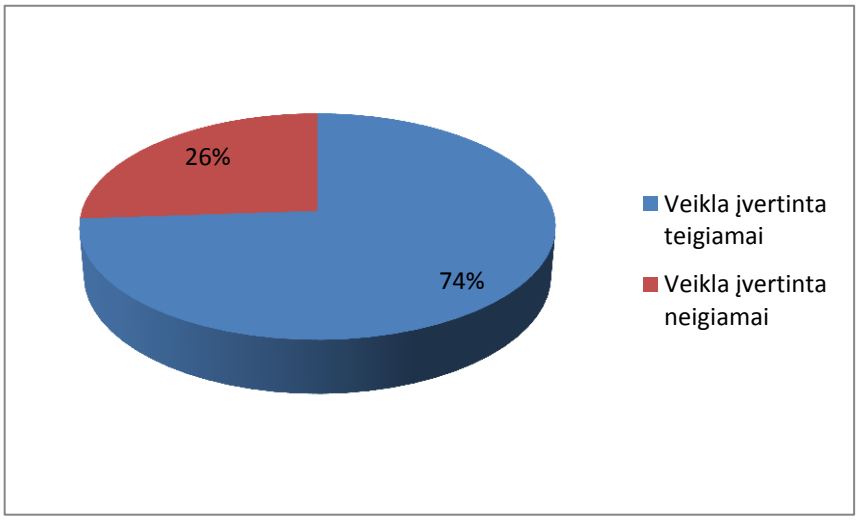

53 pav. Institucinio vertinimo rezultatai, proc,

Vertinant universitetus, 15 jų veikla buvo įvertinta teigiamai (13 valstybinių ir 2 privačių), 8 – neigiamai (3 valstybinių ir 5 privačių). Procentinis vertinimo rezultatų pasiskirstymas pavaizduotas 2 paveiksle.

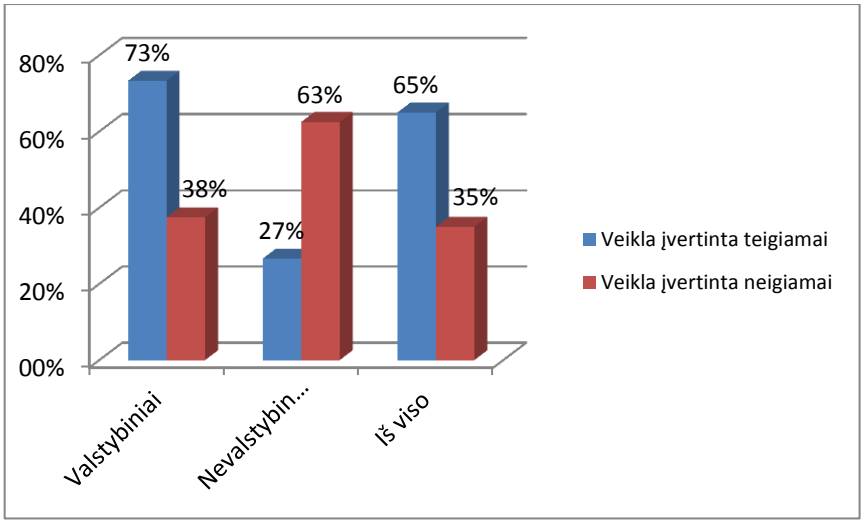

54 pav. Universitetų vertinimo rezultatai, proc.

Vertinant kolegijas, 19 jų veikla įvertinta teigiamai (11 valstybinių ir 8 privačių) ir 4 – neigiamai (2 valstybinių ir 2 privačių). Vertinimo rezultatai pavaizduoti 3 paveiksle.

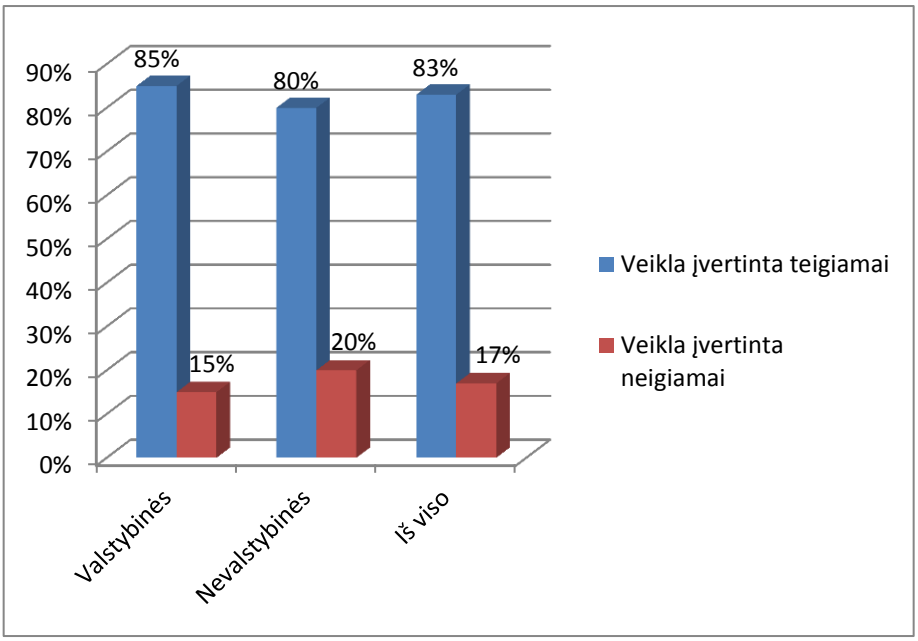

55 pav. Kolegijų vertinimo rezultatai, proc.

Aukštosios mokyklos veikla įvertinama teigiamai, jeigu visos vertinamosios sritys įvertinamos teigiamai. Dažniausiai neigiamai vertinama sritis buvo strateginis valdymas (9 aukštosiose mokyklose) ir Mokslo ir (arba) meno veikla (4 aukštosiose mokyklose).

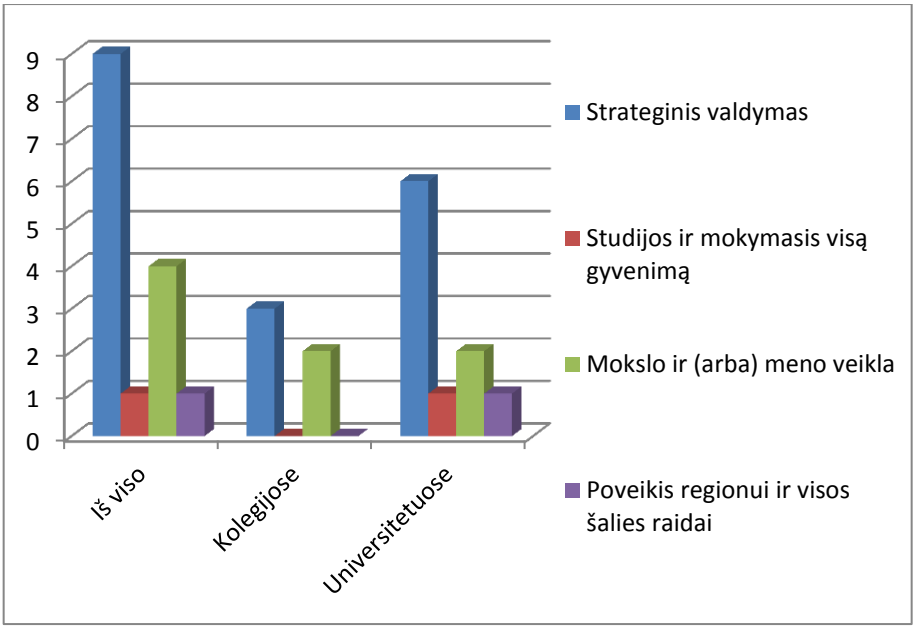

55 pav. Neigiamai įvertintos sritys

Daugiausiai (7 aukštųjų mokyklų), kurių veikla įvertinta neigiamai, neigiamai įvertinta buvo viena sritis, 2 aukštosiose mokyklose – neigiamai įvertintos dvi sritys, 1 aukštojoje mokykloje – visos keturios vertinamosios sritys. Dvi aukštosios mokyklos įvertintos neigiamai dėl MOSTA realiųjų išteklių neigiamo vertinimo.

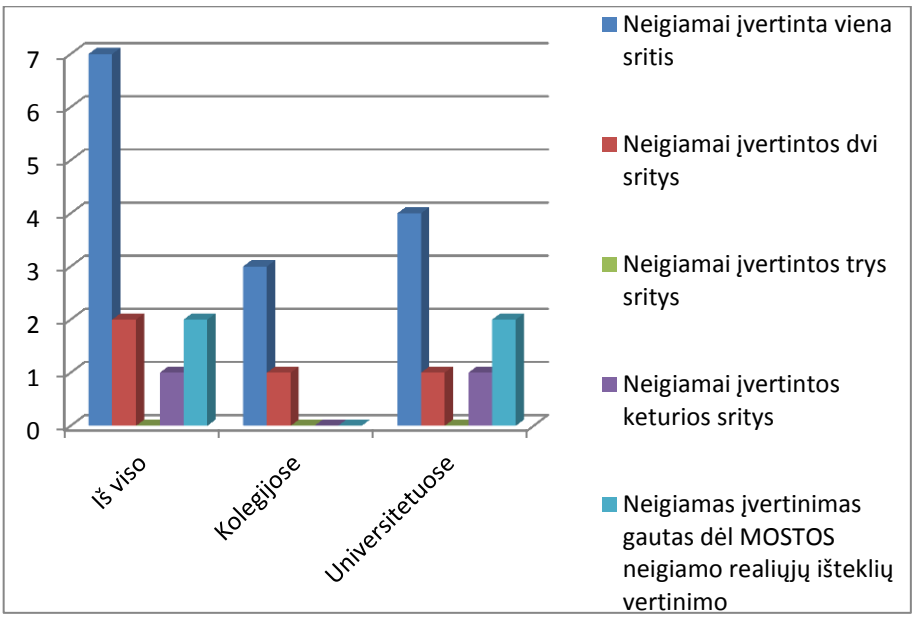

56 pav. Neigiamai įvertintų sričių skaičius

Pirmojo vertinimų ciklo metu išorinį aukštųjų mokyklų veiklos vertinimą atliko 46 tarptautinės ekspertų grupės. Šiose vertinimo grupėse iš viso dalyvavo 199 ekspertai (67 iš jų lietuviai) iš 54 užsienio šalių. Be lietuvių, daugiausiai ekspertų atvyko iš Jungtinės

Karalystės (27 ekspertai), Airijos ir Estijos (po 13 ekspertų iš kiekvienos šalies), Vokietijos ir Olandijos (po 9 ekspertus iš kiekvienos šalies).

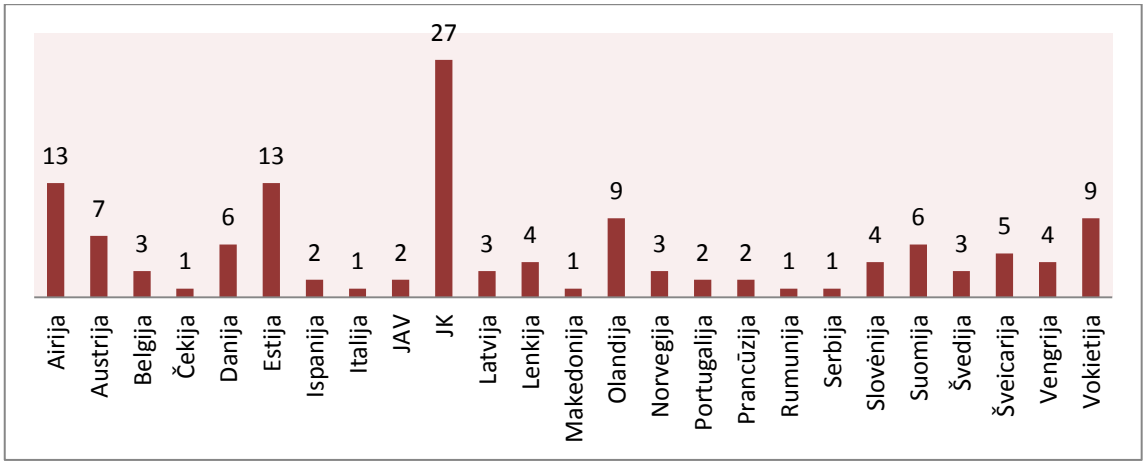

57 pav. Tarptautinių ekspertų pasiskirstymas pirmojo vertinimo ciklo metu

Institucinis aukštųjų mokyklų veiklos vertinimas 2015 m.

2015 m. įvyko 4 aukštųjų mokyklų pakartotinis vertinimas. Pakartotinio veiklos vertinimo tikslas – įvertinti, kokių veiksmų buvo imtasi po pirmojo AM veiklos vertinimo, siekiant įgyvendinti ekspertų grupės pateiktas vertinimo rekomendacijas.

Įvyko 4 aukštųjų mokyklų pakartotinis vertinimas

Ekspertų grupės lankėsi šiose aukštosiose mokyklose:

- Vilniaus universiteto Tarptautinio verslo mokykloje (veikla įvertinta teigiamai, aukštoji mokykla akredituota 6 metams);
- Žemaitijos kolegijoje (vertinimo procesas dar nepasibaigęs, aukštoji mokykla siūloma vertinti neigiamai);
- LCC Tarptautinis universitete (vertinimo procesas dar nepasibaigęs, aukštąją mokyklą siūloma vertinti teigiamai);
- Kazimiero Simonavičiaus universitete (vertinimo procesas dar nepasibaigęs, aukštąją mokyklą siūloma vertinti teigiamai).

2015 metais buvo akredituotos 9 aukštosios mokyklos (8 AM vertinimas vyko 2014 m.):

- 7 AM akredituotos 6 metams (dvi iš jų po pakartotinio vertinimo);
- 2 AM akredituotos 3 metams.

Akredituotos 9 aukštosios mokyklos

Aukštųjų mokyklų vertinimo komisija

Aukštųjų mokyklų vertinimo komisija (AMVK) pataria Centrui aukštųjų mokyklų paraiškų leidimui vykdyti studijas ir su studijomis susijusiai veiklai gauti bei aukštųjų mokyklų išorinio veiklos vertinimo klausimais. AMVK nagrinėja ekspertų parengtas išvadas siekdama užtikrinti, kad jos būtų objektyvios, išsamios ir pagrįstos, teikia siūlymus Centrui dėl aukštosios mokyklos paraiškos bei veiklos įvertinimo.

Aukštųjų mokyklų vertinimo komisijos sudėtis:

- Prof. habil. dr. Valdas Laurinavičius (komisijos pirmininkas) Vilniaus universiteto Biochemijos instituto direktorius;
- Prof. habil. dr. Margarita Teresevičienė (pirmininko pavaduotoja) Vytauto Didžiojo universiteto Socialinių mokslų fakulteto Edukologijos katedros vedėja;
- Dr. Nijolė Zinkevičienė – Kauno kolegijos direktoriaus pavaduotoja studijoms ir mokslui;
- Raimundas Kirvaitis – VGTU Profesorius emeritas;
- Doc. dr. Giedrius Viliūnas – Mykolo Romerio universiteto Studijų prorektorius;
- Doc. dr. Neringa Ivanauskienė – ISM vadybos ir ekonomikos universiteto Akademinių reikalų prodekanė;
- Dr. Šarūnas Zigmantas – UAB „Sicor biotech“ Kokybės kontrolės sektoriaus vadovas;
- Antanas Levickas – Švietimo ir mokslo ministerijos Studijų, mokslo ir technologijų departamento Studijų skyriaus vedėjas ;
- Monika Simaškaitė – Kauno technologijos universiteto magistro programos Pramonės inžinerija ir vadyba studentė.

2015 metais įvyko 4 AMVK posėdžiai (1 iš jų buvo vykdomas elektroniniu būdu). Jų metu buvo priimti sprendimai dėl Lietuvoje veiklą vykdančių šešių universitetinių ir devynių koleginių aukštųjų mokyklų veiklos vertinimų, taip pat Slovėnijos Alma Mater Europaea universiteto veiklos vertinimo. Pritarta visoms ekspertų parengtoms išvadoms ir jų siūlymams dėl aukštųjų mokyklų vertinimų.

Paskesnė veikla po vertinimo

Pasibaigus išoriniam vertinimui aukštoji mokykla, atsižvelgdama į vertinimo išvadose pastebėtus trūkumus, numato priemones savo veiklai gerinti.

Organizavo 22 susitikimus su įvertintomis aukštosioms mokyklomis

Centras inicijuoja susitikimus su aukštosios mokyklos atstovais ir vizito metu aptaria, kokį poveikį padarė išorinis vertinimas, kokias rekomendacijas pateikė ekspertų grupė, ir kokie numatomi pakeitimai aukštosios mokyklos veikloje ateityje. Planai bus svarbus informacijos šaltinis atliekant pakartotinius išorinius aukštųjų mokyklų vertinimus.

Per 2015 m. Centras organizavo 22 susitikimus su įvertintomis aukštosioms mokyklomis (AM). AM veiklos tobulinimo planai viešinami AM internetinėse svetainėse bei Centro internetinėje svetainėje (http://www.skvc.lt/content.asp?id=619)

© Studijų kokybės vertinimo centras

Vilnius, 2015